

РОБЪРТ ШЕКАЙ

16 страшовити истории

последните разкази на най-големия майстор

SKY PRINT

РОБЪРТ ШЕКЛИ

16 СТРАХОВИТИ ИСТОРИИ

Превод: Марин Загорчев

chitanka.info

Цивилизация, която съществува зад огледалото...

Извънземни, самонастанили се в човешки дом...

Кутия с хора, попаднала на планета, населена с богове...

Ако сте чели „Недокоснат от човешки ръце“, „Крадец във времето“ или „Задай глупав въпрос“, вероятно ще се досетите, че само въображението на Робърт Шекли може да създаде подобни сюжети. Като всичко, написано от него, последните му разкази отново преобръщат реалността, криволичейки между абсурдното и смешното, магическото и реалното, измислицата и действителността.

... предшественикът на Дъглас Адамс, чийто „Пътеводител на галактическия стопаджия“ изглежда като изваден от вселената на Шекли.

Джералд Джонас, Ню Йорк Таймс

УВОД

Не е лесно да напишеш разказ. Но още по-трудно е да напишеш увод към сборник с разкази. Когато съм изправен пред трудна задача, като тази, обикновено нагласям таймера и сядам да пиша. Това е единственият начин да събера мислите си.

Първото, което се питам е: Защо ми е толкова трудно да правя това?

Част от отговора е, че нямам установен стандарт за писане на уводи, нямам готова схема. Смея да твърдя, че никъде не е издавано „Актуално ръководство за уводна литература“ (по-късно все пак ще проверя). И едва ли има „Антология на най-великите (или най-четените) уводи“. Много ми се иска да имах издание на „Уводи, които разтърсиха света“ или „Увод в писането на уводи“. Или дори „Изкуството на увода през XX век“.

Ако приемем, че не мога да намеря литература на тази тема, какво знам за уводите? Или, какво си мисля, че знам?

1. По принцип те трябва да представлят труда на автора в добра светлина.

2. Обикновено от тях лъжа скромност.

Ако пишех за нечия чужда книга, бих могъл да кажа, че авторът е гений. Подозирам обаче, че не е много уместно да заявя такова нещо за себе си, независимо дали го мисля, или не. Ако пиша за нечия чужда творба, бих могъл да кажа: „Диалозите му са много живи.“ Но не бих могъл да го кажа за себе си, колкото и да съм убеден в това. Не мога също да възхвалявам дълбокото си познаване на научната фантастика или любовта си към митологията и фолклора. Не мога да кажа колко достоен за похвала пич съм и какъв щур късмет имате, че ви е попаднала моя книга. Не мога да се препоръчам на вниманието ви. Поне не директно.

Пуснах търсене внета. С думата „увод“ излязоха само сайтове за запознанства. С „писане на уводи“ имаше доста резултати. Сега чета първите десет от общо 86 180 страници.

Явно не съм прав, че нищо не е писано за уводи. Напротив, попаднах на златна мина. Мога да се хвана за някои от тия писания. Обаче не, няма да го направя. По-добре собствените ми заблуди, отколкото така наречената „информация“ отнета. Трябва ли изобщо да чета тези неща? Нима мога да извлека нещо полезно от тях?

Въпросът, който би трябало да си задам е: „Как Робърт Шекли трябва да напише увод към сборника си с разкази?“

Как да го напиша? — питам се аз. Отговорът е очевиден.

Когато решава да пише, аз сядам и започвам. Така пише разказите си, затова така ще напиша и увода. Думите преливат през ума ми по-бързо, отколкото мога да ги предам на хартията.

Дали да не ги пише на компютъра, да ги записва звуково или да използвам едно ново изобретение — мигновено мисловно транскрибиране?

Не. Не е за мен това. Мислите ми се оформят, само когато ги пише на ръка; краят на изречението се появява, само след като съм завършил началото му. Раждането на думите и разцъфването им в смислен текст са две страни на един и същи процес. Така пише разказите. Така пише и уводите. Аз съм професионалист. Мога да седя на верандата в това приятно лятно време и да работя с химикалката и бележника.

По върволицата от думи, които съм изредил виждам, че пише нещо. Би било твърде мазохистично да се съмнявам, че пише именно увод. Решил съм да пише увод и, разбира се, правя точно това. Думата „увод“ фигурира в почти всеки абзац. Как би могло да бъде нещо друго?

Прави ми впечатление, че писането на увод е по-лесно от писането на разказ. Не ти трябва да измисляш специален сюжет. Уводът се пише сам.

Цаката на уводите, приятелю, е много проста: трябва да имаш кураж и търпението да водиш разговор със себе си върху листа. Ако не го запишеш, няма разговор, няма увод, няма разказ, мемоар или статия, няма роман, няма дори рекламна брошура.

Самото записване, това вече е трудна работа. Ръката ти трябва да изпише всички тези букви. Но, докато умът ти препуска напред по нишката на думите, му хрумват половин дузина други мисли. Преди да успееш да ги запишеш, много често те се сменят със съвсем нови или с

поне леко различаващи се мисли. Приятното разсъждение, което си очаквал, се оказва трескаво препускане подир изпълъзващи се мисли. Безумно преследване, приятелю.

От това усилие обаче се ражда творбата, независимо как ще я наречеш.

Това, което казваш, разкрива естествените ти склонности. Дори да е несвързано, дори да противоречи или да се отклонява от правилата, описани в 86 180 уебстраници, трябва да го приемеш.

Да се пише увод е лесно. Трудното е да усетиш момента, когато трябва да спреш.

Един увод не бива да надхвърля хиляда думи. Ако ще заема първите страници на сборник с разкази, трябва да е достатъчно кратък, за да може да се прочете като разказ. Това са моите правила, които веднъж, просто ей така, ми хрумнаха. Освен това уводът трябва да съдържа минимално количество лична информация. Все пак това не е биография. (Още ми е рано!) Просто следваме обичайната практика на писане: „пиши, докато сметнеш, че си казал нещо смислено, завърши го, както смяташ за подходящо, и точка.“

После добави благодарствена бележка за този, който би могъл да го прочете, защото все пак вие сте причината да пиша всичко това.

МАГИЯ, КЛЕНОВЕ И МЕРИАН

Този разказ е за двете вълшебства в света — едното, което наричаме „магия“, но досега не е помогнало никому, и другото, което може да носи много имена и действа наистина.

Преди няколко години работех в универсалния магазин „Съливанс“ в Манхатън. Вечер се връщах в едностайния си апартамент в Долен Ийстсайд и правех магии.

Магията съществува. Обаче запишеш ли веднъж заклинанията си, тя престава да действа. А започнеш ли да искаш конкретни неща, вместо просто да вземаш онова, което тя ти дава, проблемите са неминуеми. Аз пазех тайните за себе си.

Магията не е нещо, което просто ползваш. Навлезеш ли в нея, попадаш в светове, в които нещата стават по своя логика, която ти се изяснява чак впоследствие. Неуловимостта, противоречивостта на магията обясняват съдбата на магьосниците от древността, които са превръщали предмети в злато и са печелили доверието на крале, получавали са власт и влияние, само за да бъдат разобличени след това като измамници и шарлатани и да изгубят всичко.

Най-способните сред тях обаче не са били мошеници. Те са похабили магическите си сили, като са ги разкрили пред крале и учени и са се поблазнили от богатство. Така са навлекли безжалостния гняв на магията върху главите си.

Имах усещане за чистотата на тази материя, но все още не бях напълно убеден. Така се сдобих със саката, марка „Дона Каран“.

* * *

Работата ми в „Съливанс“ беше да свалям старите стоки от щандовете и манекените и да слагам новите. По това време изследванията ми върху магията вървяха добре. Наскоро бях открил принципа на *теменоса* — колко е важно да си създадеш свещено място. Сам научавах думите и комбинациите от думи, звуците и жестовете, които ми се струваше, че притежават магически свойства. И понякога на заранта намирах появили се през нощта предмети в моя *теменос*, в свещеното ми място.

Веднъж магията ми донесе малък слон, скулптуриран от парче стара, отлежала слонова кост. Продадох го в един антикварен магазин за двеста долара, въпреки че не можах да обясня откъде го имам. Продуктите на магията нямат произход. В повечето случаи обаче експериментите ми не водеха до никакъв осезаем резултат.

Чудех се дали мога да си избера нещо и да помоля магията да ми направи копие, или да ми донесе друг такъв предмет. Не исках прекалено много, поне така мислех.

По време на една от редките ми нощи смени в „Съливанс“ нарочих част от дрешника за свещено място, очертах магическите линии и сложих по средата едно сако „Дона Каран“, за да го види духът.

На заранта бях възнаграден с четири идентични копия на сакото. Заедно с оригинала — общо пет. Нямаше как да ги различиш. Бяха абсолютно еднакви, до едва забележимия дефект на един вътрешен шев.

Тогава още не подозирах, че магията има планове за мен. Нямах представа, че съм под постоянното наблюдение не на друг, а на самия Фил, отговорника на етажа.

Фил влезе точно когато прибирах допълнителните сака в раницата си.

— Какво криеш тук?

— Тези четири сака са мои.

Той се усмихна покровителствено:

— Да имаш случайно касова бележка? Не, нали?

— Нищо не разбиращ. Тези сака не са на магазина. Аз ги направих.

Фил огледа внимателно дрехите.

— Моделът ми е познат. Имаме го изложен.

— Това е оригиналът. Другите са мои копия.
Фил ги огледа отново, намръщи се и каза:
— Я, ела в кабинета ми да изясним тая работа.

* * *

Кабинетът на Фил беше на мецанина. След като провери модела, той отиде при компютъра си и потърси артикула. С изненада установи, че има само една бройка.

— Трябва да е станала грешка — измърмори. — Сигурно сме поръчали пет.

Обади се в дистрибуторската фирма и оттам му казаха, че наистина е било поръчано само едно сако. Другите четири нямаше как да са дошли.

— Не разбирам.
— Вината е моя — признах.
— Твоя? Как така?

— Аз ги направих. Съжалявам, не искам да създавам проблеми. Не ме уволнявай. Слушай, задръж саката. Обещавам повече да не се повтаря.

— Чакай, че не схващам. Как така ти си ги направил?
— Ами така — отвърнах, като все още не исках да му разкривам истината.
— Обясни ми по-конкретно как стана. Какво направи. Не може да са паднали от небето.

— Всъщност точно така стана. Или поне така мисля. Лично не съм видял нищо. Не ни е позволено да гледаме.

— На „*вас*“ ли? Кои „*вас*“?
— Магьосниците.

Знаех си, че рано или късно ще изкопчи истината. Фил ме погледна, присви очи, сбърчи вежди:

— Обясни ми.
— Правя магии.
— Аха.
— Правя ги в *теменос*, свещено място — измънках, сякаш всичко останало беше ясно.

Фил се втренчи в мен, намръщи се и аз си казах, че ей сега ще ме уволни. Лицето му придоби замислено изражение. Вгледа се в саката за известно време. След малко каза:

— Можеш ли да направиш така, че нещо да се появи на масата, тук пред мен?

— О, не! Магията не действа на открито. Тя не обича да я гледат. Не е като науката. Магията обича да се крие.

— Тогава какво правиш, ако искаш да получиш нещо?

— Правя магия в моя *теменос*. В повечето случаи обаче не си пожелавам нищо конкретно. На магията не ѝ харесва.

— Аха, добре. Обаче, когато правиш магии на свещеното ти място, винаги се появява нещо, така ли?

— Не винаги. Обаче доста често.

Фил се втренчи в мен за известно време. След няколко минути измърмори:

— Това е безумие, да знаеш.

— Знам.

— Обаче ми стана интересно. Искам да ми демонстрираш.

— Може. Само че не тук в магазина. Мисля, че на магията не ѝ харесва. По-добре в апартамента ми.

— Хубаво. Не ме интересува къде ще го направиш. Искам само да видя.

* * *

Срещнахме се вечерта на по-следващия ден. Фил прояви тактичност да не се присмее на тесния ми, разхвърлян и непочистен апартамент. Аз обаче се досетих какво си помисли: „Този ли е магьосник? Трябва да съм луд, за да му повярвам.“

Носехе нещо, на което да направя дубликат. Много малка златна монета. Каза, че не била нещо ценно — само двайсет долара.

— Не е добре да искаш от магията конкретни неща — предупредих го.

— Тогава как ще разберем дали действа?

Не се сетих какво да отговоря.

— После си я искам обратно — каза той, като ми подаде монетата. — По възможност в допълнение с още две-три.

— За връщането, най-вероятно ще си я получиш. За другото, ще видим какво ще реши магията.

Сложих монетата на свещеното място, което бях направил в дрешника. Помолих Фил да остане отвън, докато кажа заклинанията и извърша специалните жестове. Не обичам да ме гледат, докато правя магия. Мисля, че това намалява шансовете за успех.

Фил седна на леглото. Аз влязох в дрешника и затворих вратата. При магията нещата никога не са сигурни. Трябва да се досетиш коя Сила да призовеш и да се надяваш да е в добро настроение. Направих онова, което мислех, че ще подейства в конкретния случай.

Когато излязох, Фил попита:

— Сега какво ще стане?

— Утре вечерта по същото време ще отворя *теменоса*.

— Тоест дрешника?

— Сега това е *теменос*.

— Не може ли да надникнем сега? Може би каквото има да се появява, вече се е появило.

Поклатих глава:

— Няма да отворя вратата преди утре вечер. Нетърпението е много вредно, когато правиш магии. Не можеш да пришпорваш Силите. Двайсет и четири часа е минималният срок. Две денонощия ще е още по-добре.

Фил ме изгледа, сякаш искаше да възрази, но само сви рамене и каза:

— Добре. До утре.

* * *

Когато Фил дойде на другата вечер, отворих дрешника. В *теменоса* имаше седем златни монети. Изглеждаха абсолютно еднакви.

Дадох ги на Фил.

— Мисля, че това е решил да ти даде богът или духът, или каквото е там, на магията — казах му аз.

— Нали каза, че духовете не обичат да ги молиш за конкретни неща.

— Духовете са непредсказуеми.

Фил подрънка с монетите в шепата си. Подаде ми една.

— Хайде и ти да спечелиш нещо.

— Не, благодаря — отговорих.

— Вземи, де.

Пусна монетата в джоба ми. Замисли се съсредоточено. След малко добави:

— Склонен ли си на едно бизнес предложение?

— Искам първо да го чуя.

— Ще ти се обадя по-късно — отговори той и си тръгна.

* * *

След около седмица Фил ме извика на вечеря с него и няколко негови приятели в един скъп ресторант недалеч от „Съливанс“. Обясни ми, че са приказвали миналата нощ и имали предложение за мен.

Представях си как е минала срещата с приятелите му. Фил им е казал:

— Сигурно ще ми се изсмеете, но знам, че всички сте отворени за необичайни инвестиции.

— Разбира се — отговорил е Джон. — Каква е далаверата?

— Познавам един тип, който прави магии или нещо подобно.

След това сигурно е разказал какво се случи и е добавил:

— Вижте, не знам как го прави, но мисля, че си струва да вложим някой и друг долар в това.

И така, седяхме си в уютно задимения ресторант, под бледата златиста светлина, зяпахме бързащите насам-натам чевръсти сервитъорки, пиехме си питиетата и всички ме гледаха.

След известно време единият — дебелак със самодоволен вид, на име Хайнс — попита:

— Е, какво точно правиш в той твой вълшебен дрешник?

— Не е вълшебен дрешникът, а *теменосът*, свещеното място, което създавам в него.

— И какво правиш с това свещено място?

- Извършвам определени процедури.
  - Примерно какви?
  - Не мога да ви кажа. Ако кажа, ще се развали магията.
  - Много удобно, ако искаш да запазиш тайната си.
- Поклатих глава:
- Задължително е.

Не му казах как съм се досетил, че някои магьосници от миналото, като Калиостро или граф Сен Жермен, са станали богати и известни, но в крайна сметка са загубили способностите си и са свършили зле. Мисля, че са се провалили, защото са казали тайната си и защото са искали прекалено много.

Тримата си зашушкуаха. След малко Джон — високият, хилав, пооплещивял пич с елегантен официален костюм с жилетка, каза:

- Добре, съгласни сме.
- Изобщо не е сигурно, че ще успеем — предупредих го аз.
- Ние не се боим от рискови инвестиции — увери ме Фил. — Имаме акции в училището за шамани в Аризона. Това звучи ли ти убедително?

- Как ще инвестирате в мен?

— О, не сме мислили за нещо прекалено луксозно. Но можем да те уредим с място, където да практикуваш магията си. Място, където никой няма да те беспокои. Ще ти осигуряваме храна и джобни. Така ще можеш да напуснеш скапаната работа в „Съливанс“. Ще можеш да се изхранваш с магията си.

- Изглежда, че можете много да направите за мен — отбелязах аз.
- Но какво очаквате в замяна?

- Ще делим плячката фифти-фифти.

- Каква плячка?

- Всичко, което произведеш в свещеното си място.

- Може да не се получи нищо.

— Тогава получаваме петдесет процента от нищо — отговори Фил. — Ние сме хазартни типове. Можем да ползваме една къща в Ню Джърси безплатно. Храната ти за няколко седмици няма да струва скъпо. Ще минаваме от време на време да видим как се справяш.

- Интересно.

— И не забравяй — намеси се Хейнс, — можеш да задържиш петдесет процента от всичко, което си поискаш.

Сделката ми се стори доста добра.

* * *

Фил и приятелите му бяха наели постройка в Северен Джърси, за да я използват като лаборатория за разработване на софтуер. Скоро обаче главният инвеститор се отказал от бизнеса. Или те бяха установили, че няма да им бъде изгодно. Наемът бе предплатен за още няколко месеца, затова ме изпратиха там. Беше малка, уединена къща с две жилищни помещения в задната част. Нанесох се и през няколко дни Фил идваше от Ню Йорк да ми носи замразени хrани.

Живеех сам, не се виждах с никого — най-близкото населено място беше на три километра, а нямах кола, пък и какво щях да правя там? Взех си книги — да чета, когато не правя магии. Имах колекция от писма на Марсилио Фичино. Благородството му ме караше да се срамувам от себе си. Знаех, че постъпвам прекалено egoистично, но това не ме спря. Какъв беше смисълът да се занимавам с магия, ако не се развива?

* * *

След седмица, един късен следобед в златен есенен ден към края на октомври, листата на кленовете тъкмо започваха да се обагрят с нови цветове. Ята птици отлетаха на юг, бягаха от мрачната зима, която ме очакваше. Малката морава пред къщата не се виждаше от пътя. Никой не минаваше оттам, но тя мина. Дойде със статив за рисуване, сгъваемо столче и голяма сламена чанта, в която носеше водни бои и бутилка, пълна с вода. Седеше на моравата.

Когато излязох, припряно се изправи.

— Не знаех, че тук живее някой. Извинявам се, че съм влязла в имота ви.

— Няма проблем. Аз живея тук, но не съм собственик.

— Да, но смущавам спокойствието ви.

— Ни най-малко.

Това я успокои. Отново седна пред статива.

— Художничка съм. Акварелистка. Някои казват, че това не е истинско рисуване, но на мен ми харесва. Отдавна съм хвърлила око на това място, но исках да го нарисувам, едва след като кленовете се обагрят в сегашните си цветове.

— Това ли са най-ярките им багри?

— Не, ще бъдат най-ярки след една-две седмици. Обаче на мен ми харесват както са сега, в яркочервено и оранжево, но все още изпъстрени със зелени листа. Това е времето на промяната, много кратко, но много ценно. Всеки може да нарисува дърво в ярката му есенна премяна. Но съвсем друго е да го нарисуваш, преди да пламне от хладно зелено в огнено червено.

— И след това идва зимата — отбелязах аз.

— Точно така.

— Рисувайте колкото искате дърветата ми и каквото друго пожелаете. Може би ще е по-добре да се прибера и да не ви преча?

— Останете. Не ми прочите. — Между другото, аз съм Мериан Джонсън.

* * *

Мериан извади четките и се приготви да рисува. Скицира едно дърво с твърд молив, смеси акварелите и започна. Работеше много бързо. Рисуването й бе като танц. Харесваше ми да гледам как работи. Харесваше ми да гледам и самата нея. Не беше красавица, но имаше деликатни черти и вече знаех, че вижда повече неща, отколкото аз. Беше дребна, непосредствена жена, прилизително на моята възраст, може би някоя и друга година по-млада. Заприказвахме се за рисуване на дървета и за магия. След два часа картината бе готова.

— Още няколко минути да изсъхне — каза тя. — После ще я напръскам с акрилов фиксаж и ще ви оставям на мира.

— Наистина ли трябва да си ходите?

— Време е — каза тя, без да отговори пряко на въпроса ми.

— Добре. Казах ви, че правя магии, нали?

— Да. Звучи прекрасно.

— Хайде да отидем в моя *теменос* и да видим дали няма нещо за вас.

— Не знам дали трябва да влизам.

— Добре, тогава аз ще вляза и ще проверя дали има нещо за вас.
Тя се поколеба, после заяви:

— Няма проблем, ще дойда с вас. Интересно ми е да видя къде живеете.

Влязохме и бързо пресякохме хладното, чисто лабораторно пространство. Отворих вратата на дрешника. В светилището, под червената лампа, имаше нещо метално. Беше с овална форма. Взех го. Приличаше на сребро.

Отново излязохме на двора и в избледняващата вечерна светлина аз ѝ казах:

— Това е някаква огърлица. Магията ви я е изпратила. Моля ви, приемете я като подарък.

Мериан взе внимателно предмета и го завъртя.

— Е — отбеляза, — не очаквах днес да ми се случи такова нещо.

— Аз също. Може ли пак да ви видя?

— Знаете ли ресторант „Албатрос“ в града? Аз съм съдържателката.

След това си тръгна и аз останах сам в сумрака на лабораторията. Закрачих напред-назад в тихата стая, между работните маси, под последните лъчи на залязыващото слънце, проникващи през прозорците. Тук беше тихо, винаги тихо, като в някаква бетонна гробница. И аз се бях погребал сам в нея.

Замислих се за магията и за тези, които се занимават с нея. Как ли живееха? Самотно, скучно и опасно. Единственият щастливо оженен магьосник от миналото, за когото се сещах, беше Никола Фламел с любимата му Перенел. Той беше, може би, единственото изключение. Когато толкова исках да се наредя до другите магьосници, не се бях замислил в какво се забърквам.

Изведнъж магията ми се стори много, ама много тъпло занимание, което те лишава от човешките удоволствия. В този момент взех решението си.

* * *

Звъннах няколко телефона и всички се събраха в къщата. Дойдоха Фил, Джон, Хейнс и още двама, които не бях виждал досега. Носеха касетофони, дори една видеокамера. Чувствах се странно спокоен. Знаех, че това ще е последното действие, за добро или за лошо, за късмет или за беда.

Извиках ги да влязат в дрешника с *теменоса*. Помещението бе тясно, но ни побра. Партьорите се набутаха в малкото пространство зад мен, Фил стоеше точно до рамото ми и снимаше с камерата.

— Наистина ли ще ни пуснеш да гледаме? — недоумяваше Фил.
— Не мога да повярвам!

— Ще видите всичко — отговорих аз. — За добро или за лошо.
— Какво да си поискаме? — попита Хейнс.

Свих рамене:

— Какво искате.

— Един милион долара в злато ми звучи доста добре — каза Фил.

— Мислиш ли, че духът, или каквото е там, може да го направи?
— попита Джон.

— Магията може да направи всичко. Въпросът е дали иска, или не. Ако това проработи, предметите, които си пожелаете, ще се появят пред очите ви тук, в *теменоса*.

— Преди настоящето да чакаме цяла нощ — припомни Фил.

— Сега бързам.

Обърнах се към *теменоса*. Започнах със заклинанията и жестовете.

* * *

Няма нужда да описвам какво точно направих. Приятелите на Фил имат всичко на запис — ако не ги е страх да го гледат след онova, което се случи.

В края на церемонията, по средата на светилището се появи мрачен силует. Беше абсолютно неподвижен, но от тази неподвижност лъхаше ярост. Усетихме присъствието на нещо зловещо и странно. От вътрешността на затвореното тъмно помещение се изви студен вятър и партньорите се сгущиха назад.

— Какво направи? — попита Хейнс.

— Поисках само това, което ми казахте.

Върху силуeta се появи въртящо се кълбо от тъмни и светли ивици. Издаваше гневно сияние, сякаш някакво създание бе призовано да ни се яви и това изобщо не му харесваше.

Мрачният силует придоби формата на приклекнало мрачно същество по средата на светилището, с присвити святкащи, зловещи очи.

— Кой ме вика? — попита създанието на мрака.

— Аз. Приятелите ми искат един миллион долара в злато.

— Как смееш да ме беспокоиш с такива банални неща? Добре, ще получат един миллион. Обаче трябва да го върнат.

— Да го върнем ли? — изненада се Фил. — Не знаех, че става така.

— Искаме да си получим обратно инвестицията — обясни създанието. — Нашите ресурси не са неограничени. Условията обаче са изгодни. Трябва до пет години да върнете парите, без лихва и преводни такси.

Фил трескаво започна да се съветва с партньорите. Очевидно беше, че за пет години ще натрупат сериозна лихва от един миллион. Предложението изглеждаше изгодно.

— Да, господине — отговори Фил на съществото. — Съгласни сме с офертата. Изглежда ни приемлива.

— Кой ще бъде лично отговорен за връщането на дълга? — попита създанието на мрака.

— Съдружниците ми и аз, господине.

— Съдружници ли? — изсумтя духът. — Не ме баламосвайте! Искам един човек! Кой е съгласен да поеме лична отговорност за връщането на този дълг?

— Аз ще отговарям — каза Фил.

— Кой си ти?

— Фил.

— Чудесно. Тогава ще те взема като допълнителна гаранция.

— Чакай! Не съм мислил... — изкрештя Фил.

Мракът го всмука толкова бързо, че прекъсна писъка му, преди да се доизкаже. В един миг изчезна.

— Искам си парите обратно след пет години — каза мракът. — Тогава ще си получите Фил обратно. Или онова, което е останало от него.

Създанието на мрака изчезна яко дим. На негово място по средата на светилището остана купчина злато. Бях сигурен, че струва един милион долара.

Партньорите я гледаха смутено.

След дълго мълчание Хейнс каза:

— Това са много пари.

— Така е — съгласи се Джон, — но какво ще правим с Фил?

— Идеята беше негова.

— Да, но не можем да го оставим там, където го отнесе онова чудо. Със сигурност не за пет години.

— Не, няма да е честно — замислено изрече Хейнс. — Обаче какво ще кажете за трийсет дни?

Спогледаха се. Джон каза:

— Самият Фил искаше да извлече полза от това. Пък и какво толкова? Той вече е там.

Хейнс кимна:

— Трийсет дни на онова място, каквото и да е то, едва ли ще му е чак толкова зле. Сигурен съм, че ще разказва надълго и нашироко разни истории, след като се върне. — Обърна се към мен: — Ти какво мислиш?

— Аз се отказвам от магията. Но ще бъда на разположение, когато ви потрябвам да върнете Фил.

— И ти имаш право на дял — отбеляза Хейнс, като посочи златото.

— Не, благодаря. Не искам.

— Фил разправяше, че имаш странно мислене. Ще му бъде забавно, като му разкажем, след като се върне.

— Сигурно. Ако го върнете жив.

— Мамка му, прав е — смотолеви Джон.

— Много се надявам да е добре — измърмори Хейнс. — Ей, ти къде тръгна?

— Отивам в ресторант „Албатрос“. Казаха ми, че има най-добрата кухня в района.

Излязох.

Изглежда, че от тази случка спечелихме и аз, и партньорите.

Те получиха милион долара като ипотекираха живота на Фил. Аз получих възможност да започна нов живот с Мериан. На каква цена, предстоеше да науча.

НОВАТА ОРЛА

Ги дъо Мопасан е един от моите герои, а също един от разказвачите, от които си извлечам най-много поуки. Когато ми хрумна идеята за този разказ, използвах неговия „Орла“ — както за модел, така и, за да почета паметта му.

„Колко дълбока е мистерията на Невидимото. Ние не можем да се доберем до дълбините му с окаяните си сетива; с очите си, неспособни да виждат неща, които са твърде малки, твърде големи или твърде далеч, обитателите на далечна звезда — или обитателите на капка вода... Ушите ни също ни подвеждат, защото ни предават вибрации на въздуха под формата на звуци — те са като елфи, извършващи това чудно превръщане на движението в звук, и чрез тази трансформация раждат музиката, превръщат в мелодия безмълвните ритми на природата... Ами обонянието ни — много по-несъвършено от кучешкото... и вкусът ни, който едва усеща възрастта на виното!

Ах!, да имахме и други сетива, които да ни разкриват други чудеса, да ни показват колко много други неща можем да открием в света около нас.“

„Орла“, Ги дъо Мопасан

* * *

Пътуването с влака от Конкорд до Уайт Маунтинс беше прекрасно. Снегът бе дълбок и върховете на дърветата стърчаха като набола брада върху лицето на мъртвец. Превалихме хребета и най-сетне стигнахме в Маунтин Стейшън. Там слязох със ските, раницата и ски обувките си.

Никой не ме чакаше. Гаричката беше празна, но не заключена. Влязох, обух си ски обувките, прибрах градските в раницата, излязох и си сложих ските. Макар да бях казал на Едуин, че ще се спусна без проблем до хижата му, сега тази идея не ми се струваше толкова добра. Беше късен следобед, след 16:00, и слънцето вече не се виждаше в бялото небе. Бяха ни задържали един час на гарата в Манчестър и влакът не успя да навакса през Ню Ингланд. Извадих схемата от вътрешния си джоб, изгладих листа, ориентирах се и отново си преговорих пътя, по който трябваше да мина.

Когато се уговорях с Едуин да използвам хижата на родителите му за няколко дни, всичко изглеждаше съвсем ясно. Навремето с него бяхме съквартиранти в Дартмът и бяхме останали приятели. Той често ме канеше да използвам хижата. За тази ваканция най-сетне приех.

Отначало мислех да отида с кола и Едуин внимателно ми описа как да стигна. Появиха се обаче някакви проблеми в електрическата инсталация и се наложи да оставя колата на сервис. С помощта на Едуин измислих друг път. Щях да отида с влак до Маунтин Стейшън в Ню Хемпшир и от там да се спусна със ските до хижата.

Едуин изрази съмнение:

— Сигурен ли си? Не ти го препоръчвам.

— На картата изглежда съвсем ясно — успокоих го аз.

Хижата бе само на няколкостотин метра под гарата, която се намираше на самия проход Стандиш в Уайт Маунтинс. Спускането беше кратко и нямаше какво да ми попречи.

— Нали сам каза, че си се спускал.

— Да, така е — призна Едуин, — но аз познавам района. Когато ти е за първи път...

— Съдейки по описанието ти, няма нищо особено. Като застана пред гарата, обръщам се на север и леко на запад, така че да виждам кулата на „Станли чърч“ отляво, и се пускам право надолу по криволичещата пътека. Заобикалям отляво строежа и виждам хижата — бяла със зелен покрив.

— Просто не е хубаво да караш ски сам в планината.

— Няма да се юркам — уверих го аз. — Ще карам на рало през цялото време.

Де да бях приел и аз сериозно безгрижното си обещание!

Не беше трудно да се ориентирам. Отляво до гаричката имаше боядисана в черно барака за инструменти. Едуин ми беше казал да я използвам за старта. Застанах пред нея за момент, готов да се спусна, и огледах склона. Беше стръмно, но не прекалено, а снежната покривка — съвършена, незагрозена от следите на други скиори. Отдясно, на стотина метра надолу, имаше тъмна групичка дървета, а зад тях, скрит от погледа ми в момента, беше строителният обект, който трябваше да заобиколя. Проверих автоматите на ските, пристегнах раницата, сложих си скиорските очила и тръгнах.

Денят беше прекрасен за каране. Небето бе бяло, а на изток се виждаха скучени тъмни облаци — признания за оформящ се фронт на атлантическия бряг. Ските се плъзгаха плавно, не твърде бързо по малко тежкия сняг; постепенно увеличих скоростта на по-стръмния участък. Карах приведен напред, наслаждавах се на удоволствието от първото спускане за сезона. Изтеглях дълги, плавни завои по лесния терен.

След малко видях препятствието. Беше купчина строителни материали, покрити с пресен сняг от снощи; тук-там, където вятырът бе отметнал бялата пелена, прозираше зелен брезент. Бях доста вдясно и затова се наклоних, за да направя остър завой, с който да заобиколя купчината. Въодушевен от изписването на този първи перфектен завой за сезона, завих малко по-разко от необходимото. Изправих се, за да мина достатъчно далеч от строителните материали, после приклекнах, за да набера скорост. Може би не внимавах достатъчно в терена, но, така или иначе, не се виждаше нищо, защото всичко бе покрито с пресен сняг.

Осъзнах, че има проблем, когато ските ми затракаха по никакви гладки, закръглени предмети под снега. Бяха като наредени една до друга дървени греди, но много по-дълги.

По-късно научих, че съм минал през купчина пластмасови тръби, разтоварени само преди два-три дни и останали скрити под пръхкавия сняг. Бяха оставени в долния край на строежа и аз минах точно върху тях.

Всичко щеше да завърши добре, ако не се бях извъртял в завоя. Минал съм през тръбите под ъгъл. За момента усетих само, че карам по нещо твърдо, неравно и нестабилно, и че губя управление на ските. Тръбите бяха скрити под два-три сантиметра пресен сняг и обледенени. Не бяха стояли достатъчно дълго, за да се смръзнат със земята и се раздвижаха под мен. Паднах тежко, ските ми се вирнаха във въздуха и аз се претърколих, докато ме спря мекият сняг под тръбите.

Полежах, докато се свестя. Много е важно да не подценяваш шока при неочеквано падане. За момент имах чувството, че планината се е взривила под мен. Цялото ми тяло, от главата до петите, бе изтръпнало, но усещането не беше неприятно. Подсъзнателно обаче вече си давах сметка, че, след като изтръпването премине, ще стане много неприятно. Падането си беше сериозно.

Докато все още бях изтръпнал и не ме болеше, реших, че на всяка цена трябва да стигна до хижата. Знаех, че е само на няколкостотин метра надолу. Опитах се да се изправя на крака и установих, че десният не ме държи. Едва се понадигнах и пак паднах. Изпитвах тъпа, пулсираща болка над глазена. Екипът ми беше скъсан на няколко места, а усетих и мокрене, вероятно от кръв, на гърба си, малко над лопатката, където раницата не бе успяла да ме предпази.

Изобщо не беше студено. Не болеше много. Съзnavах обаче, че съм зле и трябва да се добера до подслон възможно най-скоро. Най-вече трябваше да си сваля ски обувките, преди краката ми да започнат да се подуват.

Отначало си помислих да взема ските и щеките и да закуцукам към хижата, чийто покрив вече се виждаше по-надолу. Okаза се невъзможно. Изобщо не можех да се изправя. Освен това ските не бяха при мен — бяха останали някъде нагоре по склона. Имах само една щека и раницата все още бе на гърба ми.

Къде с куцукане, къде с пълзене, тръгнах надолу, но снегът ставаше все по-дълбок. Отначало се чувствах добре, но скоро усетих смазваща умора. Вече се стъмваше и над Маунт Адамс се събираха гъсти облаци. И левият глазен ме заболя. Освен това забелязах, че зад мен остава кървава диря. Не можех да определя от коя част на тялото ми идва, а започваше да ме боли на десетина места; нямах време да спра да проверя. Дори не носех аптечка в раницата.

Първите предвестници на бурята дойдоха точно, когато стигнах до хижата — вече на крака, или по-скоро на един крак и подпрян на щеката. В небето се носеха тъмни облачни повлекла, които скандинавците наричат „буреносни невести“ — онези дълги, тънки облачета, които предшестват виелица или порой. Когато стигнах до вратата на хижата и потърсих ключа под купчината дърва вляво, вятърът вече брулеше над главата ми. Ключът бе точно, където ми беше казал Едуин, под една стара дъбова цепеница. Взех го, отключих и се намъкнах вътре.

Беше модерна хижичка от светли брезови и кедрови дъски. Имаше две спални, голяма дневна, баня и кухня отзад. Свалих ски обувките и натиснах централния шалтер до вратата. Въпреки че изщрака обещаващо, ток явно нямаше. Едуин беше казал, че ще се обади да пуснат електричеството, преди да пристигна, но очевидно беше забравил или не беше успял.

С газа извадих по-голям късмет. Хижата имаше собствен резервоар. Проверих дали предпазителят е освободен, отворих вентила и скоро радиаторите в дневната заработиха. Едва тогава се почувствах достатъчно подсигурен, за да се занимая със себе си.

Нямаше телефон. За това знаех предварително.

Опитах се да сваля екипа си. Подутият ми глезен не искаше да мине през ластичния клин и реших да не го насиливам. Можех да остана известно време с клина. Дрехите ми бяха достатъчно разкъсани, за да установя къде съм ранен.

Драскотините и ожулванията по хълбоците и краката ми бяха доста болезнени, но не твърде сериозни — не ми пречеха особено. Основният проблем бяха глезенът и една по-дълбока рана точно под дясната ми лопатка, вероятно от някой клон. Докоснах я леко и установих, че е като дупка от щека за билиard и кърви. Не изтичаше много кръв, но и не спираше.

Легнах във вечерния сумрак на килима в дневната. Останал съм така дълго време, дори съм задряпал. Когато отново се размърдах, навън почти се беше стъмнило.

В това състояние дневната ми се струваше страшно голяма. Бях съвсем изнемощял. Хрумна ми, че може би съм се наразил по-сериозно, отколкото си бях помислил в началото. Дълбоката рана на гърба ми не спираше да кърви. Най-сетне реших да взема мерки.

Направих тампон от една възглавничка и я пристегнах на гърба си с чаршаф, който намерих в раклата под панорамния прозорец. Това забави кръвоточението, но не го спря. Кръвта ми продължаваше бавно да изтича и при всяко движение възглавничката се разместваше. Запитах се колко литра кръв мога да изгубя, без да изпадна в безсъзнание. Каквото и да правех, възглавничката не можеше да се задържи на едно място. Не успях да я стегна достатъчно, затова накрая я махнах.

Хижата скоро се постопли. В кухнята намерих две свещи и ги занесох в дневната. Сложих ги в един пепелник и ги запалих. На трептящата им светлина видях бързо събиращите се вечерни сенки под напора на бурята. Прозорците затракаха, сякаш самият дявол изпращаше телеграма. Бях ранен, потиснат и възмутен от собствената си глупост, срамувах се как съм допуснал този тъп инцидент с тръбите. Чувствах се като абсолютен некадърник. Освен това раната на гърба много ме притесняваше. Кървеше съвсем бавно, но постоянно. Колко още щях да издържа?

Вятърът задуха на пориви и близките клони зашибаха по прозорците. Бях сигурен, че е въпрос на време някой клон да счупи стъкло. И аз с нищо не можех да го предотвратя. Имаше дървени капаци, но, за да ги затворя, трябваше да изляза, а в сегашното си положение не бях сигурен, че ще се справя. Затова останах да лежа по гръб до дивана. Стомахът ми стържеше, не бях ял нищо от закуската на гара Ханфийлд. Лежах и чаках да видя дали прозорецът ще издържи.

В крайна сметка, издържа. Обаче се случи нещо странно.

Чу се силен трясък и през панорамния прозорец влезе нещо. Не разби стъклото на парчета, а мина през него като куршум. Беше обаче доста по-голямо, ако съдя по назъбената дупка, която остана след него. И за разлика от куршум, не се заби просто в отсрещната стена. Нещото зажужка и затанцува из дневната като живо същество.

Аз лежах притихнал на пода, гледах го как се стрелка насамната и си мислех: „Това вече е прекалено!“ Така де — не стига, че бях ранен, ами сега бях въвлечен в някаква странна, вероятно свръхестествена работа. Защото какво друго би могло да бъде?

— Стига! — изръмжах раздразнено, когато забръмча около главата ми.

Обаче нещото не даде никакъв признак, че ме е чуло. Не знам какво беше, когато влетя през стъклото, обаче сега приличаше на сфера с размерите на бейзболна топка и святкаше с различни цветове. Въртеше се шеметно и се стрелкаше из стаята като голям разгневен стършел. Спусна се рязко, удари се в стената и за момент изгуби форма, след което пак стана на сфера. Не знаех дали това наистина се случва или имам халюцинации. Предпочитах да е халюцинация, защото нещото беше неестествено и ненормално, и, каквото и да представляваше, изобщо не го исках тук.

Прекалено ли ви звучи? Помислете само.

Аз съм на двайсет и седем. Младши брокер в известна бостънска компания. Справям се добре с живота, слава богу, благодарение на интелигентността, здравите нерви, преценката и самодисциплината си. Под самодисциплина имам предвид, че не си губех времето да се питам защо се занимавам с работата, която вършех. Предчувствах, че ако си задам този въпрос, той ще отвори много гадни съмнения. От морална гледна точка предполагах, че животът на борсов брокер е труден за оправдаване. Смятах обаче по-късно да размишлявам над това, примерно на петдесет, след като се пенсионирам богат и се преместя с Джейни на някое място с по-топъл климат.

Май досега не бях споменал за Джейни. Джейни Съмърс. Сгодени сме. Аз съм лудо влюбен в нея. И не само в Джейни, макар че тя е страшно готина, а и в съвместния живот, който двамата планираме.

Очакваха ни хубави дни, лъскави коли, басейн и голяма къща, пълна с прекрасни произведения на изкуството. Хонорарите на Джейни от „Воуг“ не бяха достатъчни, за да ни осигурят такова бъдеще. Обаче наследството, което щеше да получи, след като навърши двайсет и пет, беше. Заедно можехме да имаме всичко, което поискаме. Може би звучи глупаво, но как можех да не изчислявам съвместните ни доходи в стремежа си да осигуря по-добър живот за Джейни и за себе си?

Не ми се иска много да се задълбавам в това. Но мисля, че трябва да обясня защо съм толкова твърдо против призрачните видения. Те биха ме накарали да се обвържа с нещо, в което не искам да участвам. Да се откажа от прекрасния светски живот, който планирах, и да започна да проповядвам „истината“, каквато ми се е разкрила.

Знаех, че повярвам ли в призрачно видение, с мен е свършено.
Представях си как досаждам на приятелите си:

— Чакай да ти кажа какво се случи една странна нощ в Ню Хемпшир.

Не исках да се забърквам в това.

Все пак логиката на призрачните видения просто ти налага да разказваш за тях. Да известиш света за преживяното. Това обаче бе последното нещо, което исках да правя. Затова, докато гледах искрящата, въртяща се сфера да танцува из стаята против всички закони на гравитацията и здравия разум, от устата ми неусетно излязоха думите:

— Не, не искам да се изявявам в радиопредаванията за хора, преживели свръхестествени явления. Искам да правя нещо, което ми се удава: да търгувам с ценни книжа, да печеля много пари, да живея охолно.

Сферата още веднъж се блъсна в стената, като бутна гимназиалната диплома на Едуин, и се разцепи на две. Двете половини се спуснаха, трепкайки, на пода. От нея излезе нещо. Нещо малко и мъгливо, което порасна и в миг прие формата на тяло и втренчено лице — втренчено в мен — сетне това нещо, каквото и да беше, избледня и стана невидимо, а аз стиснах с всички сили юмруци, за да овладея гърчовете, в които очаквах всеки момент да изпадна. („Да, видях го със собствените си очи! Не беше от този свят!“)

Овладях импулса на осенен от фантастично видение и се вгледах в черупката, от което бе излязло нещото. Тя се спихна, разтече се и изчезна, оставяйки на килима само влажно петно.

* * *

Огледах се. Виелицата тресеше панорамния прозорец. Снегът прелиташе на талази и заедно с ту усиливащия се, ту отслабващ вой на вятъра ми действаше хипнотизиращо. Дълбокият мрак, обхванал стаята, бе в силен контраст с яркия бял правоъгълник на прозореца. Въпреки че вътре беше тъмно, няколко предмета — седалището на един сгъваем стол, главата на гипсова статуетка, изобразяваща някакво древно божество — все още бяха осветени. Ефект на Рембранд.

Съществото, или каквото беше там, което бе излязло от сферата, не се виждаше никъде. Това обаче не означаваше, че си е отишло.

— Ти погледни в кухнята — казах на Джейни. — Аз ще видя тук.

Джейни, разбира се, я нямаше. Обаче по някакъв странен начин беше там. Не мога да го обясня. Мога само да ви разкажа какво ми се струваше тогава.

Отново огледах стаята. Търсех съществото от сферата. Търсех я. Странно как вече си бях наумил, че съществото е женско и как още чувствах присъствието ѝ в стаята — как ме гледа. Нещо ме гледаше. Стоях така...

Изведнъж ме обхвана гняв. Не исках да ме гледа! Как смееше никакво си невидимо нещо да ме гледа?

Какво беше намислила?

Мислите ми изведнъж потекоха в коренно противоположна насока. До един момент възприемах събитието като халюцинация, но внезапно ми се стори абсолютно реално. А това вече сериозно ме разтревожи.

Много си ми беше спокойно, докато си мислех, че е халюцинация. Сега обаче трябваше да се откажа от тази утешителна мисъл. Не ми се струваше полезно да се насиљвам да вярвам, че е било халюцинация. Така преценката ми нямаше да бъде надеждна. А да смяташ, че си ненадежден, граничи с лудост. Освен това е много рисковано. Аз бях сам тук — само с Джейни, но няя всъщност я нямаше. В такава ситуация на кого можеш да разчиташ?

Събрах мислено всички факти, които мислех, че знам. Имах ясното усещане, че бурята е подхванала нещо невидимо от въздуха и го е запратила в стаята през прозореца. Нещото, което бе влязло, приличаше, така да се каже, на миниатюрен космически кораб. В дневната този кораб бе побръмчал известно време като разтревожено същество. Несъмнено не функционираше както трябва. Накрая се разпадна и от вътре излезе нещо.

За момента това позволяваха мисловните ми възможности. Знаех само, че заедно с мен в стаята има нещо свръхестествено, което ме гледа, и нямах представа какво смята да прави с мен.

Понеже не разполагах с нищо друго, освен с подозренията си, реших да им дам пълна свобода.

Изглеждаше, че съществото е попаднало в стаята по случайност и сега не знае как да излезе. Спомних си как сферата се стрелкаше насам-натам, как се бълскаше в стените. Веднъж една червеношийка така влетя в таванското помещение през прозореца и се бълскаше панически насам-натам, докато се преби, преди с Джейни да успеем да я изгоним през отвора, който не можеше да намери сама.

Очаквах, че съществото ще ме нападне.

Потреперих и заех отбранителна поза. Вдигнах ръце като боксъор. Бавно завъртях главата си от едната страна на стаята към другата. Въпреки че не я виждах, мислех, че я усещам. При малко късмет щях да успея да се защитя, преди да ми стори нещо лошо.

* * *

Ситуацията беше зловеща: седях облегнат на дивана, кръвта ми изтичаше бавно от раната на гърба, прозорците се тресяха от вятъра и с напредването на нощта мракът погълщащ всичко. Не виждах нещото никъде и затова го виждах навсякъде. Виждах го в странния прегърбен силует на камината, в подозрителната сянка върху килима, в по-тъмните триъгълни петна по ъглите на шкафове и етажерки.

За момент го мярнах, но отново го изгубих в сгъстяващия се мрак. Изведнъж усетих нещо на гърба си, близо до раната ми, усетих нещо мокро и лепкаво върху кожата си, обърнах се и го видях. Беше се залепило за гърба ми. Смучеше кръвта ми. Изкрещях и замахнах срещу него, то отскочи и се скри в ъгъла на стаята.

Джейни излезе от кухнята и попита:

— Къде е?

Посочих към съществото.

Тя грабна една възглавница и я размаха срещу него, закрещя:

— Остави го на мира, проклето нещо!

Улучи го с възглавницата и го запрати на пода. Сетне тръгна да го налага, а аз се примъкнах от дивана и започнах да го тъпча със здравия си крак. Мисля, че и двама крещяхме и пищяхме. Или може би само аз крещях и пищях, защото Джейни всъщност я нямаше.

* * *

Предполагам, че малко съм се отплеснал в този момент. Представях си, че Джейни е там и й говорех, разказвах ѝ как съм открил това същество, тази Орла. Защото бях сигурен, че е това — Орла, свръхественото същество, описано от Ги дьо Мопасан.

Джейни каза:

— Виж какво, Ед, това изобщо не се случва сега. Аз искам нормален живот. Можем да имаме всичко. Най-доброто. Вила в Кънектикът, апартамент в Манхатън, къща на плажа в Мустик. Ти печелиш пари, а аз чакам наследство. Можем да го постигнем. Обаче, миличък, не трябва да се замесваме в разни свръхественни работи. Не можеш да занимаваш хората с приказки как си имал посещение от отвъдното. Кой ще купува ценни книжа от теб, ако разправяш такива врели-некипели? Не трябва да изглеждаме неблагонадеждни. Хората, които приказват за разни видения, са неблагонадеждни. Фанатици. Никога не знаеш какво ще направят. А нашият живот се основава на знанието какво можем и ще направим. И какво няма да направим. Едно от нещата, които няма да правим, е да говорим за тайнствените си преживявания.

Често съм си мислил да попитам Джейни дали е била там онази нощ. Дали си спомня нещо. Дали може по някакъв начин да потвърди онова, което видях, или което си мисля, че видях. Но разбира се, така ще засегна неподходяща тема, а ние с Джейни не говорим за такива неща. Орла е едно от нещата, за които не приказваме.

Джейни е толкова красива. И винаги разсъждава разумно. Болезнено беше да седя там и да я слушам. Защото, колкото повече говореше, толкова повече се убеждавах, че това се случва наистина. Чувствах, че да го отричам, да се преструвам, че не се е случило — това би било страшно глупаво. Ако постъпех така, нямаше да мога да живея в мир със себе си.

От друга страна, Джейни беше права. Ако човек разправя наляво и надясно за свръхествените си преживявания, от това ще пострадат отношенията му с другите хора. Ще го мислят за превъртял, фанатик, перко — изобщо човек, когото здравомислещите се стараят да отбягват. Странно е да имате видения. Ако разказвате за това на

всекиго, рискувате да провалите живота си. „Имам новини от оня свят!“

Хората не обичат да слушат такива неща.

Аз не исках да провалаам живота, си заради което не съм искал да се случва, и сега, след като се беше случило, исках да се отърва от него.

— Каквото и да е това нещо, ние не сме му длъжни — заяви Джейни. — Убихме го. Затова повече никога не споменавай за него.

Кимнах.

Тя ме погледна много сериозно:

— Разбрахме се, значи.

Отново кимнах. И никога след това не съм споменавал за случилото се.

Само дето сега пиша за него. Джейни не знае. Ще разбере, чак след като го публикувам. Какво ще стане тогава?

Не знам. Но трябва да го опиша.

Вижте, дълго мислих и накрая разбрах какво е искало да направи съществото.

Искаше да запуши раната на гърба ми. За какво иначе е била онази лепкава материя, с която напръска гърба ми, ако не за да спре кръвта? Дори лекарят, когато отидох на другия ден, ме попита за това.

Орла тъкмо бе запушила раната ми, когато Джейни я фрасна с възглавницата.

Да не помислите, че обвинявам Джейни.

Предполагам, че двамата убихме нещото заедно. А може би аз сам го убих.

Заштото определено исках да го убия, дори да не съм го направил. Но все пак мисля, че го направих.

Ние не бяхме готови за Орла или за това, което би могла да ни донесе. Всъщност Джейни реално не беше там, тъй че сигурно съм убил Орла сам. В известен смисъл обаче, Джейни го направи.

Сега нищо не мога да променя. Невъзможно е да опишеш ясно и смислено всички свръхестествени неща, които ти се случват. Все пак реших да разкажа тази случка. В случай, че роднините, любимите, приятелите на Орла — или който друг близък си има — искат да разберат какво й се е случило: как е била подхваната от внезапно разразила се буря, запратена в зловещо помещение, подгонена от

грамадно създание — или може би само от духа на грамадното създание — на което се е опитала да помогне, но което е решило да я убие. И в крайна сметка я е убило.

Орла жертва живота си за мен. Ако има някакви приятели, любими, родници някъде, ако по някакъв начин могат да узнаят за това, мисля, че ще се гордеят с нея.

Това е единственото преживяване, което бих могъл да нарека истински свръхестествено в иначе обикновения си живот. История, която на никого не съм разказвал. Особено тази втората част за Джейни с възглавницата. Защото, разбира се, това го направих аз. Джейни не беше там.

Колкото до нас с Джейни, живеем си идеално, както може и да се очаква.

ЗНАМ ПО-ДОБЪР НОМЕР

Написах този разказ в една кола, докато пътувах из Трансилвания в лятна буря. Посветен е на една от великите теми — моето лично тълкуване на тази тема.

Отначало имаше много движение, но сега колата ни беше единствената на пътя. Тръгнахме от Тимишоара малко преди обед, след като гледахме последното пълно слънчево затъмнение през 1999 г. Уви, в най-важния момент един облак закри слънцето. Силвиу твърдеше, че бил мернал за секунда диамантения пръстен, както се нарича периферната корона на затъмненото слънце. Аз лично не го забелязах, но бях впечатлен от драматичното притъмняване на небето, внезапната гълъчка на уплашените птици и хладината, която за няколко минути смени изгарящата жега от последните дни.

Сега, няколко часа по-късно, бяхме стигнали почти до унгарската граница. Връщахме се обратно към Венеция, където двамата с Хельн щяхме да останем в малката ни вила в Лидо, а приятелите ни — да продължат към апартамента си в Милано.

Дни наред жегата беше безмилостна, а небето — безоблачно синьо до самия ден на затъмнението.

Днес обаче над страната се беше настанил циклон и небето беше бяло. Движението, с което бяха задръстени двулентовите шосета, бе намаляло с идването на дъждъ, отначало само ръмеж, по-късно — силен и непрестанен. Сега бяхме единствената кола по така наречения „главен път“ за Будапеща. Бяхме навлезли в Трансилвания. Мрачни, сивкави мъгли затулаваха планините и се спускаха към пътя на гъсти талази, приличащи на пипала на гигантски ектоплазмен октопод.

Силвиу, който шофираше, започваше да се тревожи от тези условия. Мърмореше си нещо, взираше се през стъклото във водните струйки, които чистачките едва смогваха да избършат, и нервно

подръпваше ризата си, като описваше с ръка тайнствен знак, най-вероятно кръст. Знаех, че Силвиу е човек със съвременни възгледи — учен, член на Румънската академия на науките. Но въпреки това изглеждаше потиснат, може би несъзнателно, от нашето пътуване през тези злокобни планини. Жена ми, Хельн, седнала до нас със Силвиу на предната седалка, изглеждаше замислена и нервно хапеше долната си устна. Отзад италианските ни приятели, Джулио и Джина, си приказваха, смееха се и хрускаха бисквити, които бяха купили на последната бензиностанция „Агип“. Скоро обаче, със засилването на дъжда и наблизаването на вечерта, дори тези безгрижни същества се умълчаха.

Потоци вода се изливаха на платното и образуваха локви, през които колата преминаваше със свистене. Тук-там ниските каменни подпорни стенички покрай склона бяха поддали и се налагаше да минаваме през все по-големи купчини листа, камъчета и клонки.

Пороят се засилваше. Един пуст паркинг се беше превърнал в езеро, в което плаваше бял пластмасов стол. Проехтя гръм. Небето за миг се раздра от мълния.

Тогава ни връхлетя катастрофата, която всички предчувствахме. След поредния завой Силвиу рязко натисна спирачките. Пред нас купчина свлекли се отстрани скални късове и клони беше блокирала напълно пътя. По стръмния склон все още се търкаляха камъни.

Този нощ нямаше да стигнем до Будапеща.

— Какво ще правим сега? — попитах аз.

— На стотина метра назад имаше отклонение — отговори Силвиу. — Забеляза ли го?

Кимнах:

— Някакво пътче нагоре в планината.

— Май да. Обаче не беше асфалтирано. Може да върви успоредно на главното шосе.

— Да го проверим. Ако е много зле, може да спрем и да пренощуваме.

Всички бяха съгласни. Върнахме се внимателно до разклона. Изглеждаше достатъчно проходимо, затова завихме и се заизкачвахме по не много стръмния път в планината.

* * *

Отначало беше сравнително добре, но след около километър макадамът свърши и започна черен път. Водата започваше да го изравя. Всеки момент можеше да заседнем. Колата поднасяше ту на една, ту на друга страна. Имаше опасност да излезем от пътя и да се преобърнем по стръмния склон, което би било фатално.

Силвиу караше едва-едва, като силно стискаше волана. Всички се бяхме умълчали. Италианците отзад — младият инженер Джулио и елегантната му жена Джина, се държаха за ръце; бяха напрегнати и загрижени. Лицето на Хельн, до мен на предната седалка, осветявано от мълниите, изглеждаше бледо и изпито. Май щеше да се наложи да спрем и да прекараме нощта в колата.

Единствените ни провизии бяха половин литър минерална вода и малко не особено хубави румънски бисквити, купени от последната бензиностанция. В колата нямаше достатъчно място да легнем. Трябаше да седим цяла нощ. Е, не беше чак такова бедствие, на път всичко се случва.

Спомних си разни приказки за трансилванските планини. Джулио като че ли прочете мислите ми и заразсъждава на глас къде ли е замъкът на Влад Цепеш. Джина се изсмя малко смутено:

— В наши дни това е само туристическа атракция.

Всички се засмяхме. Но Силвиу явно не виждаше нищо забавно в тези разговори.

— Вярно е, че Влад е само легенда — каза той. — Обаче в този район наистина се случват странни неща. Извън Румъния никой не научава за тях. Не им обръщат внимание и в Букурещ, където хората си имат други грижи. Известно е обаче, че тук все още стават необясними неща. Човек най-добре да избягва тези места. Особено в нощи като тази.

Вече съвсем се беше стъмнило; черните силуети на планините изпъкваха зловещо сред белите мъгли. Решихме да спрем. Ставаше прекалено опасно: отдясно пропаст, отляво стръмен, горист склон. Нямаше обаче къде да обърнем. Чудехме се: дали да продължим още малко и да потърсим място да отбием? Или просто да спрем тук? В такава нощ по пътя едва ли щеше да мине друга кола. Все още не

можехме да вземем решение, а междувременно Силвиу продължаваше да кара с костенурска скорост, като се опитваше да различи очертанията на пътя през течащата по предното стъкло вода.

* * *

Изведнък забелязах мигаща светлина отпред. Силвиу я видя в същия момент и намали още, докато колата започна да придърпва от ниската скорост.

— Какво е това? — попита Хельн, а другите се скучиха напред да видят.

— Нямам представа — отговори Силвиу, — но сега ще проверим.

Отново намали леко, защото колата твърде силно занасяше в калта.

— Свали предавката — посъветва Джулио и Силвиу превключи на втора.

Колата стана по-стабилна. След малко стигнахме до светлината и видяхме, че е човек, облечен с дълга мушама, който размахваше фенерче. Спряхме и Силвиу свали прозореца си.

Последва кратък разговор на румънски. Накрая Силвиу изръмжа и удари с юмрук по кормилото.

Човекът с мушамата каза на английски:

— Обясних на вашия приятел, че този път не води никъде. След около три километра свършва. Освен това е опасен дори в хубаво време. Не видяхте ли предупредителния знак?

— Сигурно го е отнесла водата — отговорих аз. — Какво можем да направим?

— Продължете още двайсетина метра. Отляво има пътче, което се качва в планината. Пак е черно, но може да се мине. Къщата ми е там. Предлагам да пренощувате при мен.

— Къща? Насред нищото?

— Само няколко от стаите са завършени. Когато всичко стане готово, хотелът ми ще има най-красивата гледка в тази планина. Не че ще видите нещо сега...

— Къщата ви е хотел?

— Ще бъде. Най-хубавият в областта. А дотогава, дори в сегашното му състояние, ще е по-подходящ за пренощуване, отколкото тук, навън, в това време. Ако сте съгласни, ще ви заведа.

* * *

Това изглеждаше най-доброто решение. Силвиу последва човека на първа до разклона след двайсетина метра. После, буксувайки, се заизкачвахме по изровения от двете страни черен път. Силвиу се бореше с кормилото, за да не затънем в издълбаните от водата бразди. Най-сетне стана равно и излязохме на широка поляна, в другия край на която бе недовършената постройка.

Мълниите осветиха хотелчето, построено в традиционен румънски стил, с красиви дърворезби. Домакинът спря пред вратата и помаха с фенерчето.

Докато влезем, станахме вир-вода. Човекът ни даде кърпи да се избършем. Беше среден на ръст, широкоплещест, но не пълен, пооплещивял и с кръгло, весело лице. Представи се:

— Аз съм Йоан Флорин. Добре дошли в моя хотел. Все още не е завършен, както ви казах, но мога да ви предложа легла и вечеря, ако не сте много придирчиви.

Благодарихме му и аз попитах:

— Откъде знаехте, че идваме?

— Не знаех, разбира се. Но погледнах през прозореца на горния етаж и видях фаровете ви по пътя долу. Понеже знам, че не води никъде, освен дотук, а пък аз все още не съм открил официално хотела, се досетих, че сте пътници в беда и слязох да ви посрещна.

* * *

Флорин приготви вкусен гулаш, което ни напомни, че не сме далеч от унгарската граница. Супата, с малко хляб и домашно бяло вино утоли глада ни, който доста се беше засилил, докато пътувахме.

После, преди да отидем да си легнем, Флорин ни покани в дневната — просторна, уютна стая, заемаща по-голямата част от

завършения долен етаж. Там, на чашка сливовица, се отпуснахме и забравихме проблемите.

Домакинът се оказа сладкодумен събеседник. Родом от този район, но учили в Букурещ, няколко години бе работил в Будапеща, в хотела на някакъв чичо. Освен румънски и английски, знаеше унгарски и немски, и беше истинска енциклопедия на местния фолклор.

Разговорът неминуемо се пренесе към легендите от стара Трансильвания — за ужасния Влад Цепеш, чийто замък се намираше недалеч от тук, за Ержбет Батори и навика ѝ да си взема подмладяваща вана в кръвта на млади слугинчета, и други, по-неизвестни, но не по-малко отвратителни истории. Оттам заговорихме за вампири, сукуби и други нечисти нощи същества.

На Силвиу не му хареса посоката, в която тръгна разговорът:

— Това са легенди и са част от древния фолклор на този регион. Светът все още се увлича от тях, но основната им цел е да развлича възрастните и да плаши децата. Сега знаем, че няма такива свръхестествени явления, и че, от физична гледна точка, всяка област от земната повърхност много малко се отличава от коя да е друга.

— Съгласен съм с нашия приятел — кимна Флорин. — Науката несъмнено е права и да се твърди обратното е по-лошо от суеверие, то е непростимо словоблудство. Някои жители на Челинешти обаче — това е близкото село — считат, че самата природа, в сляпата ѝ структура, се управлява от духове, които от време на време се месят в човешките дела — и тогава за кратко се проявява онова, което ни се струва свръхестествено, необичайно или призрачно.

— Вие изглеждате образован човек — отбеляза Силвиу. — Нима вярвате в тия врели-некипели?

Флорин сви рамене:

— Вярвам, че има неща, които изглеждат свръхестествени. Знаете ли теорията на Вайхингер?

— О, нищо не пречи на един германски философ да представя суеверия, замаскирани като научни теории.

— Може би. Но, както и да го наречем, няма съмнение, че някои места имат определена форма, контур, разположение на елементите, което не само създава асоциации за зло, ами е самото зло. Такава идея, макар и в малко по-друга форма, е изказана от Дж. К. Честъртън, ако не се лъжа.

— Това е художествена измислица — възрази Силвиу.

— Да, но интересна измислица. Идеята е, че във формата и разположението на нещата може да има скрит смисъл. Както художникът композира различни елементи на платното. Природата несъмнено е най-великият художник. Как можем да бъдем сигурни, че творенията й понякога нямат цел, предназначение или смисъл, надвишаващи случайната подредба?

— В тази идея има известен чар — призна Силвиу. — Но от научна гледна точка това е пълна глупост.

Флорин се усмихна и поклати глава:

— Това е само предположение, разбира се. Но не можем ли да го приемем за вярно само за целите на сегашната ни дискусия?

— Предполагам, че всичко можем да приемем за вярно — малко неохотно изръмжа Силвиу, но не възрази повече.

— Чудесно. А имате ли нещо против да добавим и идеята, че макар да сме материални същества, ние сме заобиколени от един невидим духовен свят?

— Възразявам срещу термина „дуловен“.

— Единственото, което имам предвид с това, е, че не всички влияния, на които сме изложени, са уловими за сетивата ни. Говоря например за неловкото чувство, което повечето хора изпитват непосредствено преди земетресение. Науката все още не е в състояние да го измери или дори да го докаже. Но то несъмнено има физична основа. В смисъла, който аз влагам в тази дума, атомите са духовни частици. Ние знаем за съществуването им единствено чрез сложна дедукция.

— Изложено по този начин, мисля, че бих могъл да приема предположението ви — съгласи се Силвиу.

— Мисълта ми е, че съществуват неща, които, макар и неосезаеми, макар и недостижими за сетивата ни, са способни да оказват влияние върху нас.

— Това е съвсем логично.

— Да. Значи, съществува свят, който ни влияе, но не можем да го наблюдаваме пряко. Него аз наричам „дуловен“. От това можем да предположим, че всичко, което се случва в живота на человека във всяки момент, зависи до голяма степен от мимолетната и изменчива природа

на духовния свят, през който той преминава — невидим свят, в който плуваме като риби във вода.

Силвиу стисна устни и придоби сериозно изражение, но не успя да измисли възражение срещу това изказване. Флорин продължи:

— Точно този свят придава на нашия материален свят неговото естество и дух. Какво се случва с ежедневната ни действителност, когато тя бъде повлияна от случващото се в света на невидимите духовни елементи. Такъв елемент, както вече казах, може да бъде единствен атом. Това може да бъде също призрак или зловредно влияние.

Хельн заговори за първи път:

— Толкова ли е сигурно, че там се случва нещо? Дали този духовен свят, ако изобщо съществува, не е една неразчленена маса, като океан или талази мъгла?

Флорин се усмихна и сви рамене:

— Можем да си го представяме, както искаме. Според мен обаче духовният свят е по-голям и по-разнообразен от материалния. И по-тайствен. Ние сме открили неговите атоми, или по-скоро сме се досетили за съществуването им, но няма причина да мислим, че сме стигнали до дъното на онова, което има да се открива.

Силвиу кимна. Тази линия на мисли не му харесваше, но нямаше как да твърди, че всички възможни открития вече са направени.

— Според мен — продължи Флорин — този духовен свят е завършен и независим; свят със собствен психичен климат, със собствени бури и слънчеви дни, и още много други неща. Ако приемете това предположение, може би ще приемете също, че този свят е способен от време на време да поражда аномални метеорологични явления.

— Това е интересна теория — измърмори Силвиу, — но изглежда, че тя следва от предположенията ви.

— Следователно това, което не виждаме, все пак съществува и ни влияе, въпреки че не го осъзнаваме. Сега стигаме до формата на нещата и тяхното влияние в живота ни.

— Време беше да стигнем до зловещата част — отбеляза Джулио, като си сипа още една ракия.

— Определено място, изложено на случайни стихии, може да стане фокус, център за привличане на духовни същества, които може

би реално съществуват в своя свят, но за нас изглеждат като призраци или духове. Пейзажът на определена местност, формите на даден замък и моментният духовен климат, който възниква около тях, могат да станат фактор за появата на Влад Цепеш или Ержбет Батори.

— Ако е така — намеси се Силвиу, — защо не сме потопени в ужасите на невидимия свят, както са си мислели хората през Средновековието?

— Смятам, че през Средновековието са преувеличавали ситуацията. Според моята теория тези изригвания на свръхестественото са много редки и кратковременни. Те са елементи, привлечени на повърхността за кратък период от случайна комбинация от форми на пейзажа и някакво духовно същество. Проявяват се за няколко дни, после отново се размиват в баналността на ежедневието. На едно място тези влияния предизвикват появата на Влад Цепеш. На двайсет километра по-нататък, в друг духовен микроклимат, не се случва нищо особено. На още няколко километра възникват зли духове под формата на прилепи, които просъществуват само ден може би, но ще навредят на онзи, който има нещастието да ги срецне.

— Отлична идея — заяви Джулио. Забелязах, че се е понапил. — Ако имаше начин да предвиждаме тези неща, можехме да организираме туристически посещения на прокълнати места. „Елате в замъка на Влад и се запознайте с Дракула! Появява се само за три дни и при подходящи метеорологични условия.“ Може да е предварително планирано събитие като затъмнението сега!

— Идеята изобщо не ми харесва — намеси се Джина. — Баба ми е от Салерно и има подобни виждания. Винаги ме е било страх от тази старица.

— Майка ти явно го е наследила от нея — отбеляза Джулио. — Питам се от каква случайна комбинация от форми на пейзажа и зли духове се е пръкнала.

— Не смей да говориш срещу майка ми! — изсмя се Джина и го замери с възглавничка.

Прекратихме разговора по взаимно съгласие. На Силвиу вече не му се спореше. Сигурно имаше чувството, че науката се е трансформирала в суеверие, но не можеше да разбере как е станало. Сега обаче беше уморен и вероятно не разъждаваше както трябва.

Всички бяхме уморени. Като видя, че губим интерес, домакинът ни показа стаите.

* * *

С Хельн влязохме в малката спалня и докато разопаковахме багажа, започнахме една от онези безсмислени кавги, които избухват без причина и продължават, въпреки усилията и на двете страни да ги прекратят. След известно време и двамата замълчахме неловко. Хельн седеше пред малката тоалетка и разресваше косата си. По едно време ме погледна в огледалото и каза:

— Знаеш ли, Чарлз, не ми харесва, когато правиш така.

— Когато правя как?

— Когато си потъркваш устата отстрани по този начин. Ти току-що започна и съм сигурна, че го правиш, за да ме дразниш, но ми изглежда твърде зловещо.

— Не осъзнавах, че изобщо правя нещо.

Тя ме изгледа изпитателно, после се обърна към огледалото и продължи да разресва косата си с дълги, равномерни движения.

* * *

Настроението ми, което беше доста добро, въпреки трудната ситуация, изведнъж се влоши. Хвърлих дрехите си на стола и закрачих безценно из стаята. Питах се какво ме беше прихванало, та изобщо да предприемам това пътуване. Онова, което вчера бе започнало като безобидно приключение, сега изглеждаше най-глупавото и изнервяващо нещо на света. Чудех се защо, по дяволите, съм се съгласил да пътувам заедно с Джулио и Джина, младоженците, които постоянно се опипваха, и Силвиу, този педантичен, мълчалив и скучен човек. Дори Хельн, обикновено приятна компания, тази вечер беше раздразнителна и непристъпна.

Сега, сякаш за да налее още масло в огъня, тя отново се обади:

— Чарлз, за стотен път ти казвам, престани да се промъкваш така зад мен, моля те.

Премълчах пиперливия отговор, който ми дойде, и влязох през късото коридорче в банята.

Въпреки че беше почти полунощ, реших да се обръсна. Банята беше старомодна, с мивка с два крана, вана на крачета и приставка за душ, свързана с чешмата чрез смесител за насочване на струята. Самата стая беше с чамова облицовка, неравномерно боядисана в бяло. Последната дъска, в основата на ваната, почти до стената, беше малко по-къса от останалите и там се образуваше квадратна дупка със страна трийсетина сантиметра. Бръкнах вътре и опипах. Дупката беше твърде малка, за да побере нещо по-значително, но явно все пак бе оставена, за да се сложи нещо в нея. Загледах я замислено. После се изправих и погледнах бръснача, който бях извадил от коженото му калъфче. Завъртях го така, че светлината от закачената на стената газена лампа се отрази в него, и в същия момент си помислих: „Знам по-добър номер“, макар че нямах представа откъде съм го чул или какво означава.

Погледнах през прозорчето. Навън цареше почти пълен мрак, но мърлявата белезникава мъгла се носеше на дълги повлекла, сякаш протягаща пръсти да хване нещо. Погледах известно време така, после въздъхнах и продължих да се бръсна.

След като свърших, прибрах бръснача в калъфа и се върнах в спалнята.

Хелън беше приключила с ресането и сега сваляше грима си с восьчен крем.

Изглеждаше бледа и не много привлекателна, с удължено лице, което се виждаше леко изкривено в огледалото. Загледах я и си помислих: „Човек с такова лице може като нищо да убие някого, докато спи, и няма да му мигне окото. Обаче аз знам по-добър номер.“ Звучеше ми като лайтмотива на някой разказ, но да ме убиеш, нямах представа откъде ми беше хрумнало. Може би по-късно щях да се сетя.

* * *

През нощта имах кошмар. В съня ми ме обхвана зловещо предчувствие и изтичах по коридора до стаята на Джулио и Джина. Двамата бяха мъртви. Някой беше отсякъл главите им. Или пък те

самите си ги бяха отсекли. Само че, ако беше така, как главите бяха сменили местата си: неговата до нейното тяло и нейната до неговото? В съня си зададох този въпрос на Джулио. Главата му се усмихна и каза:

— Виж, не е това, което си мислиш.

— Може би — отговорих, — но аз знам по-добър номер.

* * *

На другата сутрин отново потеглихме. Небето се беше прояснило и вече не валеше. Слънцето се показа и започна поредният горещ ден.

Лесно се добрахме до главното шосе. Когато стигнахме до свлачището от миналата нощ, група селяни вече го разчистваха, а един полицай насочваше колите покрай останалите отломки. Продължихме по пътя си към Будапеща, а оттам — за Италия.

Настроението се беше подобрило значително. Дори не говорехме за миналата нощ.

Само по едно време Силвиу каза:

— Оня хотелиер, Флорин... странен тип с налудничави теории. Обаче безобиден, струва ми се. Сигурно просто е искал да ни развесели.

Кимнах, но си мислех друго.

Флорин говореше за Вайхингер и Честъртън и за теорията си за изменчивия невидим свят на духовете — за какви глупаци ни е взел! Как ли се е забавлявал от мисълта за пагубното влияние на намеците му! Представях си го как се подсмихва в топлата дневна, отпива гълтка ракия, наслаждава се на щипещия й вкус и си представя как гнусните му инсинуации ще ни преследват, ще изпускат отровата си, ще разпространяват коварната си зараза като спори на плесен, растваща и завладяваща тъмните кътчета на съзнанието ни, докато месеци или години по-късно, когато ще сме забравили източника им, ще дадат плод и ще се пръснат. И един ден аз, без да се замислям, ще удуша Хельн в съня й или, ако заразата подейства най-напред при нея, тя ще ме отрови в някоя на пръв поглед с нищо незабележителна вечер между супата и ордьовъра.

Хелън обаче нямаше да ме превари. След като се върнем във вилата в Лидо, преди духовната отрова да я направи опасна, щях да взема мерки смъртта ѝ да изглежда естествена.

Колкото до Силвиу, Джулио и Джина — да се оправят. Ще се погрижа никога повече да не се срещнем. За всеки случай.

За Флорин обаче, хотелиера — източника на заразата — за него имам специални планове.

„О, да, приятелю — помислих си. — Карай си кефа в уютната дневна; наслаждавай се на мисълта за бедите, които ще сполетят попадналите под твоето влияние.“

Аз обаче скоро ще се върна — за да си взема кальфчето и бръснача, които внимателно скрих в малката дупка между банята и стената — и тогава ще ти покажа, че аз знам по-добър номер от твоя.

ПСИХОРОБИТЕ НА МАНИТОРИ

*Този е един от любимите ми. Отдавна си
мисля, че става за филмиране. Готов съм да
отстъпя правата!*

1.

Почти бях отминал зоната на астероидите, когато в периферията на екрана на радара ми се появи сигнал. По начина на присветване изглеждаше, че съм засякъл обитаем планетоид, макар че не фигурираше в каталога на „Астероидния навигатор“. Замислих се. Можех да стигна до него за няколко часа със съвсем незначителна промяна в курса. Един-два допълнителни дни в едномесечното ми пътуване нямаха голямо значение.

На малкото обитавани астероиди гостите отвън винаги бяха добре дошли. Въведох данните за новия курс. Предположих, че съм попаднал на частна колония, а не на някоя от онези, които Великите сили поддържаха за престиж.

Не ми се мислеше какви са разходите за поддържане на нормална земна гравитация и светлина. Това е играчка за богати, помислих си. Идваше ми малко множко.

Обаче не пречеше да ида да ги видя. По радиостанцията поисках разрешение за кацане. Веднага ми дадоха.

Всичко изглеждаше съвсем нормално. Не подозирах в какво се забърквам.

2.

Между другото, аз съм Нед Флечър. Работя като пилот на космически кораби в „Южни мини“, компания с интереси в добива на полезни изкопаеми из цялата Сълнчева система.

Доста съм добър в професията си, въпреки че това си е една нискоквалифицирана работа, като карането на камион, само че не толкова интересна и без многобройните паркинги за тирове, където можеш да спреш за кафе и да си побъбриш с някого. Е, не се оплаквам. Светът е в икономическа криза и е голям късмет, че имам работа.

Навремето, като дете в Ийст Ориндж, щата Ню Джърси, когато гледах предавания за чудесата на космическото летене, винаги съм си фантазирал как, когато порасна, ще живея в свят, в който огромни космически лайнери ще се носят величествено в пространството на път към странни светове, обитавани от други същества. Само че първите изследователи не срещнаха други същества. Хората скоро откриха, че да живееш на Марс или Луната, не е толкова интересно, колкото са си представяли. Истинската тръпка беше на Земята. Затова, когато пораснах, в космоса живееха само дипломати, ексцентрици и такива като мен, каращи кораби с руда.

Баща ми беше адвокат в малък град, при това честен и затова — беден. Единственото, което получих в наследство от него, бяха високопоставени приятели политици в Южен Ню Джърси.

Един от тези приятели ме уреди в „Синдиката на космическите пилоти“.

Аз и колегите ми оставахме със седмици и месеци сами, докато достигнеме мините и складовете на Луната или астероидите. Натоварахме рудата от автоматичните миннодобивни машини с помощта на автоматични товарачи, без абсолютно никаква човешка намеса. Имаше идеи да се пуснат кораби с многочленен екипаж и направиха такива експерименти, но резултатът беше плачен. При двучленните екипажи често се стигаше до жестоки разправии, а тричленните обикновено се настройваха двама срещу един. Появи се

предложение за съставяне на съпружески екипажи, но идеята бе категорично отхвърлена от синдиката. Задължението му беше да се грижи за членовете си, а не да хвърля в открития космос съпруги и приятелки.

Пък и това би довело до абсурдната ситуация в космоса да се пращат пеленачета — защото къде можеха майките да оставят децата си? Идеята бе оптимистична, може би дори далновидна, но не беше времето да се прилага сега, при 25% безработица сред мъжката половина от работоспособното население.

Първият комерсиален космически кораб бе разработен от „Даймлер“ в Бранденбург през 1922 г. По онова време Долфус бил канцлер на Австро-Унгарската империя, а Джон Антъни Граймс — президент на САЩ.

Били са лоши времена за тринайсетте Колониални американски щата, заобиколени от вражески сили. На юг са били Испанска Флорида и Френска Луизиана. Мексико се е простиравало от границите на Тексаската република до Сан Франциско. На север са били руската провинция Сибир-Аляска, Британска и Френска Канада. Колониалните американски щати са били малка държавица.

Мнозина американци са имали чувството, че съдбата е против тях. Кой би предположил, че експедицията на Пършинг в Мексико ще доведе до продължилите с години ужаси на Мексиканско-индианските войни, и то във времето, когато французите са напирали по границата, опитвайки се да разширят Луизиана в индианските територии? Освен това е трябвало да се справим със сепаратистките щати и Мормонската теократична република на Морони. Да не говорим за многобройните погранични сблъсъци с команчи, апачи и другите индиански племена. В Северна Америка имало прекалено много държави, които през повечето време враждували. На някои хора им хрумнало, че, за да си спестим много проблеми, трябва да се обединим още от самото начало. Трудно било обаче да си представиш такава възможност, предвид силата на мексиканците и индианците и упоритостта на европейците.

Последната ни надежда умряла с Джордж Вашингтон във Вали Фордж.

Жалко за човека. Няколко години по-късно британците ни дават независимост. Обаче договорът налага строга клауза, забраняваща да се разширяваме извън определените граници.

Другите държави вече били предявили претенциите си върху дивите североамерикански земи и американското колониално правителство не било достатъчно силно, за да ги изгони. И не само историята работи срещу нас, ами и икономиката.

През 1914 г., когато опасността от война в Европа като по чудо била избягната с убийството на престолонаследника Рудолф в Сараево, светът изпаднал в безумна треска за харчене, продължила до 1929 г., когато всичко живо фалирало. Тогава започнала световната депресия, продължаваща и досега.

Отначало си мислехме, че космическите полети и извънземната търговия ще променят положението и ще донесат благодеенствие на нас, американците.

Започнахме да копаем полезни изкопаеми на Луната и в астероидния пояс. Ниската цена на космическите полети направи това начинание възможно и без инвестиции на европейски и източноазиатски капитали. Приходите от извънземния рудодобив осигуриха на страната ни допълнителни средства, но това не промени зависимостта ни от европейците и не намали броя на американците, които ходят да работят в мините и фермите им.

Положението се закучваше и мнозина от нас само чакаха шанс да се измъкнат, да се посветят на съдба, която все още смятахме, че ще ни донесе слава и неограничени възможности. Въпреки всички несгоди, Америка все още е земя на надежда и мечти.

3.

Приземих кораба, отворих херметичните люкове и влязох в голямото метално помещение, което служеше за приемна станция на астероида. Там ме чакаше някакъв мъж, брадат, по-възрастен от мен, може би около трийсет и пет, с черен панталон, моряшка фланелка на сини и бели райета и черно моряшко кепе.

— Добре дошъл на Манитори — поздрави ме той. — Казвам се Хенк. Моля, елате с мен.

Излязохме в коридор, качихме се един етаж по късо стълбище, после — друг коридор. Той спря пред една врата и я отвори.

— Тук ще се настаните. Има пригответи чисти дрехи. Почетните гости винаги се обличат официално за вечеря. Губернаторът ще дойде по-късно в столовата.

Стаята беше просторна и луксозно обзаведена. На голямото, ниско легло имаше оставени дрехи — бяло копринено сако и бял спортен панталон.

От едната страна имаше баня с бели плочки и вана колкото малък басейн. Такова нещо нямаше на нашите кораби. Взех си дълга, приятна баня, обръснах се гладко и се облякох. Хенк дойде, за да ме заведе на вечеря.

Столовата беше като банкетна зала. Ореховата облицовка сигурно струваше цяло състояние, да не говорим за кристалните полилии.

Имаше дълга маса и пет места с поставени съдове и прибори. Четирима души вече се бяха настанили. На челното място седеше плешив старец с голяма брада — очевидно домакинът. Приближих се и му подадох ръка.

— Казвам се Нед Флечър. Много ви благодаря, че mi позволихте да кацна на вашата планета.

— Добре сте ни дошъл — поздрави ме той. — Аз съм Смит и съм собственик на този малък планетоид, който наричаме Манитори.

Хората тук често ме наричат „Губернатора“. Заповядайте, седнете, господин Флечър.

Седнах на мястото, което ми посочи.

— Сигурно ви прави впечатление, че повечето места около масата са празни. Аз обичам компанията, но тук рядко идват външни гости. Нека да ви представя сътрудниците си, доктор Хана и капитан Лопес. А това е дъщеря ми, Вера.

Вера беше дребничка, с къдрава червеникаво-кестенява коса и черти, издаващи оствър ум и жизненост. Беше привлекателно момиче около двайсетте. Носеше къса вечерна рокля от светлозелен шифон. По-късно научих, че роклята е от Париж, макар че Вера никога не беше ходила там. Тя ме погледна, усмихна се леко, тъжно, и отмести очи. По-късно обаче забелязах, че пак скришом ме гледа.

Последвалото угощение би било забележително и на Земята, но тук, сред астероидите, граничеше с чудо. Хенк и още един мъж, също с моряшка фланелка на бели и сини райета, сервираха ястие след ястие. Въпреки че бяха доста сръчни, двамата не изглеждаха много в час. Движеха се малко като зомбита — черта, която по-късно щях да си спомня. Капитан Лопес беше дребен мъж с маслинов тен. Имаше тънки мустачки по ръба на горната устна и носеше прясно изгладена жълтеникаво-кафява униформа без отличителни знаци. Той не приказваше много.

Докато хапвахме супата от раци, доктор Хана се разприказва. Беше мъж на средна възраст, с гъста черна коса и яки космати ръце, които леко трепереха. Каза ми, че отговарял за здравеопазването на Манитори, но това не било основното му занимание. През повечето време извършвал научни изследвания. Не спомена от какво естество.

— Много ни е приятно да видим ново лице — заключи Смит след вечерята. — Най-вече на Вера, сигурен съм. Тя не общува с много млади хора тук. Господин Флечър, можете да останете колкото искате, стига да го позволява натовареният ви график. Стаята и всичко, което можем да ви осигурим, са на ваше разположение.

— Много любезно от ваша страна, господине. Благодаря!

— Чудесно! Можете спокойно да се разхождате из цялата база. Манитори е прекрасна малка планета. Всичко е много добре изпипано. Вера с удоволствие ще ви разведе. Ще видите, че някои райони са означени като забранени за външни лица. Това е за безопасност на

малкото ни външни посетители. Забранените зони са свързани с енергията, която ни захранва.

4.

Легнах си рано. На другия ден излязох да се разходя из планетоида. Където и да погледнеш, обзавеждането беше скъпо, красиво и реалистично. Имаше достатъчно неравности и неправилни контури, за да те убедят, че този свят се е появил естествено, а не е създаден от човек. Възхищавах се на сложните решения, комбинирането и поддръжката им. Останах един ден, после — още един. Толкова съвършен бе този малък свят, че ми беше трудно да се отделя от него.

Вера често ми правеше компания. Разхождахме се по сухите пожълтели ливади в лятната горещина. Тя изейства специално разрешение от баща си да направи за мен гръмотевична буря с метеогенератора. Предизвика пухести купесто-дъждовни облаци с лилави дъна, натрупани един върху друг като огромни наковални с обли форми. Имаше ярки, разклонени мълнии, продължителен гръмотевичен тътен, после дъжд и накрая мъгли.

Хукнахме в поройния дъжд, със залепнали по телата мокри дрехи и приведени срещу фучащия вятър. Добрахме се до групичка дървета, като се хълзгахме и падахме със смях в разкаляната трева. Разтреперани, се притиснахме един до друг под един огромен дъб, докато стихията се вихреще около нас, притискахме се силно, за да се стоплим. Женското присъствие на Вера бе адски възбуджащо. Наложих си да не мисля за това. Смит беше много богат човек. Бях сигурен, че има по-велики планове за дъщеря си от това, да я омъжи за обикновен космически пилот.

Едно нещо ме притесняваше на това място. Дори с най-съвременните енергийни източници и автоматично оборудване, не виждах как е възможно толкова малко хора да поддържат толкова сложна система.

Тук имаше нещо странно. Много ми се прииска да надникна в енергийната станция. Входът обаче се намираше върху малко възвишение, ограден с бодлива тел.

Вечерта Хенк ми донесе чисти дрехи и оправи леглото.

— Хенк, каква е работата тук? — попитах го. — Защо е забранен достъпът до енергийната станция?

— Не мога да говоря за това.

— Тогава ще попитам Губернатора.

— На ваше място не бих го направил.

— Защо? Какво става тук?

Хенк ме погледна изпитателно за няколко секунди.

— Добре, ако толкова много искате, ще ви покажа.

— Да, искам.

— Много добре. Но не сега.

— Кога?

Хенк помисли за момент, преди да отговори:

— Ако успеете да се измъкнете незабелязано, елате при метеогенератора зад енергийната станция утре в 15 часа, когато другите са в почивка.

5.

Астероидът се управляващ по много точен земен график и светлината и температурата се регулираха по него. Всяка вечер слънцето залязваше, температурата спадаше, появяваше се роса, мръкваше се. Сутринта малкото изкуствено слънце изгряваше и скоро наставаше суха средиземноморска жега, започваше да ти се приспива и ти се приискваше да си почиваш в прохладната стая. Аз обаче се отърсих от летаргията и, както всеки ден, излязох на разходка.

Навън не срещнах никого. Хенк ме чакаше сред групичка дървета зад енергийната станция.

— Сигурен ли сте, че искате да го направите? — попита ме. — Може да видите нещо неприятно.

— Сега вече окончателно събудихте любопитството ми.

— Добре, господин Флечър. Елате с мен!

Минахме през врата, изсечена в склона, която водеше направо в енергийната станция. Слязохме по каменно стълбище в подземен коридор. Бледи крушки на тавана осветяваха пътя. Стигнахме в сърцето на станцията, в оперативния сектор.

Хенк ме въведе в малко помещение и отвори едно тясно прозорче на стената. Погледнах през амбразурата и видях голяма амфитеатрална зала. Отначало си помислих, че е някакво училище. Имаше множество пейки с маси пред тях. На пейките седяха мъже и се взираха в монитори. Всички носеха фланелки на черни райета, черни панталони и черни кепета.

Отначало не разбрах какво правят. Помислих, че гледат снимки на екраните. После забелязах, че мониторите показват постоянно променящи се графики. Между пейките напред-назад ходеха униформени мъже, с ръце зад гърба и властно поведение. Очевидно бяха надзиратели.

Забелязах също, че всеки от тези мъже носи малък, тънък камшик. Когато преценеше, че някой от работниците не се стараеше достатъчно, надзирателят го докосваше по рамото с камшика.

Камшиците явно бяха електрически, защото едно докосване беше достатъчно.

— Какво правят? — попитах Хенк. — Какво става тук?

— Хората пред мониторите са психороби. Те поддържат цялата система на планетоида.

— Как?

— Мисловното им усилие, комбинирано и синхронизирано от машините на доктор Хана, захранва повечето ефекти, които виждате на тази планета. Психоробите са построили, в буквалния смисъл, почти всичко тук.

— С ума си? Невъзможно!

— Доктор Хана е намерил начин да използва принципите на телепатията и психокинезата. Можем да превръщаме директно мозъчната енергия в сила.

— Сила ли? Да не би да имате предвид електричество?

Хенк поклати глава:

— Силата, която се произвежда от съвместното умствено усилие, не прилича на никоя друга, известна на човечеството.

Звучеше като пълна фантасмагория. Въпреки това системата изглеждаше ефикасна и зловеща.

— Върху какво работят онези хора? — попитах, като посочих осем мъже, седящи заедно пред една маса и втренчени всеки в своя монитор.

— Те отговарят за градинската ограда. Всички стени, дори възвишенията на планетата се строят и поддържат изцяло с умствен труд. Господин Смит много се гордее с това.

— Не изглежда да им е много приятно — отбелязах.

— И на вас няма да ви е приятно, ако по цял се взирате в монитора и си представяте хълм или градинска ограда.

— Ами онази групичка?

— Те правят облациите в небето. Останалите групи си представят и поддържат други елементи от пейзажа.

Отново огледах приведените над мониторите мъже, с изпънати лица и напрегнати тела.

— Изглежда адски тежък труд.

Хенк кимна:

— Това изцежда волята ти. Такъв ефект имат адските машини на Губернатора. По цял ден седиш на компютъра. Това е постоянно изпитание на волята. И няма кръшкане. Надзирателите следят нивото на съсредоточаване с измервателните си уреди и могат да преценят какво усилие полагаш. Ако се отпуснеш, веднага следва наказание. Не е забавно, уверявам ви. Елате, от тук се вижда по-добре.

6.

Минахме по тъмния подземен коридор и пак излязохме на светло. Заобиколихме хълма, докато стигнахме малка горичка. Седнахме на сянка.

— Това ли е единственото, което правите? Не ви ли дават почивка?

— О, имаме по няколко часа свободно време — отговори Хенк.
— Разбира се, не могат да ни забранят да спим, освен ако не искат да ни убият, а това не им е изгодно, поне докато не пристигнат нови попълнения. Но ни отнемат всичко чрез най-жестоките наказания, известни на човечеството — дори още по-жестоки, защото са рафинирани и психически. Имам предвид жестокостта да принудиш човек да мисли задълбочено и крайно съсредоточено за нещо, за което не иска да мисли, и така с часове, ден след ден, седмица след седмица.

— Как са попаднали тук тези мъже?

— Някои са вербувани от различни градове в Америка. Други са взети от катастрофирали космически кораби. Отначало не беше толкова зле. Господин Смит ни даваше да почиваме в неделя и понякога в събота работехме само до обяд. Можехме да гледаме филми и дори ни осигуряваше жени от космическите бордеи, които обикалят колониите. Не казвам, че е било приятно, но беше много по-добре от сега. Започнахме да губим персонал и господин Смит не можеше да го попълва достатъчно бързо. Сега се налага да работим почти непрекъснато. Иначе цялата система ще се разпадне.

Хенк въздъхна. Лицето му бе измъчено и мрачно.

— Преди инцидента беше приятно след цял ден напрежение просто да не мислиш за нищо. Или да се отдадеш на собствените си мисли. Представях си родното място — в Мейн, близо до канадската граница. Обичах да си спомням за утрините, когато слънцето изгрееше над високите ели и целият свят изглеждаше зелен и светъл. Мислех и за други неща. Но сега няма време за това. Ние го предупреждавахме. Той все обещава да направи нещо, но не виждам как ще стане. Вече не

идват нови попълнения, а тези, които сме останали, няма да издържим още дълго.

— Ти защо не си при другите?

— Силите ми се изчерпиха и затова ме оставят без наблюдение. Мислят, че не съм в състояние да комуникирам. Обаче аз ги измамих, запазил съм си способността да говоря и мисля. Загубих обаче другите. Всички тези години в психомашините унищожиха обвивките на невроните ми и повредиха цели дялове от мозъка ми. Преди бях доста добър по математика. Сега си спомням само формулата за обиколка на окръжност. $E=mc^2$, така ли беше?

— Виж, разбирам, че сте в ужасна ситуация. Веднага щом се върна на Земята, ще уведомя властите и ще се погрижа да бъдат взети никакви мерки.

— Убеден ли сте?

— Да, разбира се.

— Защо си мислите, че ще се върнете? Пъrvите няколко вечери сте гост на Хенк. Той ще ви използва, докато се изчерпи тръпката от срещата с нов човек.

— И после какво?

Преди Хенк да отговори, чухме стъпки. Капитан Лопес идваше към нас, като потупваше с жокейска пръчка по безупречно изгладения си панталон.

— Господин Флечър, изрично ви бяхме помолили да не влизате в енергийната станция. Хенк явно е забравил за камерите. Нали, Хенк?

Хенк се сви уплашено и не отговори.

— Сега видяхте нещо, което не трябваше да виждате — продължи Лопес. — Елате с мен, господин Флечър.

Направих крачка назад и стиснах юмруци. Лопес се изсмя. Страницният му кобур бе отворен. Ръката на капитана беше на ръкохватката на пистолета. Сякаш ме предизвикваше: „Хайде да видим дали си достатъчно бърз!“ Изглеждаше доста уверен и предположих, че има основание.

Лопес извади пистолета и ме поведе към енергийната станция. Вкара ме пак в стаичката.

— Чакай тук!

— Какво ще правите с мен?

— Нищо прекалено драстично, бъди спокоен. Искам да ме изчакаш тук, докато се посъветвам с доктор Хана и Губернатора.

Лопес излезе и ме заключи вътре. Седнах и зачаках съдбата си.

7.

Оставиха ме така само няколко часа. Това не е дълго.

Обаче, казвам ви, нервите ми бяха изопнати. Мислех си, че не беше много разумно да се подчиня без съпротива на Лопес. Каквото и да станеше, нищо хубаво не ме чакаше тук. Можеха да ме убият, да съобщят, че съм излетял, и да пуснат кораба ми на автопилот. Нямаше мърдане.

По едно време дойде Лопес и ме изведе. Попитах къде отиваме, но той отговори, че не ми е позволено да задавам въпроси.

Държеше пистолета изведен, сякаш очакваше отчаяни действия. Наистина, бях готов да го нападна, но нямаше смисъл да се самоубивам. Надявах се, че по-късно ще имам по-добра възможност.

Заведе ме в голямото помещение, където веднага след пристигането ми бяхме вечеряли със Смит. Губернатора беше там, строг и заплашителен в голямото кресло, с разперена върху гърдите брада, като някакъв древен пророк. Вера също бе там, с черен панталон и блуза. Изглеждаше малко смутена.

— Седнете, господин Флечър — каза Смит. Гласът му не издаваше нищо. — Изглежда, че сте се интересували от семейните ни тайни.

— Моля за извинение. Няма да издам на никого тайните ви. Просто ми беше любопитно.

— Начинанието, над което работя, е твърде важно, за да позволя един пришълец да го провали. Имах доста зловещи планове за вас, господин Флечър. Обаче дъщеря ми ми каза голямата новина.

— Нед — заговори Вера, — няма смисъл да пазим плановете си в тайна, след като вече си видял енергийната станция. Трябваше да почакаш, миличък. Но няма значение. Вече казах на татко, че смятаме да се оженим.

И до днес съм горд, че запазих самообладание. Съвсем спокойно казах:

— Мила, съжалявам, че баща ти трябваше да научи по този начин.

Приближих се към нея. Тя се изправи и се притисна до мен.

— Добре се справяш, тикво — прошепна ми. — Продължавай!

— В такъв случай, Нед, май ще е уместно да си говорим на „ти“ — каза Смит. — Наричай ме Седрик. Вера ми каза, че е било любов от пръв поглед. Че двамата, така да се каже, сте се обрекли един на друг още първата вечер. Това е единственото, което ме кара да ти имам доверие.

Изправи се и се приближи към мен.

— Нед, това, което правя тук, е много важно. Не само за мен, а и за цялото човечество. Ще ти обясня, когато му дойде времето. Обещаваш ли, че няма да ме предадеш?

— Разбира се. Обещавам — отговорих.

Бях в безизходна ситуация. Какво друго бих могъл да кажа? И все пак това още гложди съвестта ми.

— Много добре. По-късно, след вечеря, ще ти разкажа за плановете си.

8.

— Доста си схватлив — отбеляза Вера, след като останахме сами.

— Защо го направи?

— Това беше единственият начин да ти помогна. Двамата с теб имаме обща кауза. Ти искаш да се махнеш от тук, нали? Аз също. Да, дъщеря съм му. Но той е прекалено властен баща. Целия си живот съм прекарала тук. Копнея да отида на Земята и да живея нормално. Обаче Смит е самотен без мен, все измисля причини да не ме пусне. Жал ми е за него, но трябва да се махна от това място, Нед.

— Добре. Ето какво ти предлагам. Ти ще ми помогнеш да се добера до кораба, а аз ще те закарам където пожелаеш.

— Чисто делова сделка — съгласи се Вера, — но, докато сме тук, ще трябва да се държиш, сякаш наистина сме влюбени.

— Ти също.

Тя ме изгледа особено:

— Ще се справя. Не си чак толкова зле.

После излезе.

Тази вечер и в течение на следващите дни научих, че Седрик Смит е родом от Тексаската република, където работел в една от големите памучни фабрики. Доказал се като отличен бизнесмен. Израснал бързо в йерархията и след няколко години бил управител на цялата фабрика, подчинен единствено на собственика, господин Додс. Неочакваното отваряне на аржентинския пазар под управлението на Лопес де Арагон за тексаските памукопроизводители открило пред Смит нови възможности. Започнал собствен бизнес, открыл фабрика в Буенос Айрес, после втора — в Мендоса, след това трета. След пет години имал верига от фирми по цялото западно полукълбо.

Страшно забогатял и се преместил на карипския остров Доминика, където либералното данъчно законодателство и охолният живот под управлението на внука на императрица Жозефина можели да изкушат всеки бизнесмен на света.

Подобно на много хора като него, Смит искал да остави името си в историята. Бил достатъчно богат, за да си позволи да колекционира произведения на изкуството — този винаги надежден начин за развлечение на лишени от талант богаташи. Можел да основе библиотека, болница, дори университет. Обаче не изbral никоя от тези възможности. Човек с голяма далновидност и известни мегаломански наклонности, Седрик решил да се премести на самата граница на достъпния космос.

Дълги години с доктор Хана работели по проекта за добиване на психоенергия. Решил, че ще е най-добре да го реализират далеч от ограничаващите земни закони — в космоса, където никой не можел да му търси сметка.

Верен на стила си, Смит потеглил с цяла експедиция. Цели десет кораба за далечни полети изнесли екипировката му в астероидния пояс. Агентите му вече били набелязали подходящо парче скала. Било не по-голямо от петнайсет километра в диаметър — малка планета, много удобна за обитаване от хора. Необходимата гравитация се осигурявала от ракетно-опосредствано въртене. Вода можели да добиват от парчетата праисторически лед в астероидите, а кислорода — от водата.

Смит докарал къщата си от Земята, като я транспортирал на части и сглобил на място. Така били поставени основите на сегашното му просторно, луксозно имение.

Седрик взел на астероида също жена си, Луела, и малката си дъщеричка Вера. Луела Смит се опитала да се адаптира, но астероидите били свят за мъже — една жена нямало какво да прави там. След малко повече от две години била победена от меланхолията и носталгията, която доктор Хана не могъл да излекува.

Вера израснала тук, като постоянно си мечтала за далечната Земя; молела се за деня, когато ще може да се махне, далеч от безумните експерименти на баща си и атмосферата на фанатизъм и злокобност, обгръщаща като облак този малък свят. Отчаяно искаше да се махне. А аз бях първият й шанс да го направи. Аз също отчаяно исках да се махна. Освен това Вера беше доста сладка.

9.

С Вера се размотавахме като влюбени гълъбчета; преструвахме се за пред останалите, забавлявахме се и планирахме бягството си. Научих, че вратата към космодрума е запечатана. Корабът ми беше там. Само Смит имаше достъп до него. Трябваше да почакам, докато Вера намери начин да се вмъкнем.

Един ден след вечеря Смит ме повика в кабинета си.

— Нед, все още си на изпитателен срок, но имаш всички шансове да станеш един от нас. Искам да ти покажа всичко, за да имаш пълна представа какво става тук. Нагърбили сме се с изключително важна мисия. Важна не само за нас, а и за Америка и целия човешки род.

Смит и доктор Хана бяха убедени, че следващият голям скок на човечеството ще е в областта на психоенергията. Последните експерименти с телепатия и телекинеза на Земята им бяха показали посоката. Всички опити обаче се правили с индивидуални субекти, работещи самостоятелно. Така не можеш да генерираш достатъчно психоенергия, обясни Смит. Необходимо било колективно усилие. Група проводници, работещи заедно, под ръководство и чрез машини за насочване. Само така можел да се направи пробив към ново измерение на енергията.

Техническите подробности ми бяха непонятни. Смит обясни, че Хана бил усъвършенствал методите за компютърно генериирани силови линии, които на практика привличали разума в компютъра и му помагали да се концентрира върху определена тема. Измервателни устройства следели вълновата активност на мозъка и показвали на надзорателите кой от психоробите не полага достатъчно старание. Сътрудничеството и синхронизацията между умовете били жизненоважни, ако искаш да получиш истинска енергия. Без допълнителни мерки генерираните по този начин психообекти просъществували за твърде кратко време. Те обаче били „реални“ във

физичния смисъл — отговаряли на всички критерии за материално съществуващи обекти.

Въпреки че били реални обаче, изглеждало че принадлежат към друго измерение на пространство-времето. Ако не се захранвали постоянно от психоробите, те изчезвали в това хипотетично друго измерение. Можело да е четвърто измерение или някое по-висше. Единственият начин да се премине там било чрез психоенергията.

— Проблемът е да се генерира достатъчно психоенергия, за да се прехвърлиш — обобщи Смит. — На Манитори не разполагаме с достатъчно хора, за да го постигнем. Освен това хората ни не са достатъчно мотивирани, за да си вършат добре работата. Все пак имаме напредък. Надявам се скоро да направим решителния пробив.

Прибрах се в стаята си и току-що наученото не ми излизаше от главата. По-късно през нощта дойде Вера.

— Уредих всичко — обяви тя. — Успях да дезактивирам вътрешната заключваща система за един час. Ако побързаме, ще успеем да се доберем до кораба ти и да се измъкнем от това място.

Хвана ме за ръката.

— Хайде!

— Чакай.

— Какво има?

— Преди да тръгнем, трябва да освободим робите.

— Оф, боже! Невъзможен си.

— Обещал съм.

— Колко струва обещанието пред един роб?

— За мене е важно — отговорих гневно.

10.

Отне ми време, но се справих. Спалното помещение на робите имаше отделен заключващ механизъм. Накарах Вера да ме заведе при главното контролно табло и да отвори вратите. Исках да намеря Хенк и да му кажа, но нямаше време. Надявах се робите сами да забележат. Бях направил каквото беше по силите ми. Сега с Вера бързо трябваше да се омитаме.

Хукнахме по коридорите, минахме през вратата на космодрума и влязохме в кораба. Запечатах вратата и се подгответих за отлитане. В следващия, ужасен момент от високоговорителите се чу мекият, но решителен глас на Седрик Смит:

— Нали няма да ни напуснеш толкова скоро, Флечър?

Дадох на Вера знак да се скрие, и пуснах монитора. На екрана се появи лицето на Губернатора.

— Съжалявам, че се наложи толкова бързо. Щях да ви кажа, но изоставам с графика.

— Дъщеря ми случайно да е при теб?

По дяволите, не знаех кой е по-добрият отговор: „да“ или „не“. Реших да кажа истината, защото той и без това сигурно я знаеше.

— Ще я заведа малко на пазар — изстрелях първата мисъл, която ми хрумна. — За това май не се беше сетил. Младите жени обичат да си купуват това-онова. Ще отидем на Земята за две седмици. После ще се върнем.

Наглостта ми явно го стъписа. Той се замисли за момент. Бях изключил магнитните котви, които държаха кораба към астероида. Вече започвахме да се отделяме.

— Много любезно, че така се грижиш за дъщеря ми, Флечър. Но не, благодаря, мога да се справя и сам.

Обърна се към контролния пулт и пръстите му бързо затанцуваха по клавиатурата. От платформата, върху която се намираше корабът ми, се издигнаха две механични ръце с големи куки. Веднага

предвидих какво ще стане. Куките щяха да сграбчат кораба, преди да се измъкна от обхвата им.

Вера се показва иззад пилотската седалка, където се криеше. Погледна право в монитора и закрещя:

— Ти винаги ми разваляш удоволствието! Никога не си ми давал каквото съм искала, дори когато бях малка. Мама означаваше много повече за мен, отколкото ти, а дори не си я спомням. Защо не ме оставиш на мира, татко. Купи ни някой хубав апартамент в Париж и ни остави да се забавляваме с Нед. Хайде, татко, защо не го направиши?

— Вера, с удоволствие бих ти дал всичко, което поискаш. Появярай ми. Но не мога. Експериментите ми за издигане на човешката мисъл до ниво да се самоподдържаме, са по-важни от живота на всеки отделен човек.

— Винаги казваш така — изкрещя тя.

— Защото това е истината. Много съжалявам, но не можете да си тръгнете.

— Излитаме, каквото ще да става — заяви аз.

Той поклати глава:

— Безпомощен си. Оръдията ти могат да нанесат повърхностни вреди на конструкцията, но нищо сериозно, което да не може да се поправи за кратко време. В ръцете ми си.

— Още не си ме хванал. Този корпус е направен от доста добра закалена стомана, специално подсилен. Не забелязах да имаш нещо, с което да я пробиеш.

— Не е необходимо да те разбивам. Има други начини. Мислил ли си например за ефектите на електричеството? Доктор Хана със сигурност може да те бомбардира с няколко милиона волта. Няма да ти бъде много приятно.

— На дъщеря ти също.

— Ако наистина я обичаш, ще я пуснеш да излезе, преди да нападнем кораба — заяви Смит.

— Никъде няма да ходя! — изкрещя Вера. — Оставам!

— Е, не смятам да те нападам освен в най-краен случай — добави Смит. — Имам предложение.

— Да чуем.

— Отворете люковете и се предайте, и двамата. В замяна ще станете пълноправни съдружници с мен и колегите ми. Няма да ви

задължавам с нищо друго, освен да останете на планетата, докато не се разберем, че можете да си тръгнете. Тук командвам аз и съм упълномощен да сключвам законни бракове. Можете да заминете за меден месец на някоя от съседните частни планети, стига капитан Лопес да дойде с вас, за да сме сигурни, че ще се върнете.

— Не ме устрои — отговорих аз.

— Съветвам те първо да помислиш. Може би трябва да ти обясня всичко от самото начало, но не е толкова лесно. Освен това кой си ти, че да ти се оправдавам? Както и да е, поставихте ме пред свършен факт. Одобрявам връзката ви. Давам ви бащината си благословия. Преди това обаче ме изслушайте.

— Добре, казвай.

— Предполагам, че в твоите очи тази малка планета и това, което правя, е нещо лошо. Сигурно го възприемаш като безсърдечна експлоатация на по-слабите от по-силните.

— Това е доста точно определение. Сега да не би да ме убеждаваш, че не е вярно?

— Не. Но го правя с велика цел. Флечър, имаш ли представа какво можем да постигнем, ако накараме тази енергия да заработи както трябва.

— Ще натрупате много пари от патенти, предполагам.

— Това е долна мисъл, която не ти отива, дори изречена със сарказъм. Слушай, Флечър, сигурно ти е направило впечатление, че има огромно разминаване между интелекта на човечеството и това, което е постигнало досега. Нашите умове са способни да се спуснат в най-големите дълбини и да достигнат най-големите висоти, да създават безсмъртна поезия и да разгадаят най-сложните загадки на природата. В същото време ние живеем просто като едни цивилизовани животни. Временно постигаме мир. Но това скоро се променя, когато някоя от великите сили отново започне да завиждда на друга или правителството се окаже неспособно да управлява. Историята на човечеството е пълна със социални конфликти и хаос. За всичко това има причина. Природата ни е дала две забележителни и противоречащи си качества. Индивидуалността, от една страна, и колективността, от друга. Ние се разкъсваме между нуждите на тези две противоположни качества. Нашият вид не притежава, или не е развил разума, необходим, за да оползотвори другите си дарби. Ние трябва да развием истинската сила

на разума си, било като телепатия, ясновидство или телекинеза. Ключът към по-мощния ум е в това, което правим тук с доктор Хана — да свържем много човешки умове, за да работят в синхрон. Досега в историята на човечеството не е провеждан такъв експеримент — група умове да се съсредоточат заедно в състояние на емпатия, за да създават нещо. Дори първоначалните ни успехи са съдбовни за човечеството. Развием ли напълно метода си, хората ще са в състояние да работят заедно, за да подобрят положението си и да изследват други измерения.

— Това, което правиш, не е честно спрямо онези хора!

— Така е, разбира се. Но ако идеите ми са правилни, след сто години хората ще ни уважават като велики учени и човеколюбци, а психоробите — като мъченици за освобождането на човечеството.

— Жалки оправдания!

— Прав си, Флечър, прав си. Но вратата към бъдещето е тук, на Манитори. Кания те да се върнеш при мен с дъщеря ми, да забравиш тесногръдите си притеснения или да ги пренебрегнеш поне за малко и да работиш с мен за напредъка на цялото човечество.

— Какъв е другият вариант?

— Няма друг вариант. Помисли добре, Нед.

Губернатора се усмихна великодушно и махна на някого. На монитора се появи слуга с бели дрехи. Носеше поднос с чаша вино. Когато Смит посегна към нея, тя изчезна.

11.

— Каква наглост! — изкрещя Губернатора. — Кой отговаря за домашните съдове? Къде са стражите?

На екрана видях как няколко души зад него се разтичаха по коридори и стълбища. Изглеждаха ужасени. Тогава се досетих какво става. Психоробите бяха забелязали, че вратите са отключени. Изведнъж всичко започна да се разпада.

Надзирателите се опитваха да възстановят реда. Нахвърлиха се с юмруци и камшици върху работниците, които прииждаха по коридорите. На мнозина обаче им се случваха неприятни неща. На едно място изчезваща част от коридора и някой пазач пропадаше с писъци, за да се разбие в металните недра на станцията. Другаде се отваряше дупка в пода. Някъде падаха парчета от тавана. Психоробите вече не поддържаха действителността с усилията на ума си. Светът на Манитори се разпадаше.

Някои надзиратели пропадаха в пропasti, които не би трябвало да са там. Изкуствените конструкции на Манитори изчезваха, само мъртвото скално тяло на планетата оставаше.

Последната групичка пазачи и надзиратели се опита да заеме позиция в горната ябълкова градина. Но робите безгрижно я оставиха да се срине и мъчителите им полетяха към хладна лунна повърхност долу.

Зелените хълмове на Манитори изчезнаха и на тяхно място останаха само купчините застинала лава, които бяха закривали. Смит побягна от къщата, която започна да изчезва зад него. Обърна се, за да види с ужас, как от прекрасното имение остава само бараката, от която бе започнал, а след това и тя изчезна. Хукна през безупречно поддържаната морава и отначало не можах да разбера къде иска да избяга. После видях, че се опитва да се добере до някаква конструкция в другия край на малкия свят.

Беше космически кораб, може би готов за аварийно излитане. Преди да го достигне обаче, част от вътрешния скелет на базата се

разпадна и земята под краката на Смит започна да изчезва на сегменти, като гигантски парчета от мозайка. Той пропадна през образувалата се дупка и отворил уста в безгласен писък, се понесе в безвъздушното пространство. Сетне спря да се напъва и остана бавно да се рее сред космически отломки между астероидите.

Един по един архитектурните елементи на Манитори изчезваха.

Хълмовете престанаха да съществуват, облаците се изпариха. Действителността, която Смит се опитваше да скрие, отново изпъкна на преден план под безжалостната светлина на звездите.

Астероидът започна да се свива. Корабът ми изведнъж се отдели и аз предпазливо го насочих към открития космос сред дъжда от скални късове.

— Да се махаме, Нед — каза Вера. — Карай към Земята.

Въведох необходимите данни. Тя се настани в креслото на втория пилот.

— Земята е нашето място. Искам да живеем в Париж, да ходим на екскурзия в Ню Йорк, Рим, Рио и Лондон. Искам да имам деца от теб. Ще имаме достатъчно пари. Парите на татко. Аз ще ги наследя. Можем да живеем чудесно! Нали и ти го искаш?

Кимнах, твърде вцепенен и шокиран, за да кажа нещо. Мислех си за проекта „Манитори“ и защо се беше провалил. Смит бе допуснал една грешка, характерна за богатите. Мислеше си, че може да купи всичко, дори човешкия ум. Работеше в грешна посока. Държеше против волята им петдесетина психороби и не му стигаха. Правилният начин бе да привлече доброволци, да плаща заплати или да отстъпи дялове, да организира работа на смени и достатъчно развлечения за свободното време. С четири-петстотин души нещата щяха да потръгнат, системата щеше да се поддържа сама. Така щеше да постигне целта си — съзнание, без да има нужда от материално тяло, което да го поддържа. Чисто съзнание! С такова хората биха живели като богове!

И така, докато пътувахме към Земята и Вера си мечтаеше за Париж и за деца, аз вече обмислях как да събера двеста-триста души, готови да посветят цялото си внимание на едно велико начинание.

КУТИЯ НА ПАНДОРА — ОТВАРЯЙ ВНИМАТЕЛНО!

Голямо удоволствие беше да напиша разказ за първичните духове и хората, с които се предполага, че са свързани. Предполага се? Тук двата вида същества са разделени. Къде са хората? Прочетете разказа и ще разберете.

Планетата беше прекрасна, с галеци бризове, спокоен океан, красиви планини, прохладни поляни и тучни пасбища. Най-хубавото беше, че нямаше жива душа. Или по-скоро, имаше само души, но не и хора.

На тази огромна, красива планета нямаше нито едно човешко същество. Нямаше никакви хора, но беше пълно с духове.

Неуловими, ефирни, неописуеми, всепроникващи, духовете бяха навсякъде. Душата на западния вятър препускаше над полята, разрошваше житата, които нямаше кой да ожъне. Гроздето едрееше на лозниците и безгрижният дух на лозата бдеше за узряването му. Имаше дух за всичко и всичко си имаше дух. Високо в планините, от време на време, изригваха вулкани, не по техен избор, а по прищевките на вулканския бог, и гореща лава потичаше към равнината.

Под този огнен поток тревата изгаряше, но не изчезваше в забрава. Богът на тревата се грижеше на нейно място да порасне нова. Извикани от бога на бурите, бушуваха вихрушки. От високите върхове се откъртваха канари, по заповед на Хитреца. Реки преливаха от бреговете си и променяха пътя си по капризите на Протей.

Понеже нямаше хора да протестират, никое от тези явления не причиняваше трайна вреда на никого.

Всичко порастваше отново и духовете се подкрепяха.

Имаше разрушение и след това съзидание, всичко беше в равновесие.

Един ден обаче се случи нещо неочеквано — нещо, което не се беше случвало преди. В ранното утринно небе се появи ярка светлина, за която не отговаряше никой дух.

Тя остана за известно време в небето, после изчезна. След малко някой наблюдател (ако имаше такъв) би забелязал падащ предмет.

Предметът се спусна бавно и меко се приземи. Беше метална кутия.

Първичните духове се събраха отвсякъде, за да я видят.

Всички живо се интересуваха какво става. Дори възприеха материална форма, за да я огледат по-добре. Повечето духове изглеждаха като деца, но всъщност бяха много стари. Да, от доста време съществуваха. Но досега не бяха виждали такова нещо.

Много от тях се скучиха около металната кутия. Имаха стройни, полупрозрачни тела, които трептяха и проблясваха във въздуха.

— Какво е това според тебе, Урииле?

— Не знам, Пак. Виждал ли си някога такова нещо?

— Не, обаче виж тук. Пише нещо.

— Да, но ние не можем да четем.

— Глупости. Умният надпис се чете сам.

Пак докосна буквите. Чу се звук като от покашляне. След това кутията каза:

— Аз съм „Кутия на Пандора“, номер 2234B, втора партида. Отворете ме внимателно.

— Какво ли има вътре? — попита Уриил. — Може би играчки.

— В една кутия може да има много други неща освен играчки.

— Дали да не попитаме Просперо?

— Знаеш какво ще каже. Ще каже да не пипаме.

— Може би точно така трябва да постъпим.

— Да, но тази кутия е нова! Ново нещо! Отдавна не сме виждали нищо ново!

— Хайде да попитаме Психея. Тя ще знае какво трябва да направим.

Психея беше красива млада жена с дълга кестенява коса. Носеше обикновена бяла рокля и букетче цветя. Тялото ѝ бе прозрачно. Едва

бяха споменали името й, и тя се появи.

— Какво има тук? — попита.

— Това е „Кутия на Пандора“! — гордо обяви Уриил. — Аз я намерих!

— Няма значение кой я е намерил — намеси се Пак. — Въпросът е дали да правим нещо с нея и, ако да, какво?

В този момент се появи богинята на изобилието, Верна. Носеше роба от груб плат и рог, преливащ от плодове и зеленчуци. Тя имаше външност на красива зряла жена, но не беше по-стара от всички останали.

Погледна кутията и възклика:

— Най-после пристигна!

— Очакваше ли я? — изненада се Психея.

— Разбира се! Имах голяма нужда от тази кутия! Дори нарочно я поръчах.

— Какво има вътре? — попита Уриил.

— Хора.

— За какво са ти притрябвали хора? — поинтересува се Пак.

— Ами защото няма за кого да създавам реколта. И, тъй като съм богиня на изобилието, това не е много хубаво.

— Как така няма за кого? — възрази Пак. — Всички обожаваме твоите реколти, Верна, неведнъж сме ти го казвали.

— Да, така е, много мило от ваша страна. Но ние всички сме безплътни същества. Не се храним с плодовете на земята. Какво означава за нас някаква си реколта?

— Важна е идеята.

— Понякога това не е достатъчно. Понякога ти се иска истинското нещо: истински хора да ядат реколтата, която си им дала.

Тюхе, богинята на късмета, явно бе дочула нещо, защото внезапно се появи. Тя беше висока жена с бели криле и носеше лилава туника.

— Верна е права — каза тя. — Аз само си пилея времето, защото няма на кого да донеса късмет.

— Донеси на мен! — възклика Уриил.

— Казваш го, за да ми доставиш удоволствие, но много добре знаеш, че същества като нас нямат нужда от късмет. За какво ни е? Ние сме вечни създания и дните ни не се различават един от друг. Всеки

ден ни носи едно и също, нито повече, нито по-малко. Ние имаме всичко, от което се нуждаем. За какво ни е късмет?

— Може би тази кутия ще ни донесе нещо ново. Хайде да я отворим.

Спорът продължи и още безплатни създания се включиха в него. Цел ден говориха, чак по залез-слънце Пак каза:

— Много хубаво си поприказвахме, но не мислите ли, че достатъчно спорихме? Какво ще кажете да отворим кутията?

Така и направиха. Пак освободи ключалката. Тюхе счупи печата. Верна отвори капака. Всички надникнаха вътре. И изчезнаха.

* * *

Голямата правоъгълна кутия, изработена от никаква неестествена материя, стоеше там, на моравата под планинските върхове, отразяващи се в течащия наблизо ручей.

Вътре нещо се размърда. Над ръба се появи ръка. После — глава. Главата надникна навън. Бавно от кутията се измъкна мъж и се свлече на земята.

След него излезе жена. След нея — още една.

После десет, двайсет, сто души наизлизаха от кутията. Още сто. И още.

Последният човек носеше синя униформа и фуражка със златно листо отпред. На универсалния език на символите това означаваше, че той е главният.

Носеше мегафон. Това също имаше своята символика.

— Добре, хора, слушайте — заговори той на излезлите от кутията. — Успяхме. Спасихме се от разрушението на Земята. Нашата „Кутия на Пандора“ ни пренесе през космоса и се приземи на обитаема планета.

Към него се приближи една жена. Изглеждаше уверена: личеше, че от нея зависи всичко, което не зависи от капитана.

— Изглежда хубаво — отбеляза тя. — Интересно дали има добри вибрации?

Той се намръщи:

— Какви ги приказваш, Майра? Вибрации? Как може необитавана планета да има изобщо някакви вибрации?

— Может да са вградени. Да вървят с терена, така да се каже.

— За какво говориш? За богове и демони ли? За влияния и сили като Свирепия западен вятър и Гневния океан?

Тя кимна:

— Точно това имам предвид.

— Невъзможно. Тези неща бяха част от старата Земя. Ние току-що пристигаме. Влиянието още не са се появили. Няма такова нещо. Сега сами ще определяме късмета си.

— Сигурен ли си?

— Разбира се, че съм сигурен. Всички знаем, че боговете са човешка измислица. Сега ще живеем без тях.

Жената кимна. Нямаше смисъл да спори с него. Но дали не грешеше? Дали боговете не се появяваха преди хората?

В такъв случай къде бяха боговете?

Къде бяха Уриил, Пак и Верна, къде бяха всички останали? Къде бяха Доброят късмет и Злата участ? Къде беше Духът на находчивостта, Душата на напредъка и Сянката на смъртта?

В далечината, в ефирния безкрай, група безплътни създания, леки като паяжина, се издигаха към слънцето.

— Те ни викат! — възклика Верна.

— Зарежи ги — измърмори Пак. — Тези хора са решили сами да си търсят късмета.

— Много смело от тяхна страна, не мислиш ли? — отбеляза Уриил.

Пак се изсмя:

— Хайде да видим как ще се справят този път! На предишното място оплескаха всичко, забрави ли?

— Тогава се опитвахме да им помогнем! — изтъкна Верна.

— Толкова ли ти е къса паметта, Верна? Ние се стараехме да им помагаме, но те ни изгониха. Спомняш ли си какво казаха?

Верна потрепери.

— Казаха: „Великият бог Пан е мъртъв.“

— Да, така започна всичко.

— И сега какво? Пак ли ще се самоунищожат?

Пак сви рамене:

— Времето ще покаже. Дотогава да потърсим друг свят. Те не ни искат при себе си. Да отидем на следващото място.

— Защо винаги завладяват нашите светове?

— Хора — такава им е природата. Никога не би им хрумнало, че тук може да живее някой друг. Затова трябва да се махнем.

— Какво ще правим?

— Ще намерим нов свят и ще го направим обитаем за непреходните качества.

Непреходни качества! Тогава всички си спомниха кои са и за какво са. Те бяха онова, което дава смисъл на живота. И, ако хората не ги искаха, щяха просто да придадат смисъл на собственото си съществуване. Може да звучи странно, но така се беше получило.

СЪН ЗА НЕРАЗБИРАТЕЛСТВОТО

Написах този разказ по повод на мембрраната, както я наричам, която разделя хората един от друг и прави неразбираителството неизбежно. Тук аз решавам проблема и демонстрирам пред себе си и, надявам се, пред другите, че решението невинаги отстранява проблема.

Казвам се Брентън и съм доста известен психолог — имам добро състояние и впечатляващ списък с публикации. Може би сте чели популярната ми книга „Сън за неразбираителството“. Помогнала е на доста хора. Знам страшно много за неразбираителството. Но въпреки това не мога да си помогна.

Впрочем, с жена ми сме разделени. Аз живея в кабинета си в Ийстсайд, Ню Йорк. Майра живее в семейното ни жилище в Уестсайд.

Книгите ми, колкото и да ги хвалят всички, не помогнаха на жена ми да ме разбере. Напоследък доста мисля за това. Може би то обяснява съня ми.

Сънувах, че се намирам в синкова стая без мебели. Пред мен стоеше мъж с необикновено висок ръст. Имаше внушителна брада и изглеждаше като човек, заслужаващ уважение.

- Значи, най-сетне стигна до мен — каза той.
- Кой сте вие?
- Аз съм АРИМАН, заместник-бог по земните решения.
- Какво решение имате предвид?
- Решението на мембранныя проблем.
- Какъв е този проблем?
- Мембрраната е това, което отделя едно от друго всички тела на вашата Земя. Тя е невидима за човешкото око, но въпреки това съществува. Може да се оприличи със здрава, полупрозрачна материя,

покриваща света и изолираща разбиранията на всеки човек от другите хора.

— Тази мембрана... предполагам, че е непозната за науката?

— Да.

— Какво въщност прави тя?

— Спъва човешките отношения. Тя е бариера, невидима, но осезаема, която пречи на човека да разбере истински близния си.

— Голям проблем — съгласих се аз. — Често съм разсъждавал над това, използвайки различни метафори.

— Известно ни е, че през цялата си професионална кариера работиш върху проблема на човешкото неразбирателство.

— Да, но без особен успех.

— Не бих казал. Познаваме публикациите ти на тази тема, в които твърдиш, че е невъзможно един човек да разбере истински друг. Книгите ти много сполучливо описват живота зад мембраната такъв, какъвто е.

— Доказал съм, че взаимното разбирателство е трудно постижимо. Но да докажеш отрицателен факт, не е нещо ценно.

— Напротив. Изследванията ти са голямо постижение.

— Единственото, което съм постигнал с опитите си да изясня тези неща, е, че усложних още повече собствения си живот.

— Със способността, която ще ти даде този пергament, ще можеш да изглеждаш неразбирателствата, които са единственото, разделящо хората един от друг.

* * *

Подаде ми парче пергамент, на което пишеше: „Удостоверяваме, че Чарлз Брентън притежава способността да минава през мембрани, разделящи един разум от друг.“

Не можах да прочета подписа, но беше с дебели черни символи и изглеждаше някак свещен.

Взех го в ръка. Веднага се почувствах компетентен и просветен.

Пергаментът хвръкна от ръката ми и новите ми умения, които той удостоверяваше изпълниха съзнанието ми. Чувството беше прекрасно. Усещането ми за просветеност се засили.

Заместник-богът попита:

— Сигурен ли си, че знаеш как да го използваш?

— Да.

— Някакви въпроси?

— Не, всичко ми е ясно. Много благодаря! Веднага ще се хвана на работа.

— Оставям те тогава.

* * *

За един миг видях какво трябва да направя. Бог знае, че доста бях писал за това. Светът бе пълен с неразбирателства. Невежки и неинформирани армии се нахвърляха една срещу друга нощем, жени и деца загиваха, диктатори и терористи владееха света.

За всичко това трябваше да се вземат мерки, а и за много други неща. На международно ниво.

В Америка също имаше много проблеми. Имаше неща, които спешно трябваше да кажа на нашия президент, да го накарам да разбере. Виждах всичко като на длан. Новият статут на съзнанието ми осигуряващ спосособност.

Имах много работа за вършене и никакво време за губене.

Най-напред обаче смятах да започна от ситуацията, която ме засягаше най-пряко. Лек като перце, излетях през прозореца на апартамента и се понесох над града. Пресякох Сентрал парк. Минах над западната му част, завих към центъра, прелетях над няколко пресечки, после — пак на запад. Видях блока на Майра пред мен. Блока, в който и аз живеех навремето.

Влязох през познатия прозорец. Като ефирен ветрец преминах през стаите. Жена ми спеше в леглото. Беше сама. Спрях за момент да се насладя на красотата ѝ. После, следвайки инструкциите на заместник-бога както ги разбирах, влязох в съзнанието ѝ.

Мембрраната ме задържа за момент. Без свитъка на Ариман нямаше да се справя. Дори сега се страхувах, че пергаментът няма да действа. Постепенно обаче проникнах; превърнах се в нещо безкрайно микроскопично, в йон, в електрон (не разбирам, учили съм само психология). Важното е, че минах през мембрраната.

Вече от другата страна, възвърнах формата си.

Озовах се в коридор, който завиваше някъде напред. Покрай стените бяха наредени шкафове, съхраняващи принципите, по които живееше Майра. Това бяха заповедите, които си даваше; преценките, които правеше; повечето ѝ бяха втълпени още в детството. Много от тях не беше променяла още от тогава.

Умът ѝ бе дълъг лабиринт, криволичещ бавно към дълбините на душата ѝ.

Бях проникнал през мемраната. Бях в ума на друг човек! Бях в ума на жена ми.

Минах покрай тайното местенце, където пазеше мислите за себе си. Изкуших се да надникна в тях и малко да ги подредя. Но никаква тактичност, на която не подозирах, че съм способен, ме спря. Продължих по коридора.

Скоро стигнах до място, където пазеше спомените си за мен. Прегледах ги внимателно.

Ужасих се от сложната логика на тези мисли, на тези впечатления. Разбрах, че навремето много ме е обичала, имала е много високо мнение за мен. Как се беше променило всичко това! Как можеше да си мисли, че съм *такъв*? Не бих обвинил и най-свирепия си враг в мислите и емоциите, които ми приписваше. „Студен“ и „педант“ бяха най-леките епитети.

Много внимателно започнах да променям настроенията ѝ към мен. „Общо одобрение“ имаше нужда от леко пренастройване до подходящото ниво. Още малко трябваше да пипна във „Външна привлекателност“. „Одобрение за действията и мотивите“ изискваше известно усилие. Върху „Кавалерско отношение“ също се наложи да поработя.

Други неща също трябваше да се настроят. Преобърнах доста от представите ѝ за мен така, че след като се събуди, да осъзнае, че са били грешни. Исках да си каже: „Ох, как може да съм била толкова заблудена в мнението си за него!“

Честно казано, не бях убеден, че наистина исках да променя мислите ѝ по начина, по който го направих.

Видях как се завъртя в съня си, усмихна се, представи си как протяга ръце към мен. За момент си помислих, че има надежда.

Изведнъж обаче тялото й се сгърчи. Тя се извъртя в съня си и на лицето ѝ се изписа погнуса. Потрепери.

— Махай се! — изкреша на сън.

Очевидно намесата ми бе възбудила съпротивата ѝ. Подсъзнателно, предполагам. Тя започна да отхвърля чуждите мисли. Моите мисли, моите поправки!

Не можеше да понесе да ме вижда през моите очи, от моята гледна точка.

* * *

Осъзнах, че дори да бях създал по-вярна представа за мен, това не беше нейната истина, не беше и може би никога нямаше да бъде вярна за нея. Въпреки добрите ми намерения.

Поправките, които бях направил в ума ѝ, се разтресоха. Всяко място, което бях докоснал, придоби тъмен, неприятен цвят. В мрака видях как се отърска от преценките ми, от образа, който исках да ѝ наложа. Майра ги отхвърляше като чужда материя. Засрамени, моите самовъзприятия се връщаха в мен.

Изведнъж получих друго видение. Видение във видението. Видях онзи вселенски ум, собственост на никого и на всекиго, до който малцина можеха да се докоснат. Видях всички различия изгладени. Но това видение също избледня и изчезна. Очевидно това окончателно сдобряване с жената, която обичах, не беше допустимо според основните природни закони.

Скоро след това бях изхвърлен от съзнанието ѝ.

Шкафовете, съхраняващи идеите ѝ, се разтресоха и заскърцаха. Целият коридор започна да се огъва. Ядрото на съзнанието ѝ изведнъж се сви, сетне избухна с неустоима сила. Изстреля ме от ума ѝ в мем branата. Минах през нея както преди и излязох непокътнат от другата страна.

* * *

Там стоеше някой, чакаше ме. Беше Аriman, заместник-богът, който ми бе дал пергамента. Сега издърпа текста му от главата ми.

— Очевидно не си разбрал смисъла на дарбата. Тя не е, за да я използваш за себе си. Трябва да я дадеш на друг. Дарбата е да разбираш, а не да караш другите да те разбират.

— Това не ми го казахте.

— Защото не попита. Каза, че знаеш какво трябва да направиш.

— Защо я дадохте точно на мен, а не на някой друг? Сигурно от самото начало сте знаели, че съм повреден.

— Даваме я само на повредените. За съжаление, това, че са повредени, им пречи да я използват правилно.

* * *

Това беше краят. Когато се събудих в спалнята си, от пергамента нямаше и следа. За щастие, проявих достатъчно здрав разум да не кажа на никого.

Ariman повече не ми се е явявал.

Ако ми даде втори шанс, бих започнал с умовете на диктаторите. Струва ми се по-лесно да променя политическите и социалните им възгледи, отколкото да разгадавам тайните на човешкото сърце.

РОБОТ-ДОНКИХОТ

Имам особени чувства към този разказ. Той ми даде шанс да засвидетелствам малко почит към Сервантес и неговия Дон Кихот де ла Манча, този находчив рицар. Моят донкихот също има своите проблеми, а заедно с него — и оръженосецът му, Лорънт, който замества липсващия Санчо Панса. Ще прочетете как двамата се изправят срещу злия великан Макадам, а после се впускат в приключения в страната на хибридните и непротоплазмени създания, за да се опълчат срещу самата Фабрика за роботи.

Роботът-донкихот яздеше през гората. Механичният му кон, Росинант, вече се оплакваше по свой особен начин. Беше дълъг ден и донкихотът го яхаше безжалостно. Въпреки че беше робот като ездача си, възможностите на коня бяха ограничени. Виждаше се как между застъпващите се плочки, образуващи кожата му, от местата, където нитовете се бяха разхлабили, капеше смазка.

Донкихотът беше висок, много хилав робот, изработен от няколко ярки метала, сред които червеников мед и жълт месинг. Главата му бе оформена с човешко лице — издължена, печална физиономия от сивкав, подобен на оловна сплав метал. Под носа му имаше два черни израства, стърчащи на двете страни — антени, разбира се, но поразително приличаха на мустаци. Имаше също радарен индикатор, замаскиран като остри черни брадичка.

Необикновеното в случая не беше фактът, че е робот — по това време по света имаше много като него, дори някои свободомислещи и самоопределящи се. Необикновеното бе това, че донкихотът носеше главата си под мишница. Главата все още бе в шлем от лъскав месинг.

Беше изгубил главата си преди няколко дни. Гигантът Макадам, замаскиран като странстващ асфалтиращ робот, бе нанесъл точно премерен удар с намазано с катран копие право в челото му. От това главата му се изви рязко назад и болтът, който я държеше за врата, изскочи. А без закрепващ болт главата падна.

Донкихотът не загуби самообладание в тази извънредна ситуация.

Той хвани главата си с една ръка, хвърли копието, извади меча и се нахвърли върху врага. Надви Макадам и го превърна в димяща развалина.

Сега обаче, след битката, донкихотът бе обхванат от самосъжаление. Той беше просто един стар робот, неспособен да си помогне сам. Бе конструиран от знаменития Мадиган, който, незнайно защо, го беше направил така, че да не може да достигне задната част на врата си. Това бе досадно затруднение, но донкихотът го приемаше, защото смяташе, също като Мадиган, че роботите трябва да имат вградени ограничения и тъй като природата не им е осигурила начин да умират, човекът трябва да го направи. Неспособността да се поправи сам, беше връзката му с човечеството, на което трябваше да служи. Вероятно и най-големият му враг — Фабриката за роботи, също имаше ограничения, макар че донкихотът не знаеше какви, и тя също трябваше да има начин да умре, макар че как, това също не знаеше.

Досега Фабриката за роботи беше непобедима. Донкихотът се бе нагърбил с мисията да отърве света от това творение на зло — зло поради единствената причина, че нямаше видими ограничения. Да, той щеше да убие Фабриката за роботи и да освободи красивата принцеса Психея, дъщерята на Мадиган, която остана без закрилник, след като баща ѝ загина при последното голямо роботско въстание.

Донкихотът спря в една горичка, като продължаваше да държи главата си под мишница. Докато Росинант, механичният му кон, чакаше търпеливо до него, роботът се опита отново да закрепи главата си, която все още пасваше идеално на металната пръчка, стърчаща от врата му. Трябваше само да я закрепи, за да не изпада. Дори намери един резервен болт от раменната си става; болт, който със сигурност щеше да се завинти в малката набраздена дупка и да фиксира главата му. Проблемът беше в това, че ръцете му не бяха достатъчно дълги или

гъвкави, за да придържа с едната главата, а с другата да се пресегне отзад и да затегне болта.

След като се мъчи половин ден, донкихотът се принуди да признае поражението си. Погледна укорително Росинант. Той беше добро същество и интелигентно по свой начин, но копитата му не бяха пригодени да затягат болтове.

От няколко дни не беше виждал оръженосца си Санчо Панса. Точно сега, когато имаше нужда от него, негодникът го нямаше.

Дали вече го беше направил губернатор на остров, както му бе обещал? Донкихотът не си спомняше. Във всеки случай, Санчо го нямаше.

Нямаше ли някой друг, когото да помоли за помощ? За такава дреболия... Това обаче бе границата на Пустошта, място, населено с механични чудовища, съченени великани, зли духове от метал и силиций, халюцинации и фокуснически трикове. Никой нямаше да му помогне.

Донкихотът беше храбър и непоколебим воин. Бодрият дух пред лицето на опасността бе едно от най-добрите му качества. Сега обаче даже то започваше да му изневерява. Имаше чувството, че го използват по страшно нечестен начин. Ето го сега тук, в пустошта, готов да се изправи пред опасностите на този и на съседния свят, и всичко това заради дамата на сърцето си Психея, дъщерята на Мадиган, неговия създател, жена, чиято красота, интелект и добродетели бе готов да прослави по четирите посоки на земното кълбо и да докаже над труповете на всички, които не я уважаваха. Беше готов на всичко това, но без глава нямаше как да се справи.

Горкият донкихот! Налагаше се да язди с глава под мишницата. Не можеше просто да я опакова в дисагите, защото нямаше да може да вижда и да използва бойните умения, с които много се гордееше. Имаше нужда от главата си не само за това, а и, за да планира, защото сега, с отделена от тялото глава, усещаше как една неопределеност завладява духа му, една липса на съсредоточеност, която заплашваше скоро да обхване цялото му същество, докато вече престанеше да си спомня или да го е грижа кой е, каква е мисията му, дори името на благородната дама, чиято красота бе призван да защитава.

Чувствайки, че губи способностите си заради загубата на главата, донкихотът започна да се обезсърчава. Колко отчаяно имаше

нужда сега от услугите на Санчо! Обаче отдавна не беше виждал оръженосеца. Дали Санчо изобщо някога е съществувал? Не си спомняше. Ако не успееше да фиксира главата върху тялото си, той бе обречен, лишен от минималния разум, който му беше необходим, за да продължи мисията си.

Съзnavайки неизбежната опасност за самото си съществуване, донкихотът спря коня в една горичка. Мястото беше приятно, но не носеше радост на очите му. „Това би могло да бъде лобното ми място — помисли си той, докато слизаше. — Тук ще умра... или ще стане чудо.“

Работът-донкихот не го биваше много по молитвите. Да служи на дамата на сърцето си и да изправя светските неправди, това беше простишкото му кредо и той винаги го беше смятал за достатъчно. Сега обаче, седнал на тревата, поставил главата си на един пън до себе си, той почувства, че за първи път това, което трябваше да направи, надминава възможностите му. Застана на колене, събра ръцете си и се помоли на невидимия Бог на всички живи същества, на непознатото божество, стоящо над всички религии, без жреци, без култ, без предпочтение към едни или към други, бога на самотните странстващи рицари, чиято религия не можеше да се намери в сложни теологични трактати и свещени писания.

— Непознато същество — заговори той. — Никога досега не съм те молил за нищо, защото предполагам, че имаш повече грижи, освен за нуждите на един скромен робот. Но се обръщам към теб сега, защото съм в безизходица и не мога да продължа. Аз съм само един робот, Господи — може би вече си разbral по механичното звучене на молитвата ми. Това няма как да се промени. Въпреки че съм робот обаче, аз имам дух и чувствам, че ще дойде време, когато моята душа, каквато и да е тя, ще се слее с твоята и аз ще се върна в твоя разум, о, велик Разум на вселената! Струва ми се обаче, че краят ми още не е настъпил. Ако е така, моля те за една услуга. Изпрати ми оръженосец, който да ми помогне за тази досадна работа със завинтването на главата ми, та да не пада. Помогни ми, Господи, най-смилено те моля, защото аз не мога да се справя сам.

Донкихотът не се надяваше особено, че нещо ще се случи. Високо над него листата на дървото, под което седеше, зашумяха. Неговите сензори за движение обаче не регистрираха никакъв ветрец,

който би могъл да причини този шум. Донкихотът взе главата в скута си и я извъртя така, че да погледне към клоните.

— Да. Горе на дървото имаше някой. Благодаря ти, Боже!

— Ей ти, на дървото! Чуваш ли ме?

— Разбира се, че те чувам — отговори съществото на дървото.

— От кога си горе?

— Представа си нямам. Дори не знам как се озовах тук.

Работът-донкихот знаеше, или поне си мислеше, че знае, но реши, че сега не е моментът да говорят за това.

— Защо не вземеш да слезеш при мен? — попита той.

— Да, това май ще е най-разумното, което мога да направя. Кой си ти?

— Приятел. Наричат ме робот-донкихот. Ти как се казваш?

— Лорънт. Някои ми викат Лари.

— Ще те наричам Лорънт — отсече работът. — Рано е да си говорим на прякор. Слизаш ли?

— Да, сега.

Донкихотът чу шум от свличащо се през клоните тяло. Дървото се разтресе — стъблото му не беше много дебело. Сигурно едва издържаше тежестта на Лорънт.

Скоро човекът (заштото това беше човек) се спусна по последните няколко метра от ствола и стъпи на земята. Изтряска се от парченцата кора, отметна назад косата си и за първи път огледа по- внимателно робота-донкихот.

— Олеле!

— Какъв е проблемът?

— Ти. Не се обиждай, ама не очаквах да срещна човек, облечен с броня.

— Аз не съм човек, облечен с броня. Аз съм робот и това, което ти прилича на броня, е кожата ми.

— Такова нещо също не съм очаквал — заяви Лорънт.

Донкихотът стоеше съвсем неподвижно, но виждаше, че Лорънт е уплашен.

— Робот ли си? Сигурен ли си, че някъде няма скрит човек с микрофон, който ти казва какво да говориш и си прави лоша шега с мен?

— Абсолютно съм сигурен. Ела по-близо. Ще видиш, че съм съвсем самостоятелен робот. Не съм свързан с нищо. Никой не ме управлява. Мога отлично да се управлявам сам.

— Това е най-шантавото нещо, което съм чувал — призна Лорънт. — Дори не знам къде се намирам.

— Предполагам, че някъде в Америка — отговори донкихотът.

— В така наречения Югозапад.

— Уха, това вече е супер странно.

— Защо?

— Защото одеве бях в Портланд, Орегон. Май по-добре изобщо да забравя този разговор. Прекалено шантаво е.

— Съгласен съм. Но нямам представа защо Бог, или който друг те изпрати при мен, те е взел от друго място, ако това е, което се е случило.

— Ти да не би случайно да знаеш как попаднах тук?

— За конкретния способ на пренасяне нищо не мога да кажа. Колкото за основната причина, аз те повиках. И по милостта на неведоми сили ти дойде.

— Ти ли ме поиска?

— Не съм искал теб конкретно. Помолих да ми пратят някой, който да ми помогне.

— Ясно. Това е най-безумното нещо, което съм чувал. Обаче, като изплю вече камъчето, за какво ти трябвам?

— Сигурно си забелязал — каза роботът-донкихот, — че държа главата си в ръце.

— Да, направи ми впечатление, но не исках да го споменавам.

— Няма проблем. Не се срамувам. Това е един от рисковете, когато се посветиш на рицарството. Случи се, когато се сражавах с гиганта Макадам — злия асфалтополагащ робот на Пустошта. Победих го, разбира се — не съм срещал великан, когото да не мога да надвия — обаче, по чиста случайност, той ме улучи с копието си по средата на челото. Предполагам, че е останала вдълбнатина.

Лорънт се вгледа в главата.

— Да, има малка. Ако беше човек, сигурно щеше адски да те цепи глава.

— Главоболието щях да го преживея. Проблемът е, че копието откъсна главата ми от раменете. Тя е добре...

— Да, сега говориш с нея.

— ... обаче необходимостта да я нося с една ръка ми пречи да си върша работата на странстващ рицар. За да се справя с предстоящите изпитания, трябва и двете ми ръце да са свободни, а главата да си е на мястото. Затова искам да я монтираш както трябва.

— Аха — измънка неубедено Лорънт.

— Трябва да се закрепи на планката, която стърчи от врата ми.

После с този болт... — Донкихотът отвори дланта си и показва болта.

— ... трябва да я завинтиш. Аз не мога да го направя сам. Един дефект в проектирането ми не позволява да се пресегна зад главата си и да затегна болта.

Лорънт се чудеше какво да каже. Все пак молбата изглеждаше достатъчно проста. Той взе главата на донкихата с две ръце и я постави на планката, излизаща от врата. После позатегна болта — не без усилие, защото нямаше гаечен ключ. Когато видя затруднението му, роботът извади ключ от резервните части в дисагите на Росинант и всичко се оправи.

Донкихотът провери качеството на поправката, като първо леко завъртя глава наляво-надясно; после с няколко енергични движения с меча нападна няколко пъна. Направи движения напред-назад, сражавайки се с невидим враг, като изкрещя:

— Предай се, мерзавецо, и се поклони пред изключителната красота на моята дама Психея, най-върховната, която съществува на света сега и е съществувала някога!

Главата остана на мястото си.

След като свършиха това, двамата поседяха известно време на покритата с мъх полянка. Донкихотът не беше уморен, разбира се, но обичаше да се преструва, че има човешки ограничения. Лорънт се умори само да гледа усилията му.

Донкихотът извади малко храна от дисагите си. Тя не беше за него: роботът не ядеше човешка храна, въщност никаква храна. Имаше вътрешен енергиен източник, който можеше да го поддържа с години, със столетия. Храната бе за Лорънт или който друг човек се наемеше да му бъде оръженосец. Донкихотът я носеше за всеки случай. Имаше малко шунка, един корав хляб, шишенце зехтин, бутилка вино и три ябълки. Вкусна селска храна. Лорънт много я хареса и се наяде добре. След като хапна, заспа в зелената гора.

Донкихотът се изправи, облегна се на копието и се замисли за любовта на живота си, както правят странстващите рицари от всички места и епохи.

Лорънт се събуди след около час. Доста се изненада, че все още се намира в гората и роботът-донкихот все още стои до него. Беше очаквал да се събуди на своето място в своето време.

Стана и изми лицето си в близкия ручей. Донкихотът бе потънал в дълбоки размисли.

Лорънт изчака малко, после каза:

— Извинявай...

— Да?

— Какво ще правим сега?

— Сега ще продължа пътуването си в търсене на приключения и ще поправям всяка неправда, която срещуна.

— Това хубаво. Ами аз?

— Мислих за това. Първоначално предполагах, че Бог или някой от вестителите му те е пратил с единствената цел да монтираш главата ми. Гледах те, докато спеше, защото очаквах, че, след като си изпълнил задачата си, ще изчезнеш, несъмнено, за да се пренесеш там, откъдето си дошъл.

— Да, разумно предположение — съгласи се Лорънт. — Обаче не се случи.

— Забелязах. Затова стигнах до извода, че, след като поправи главата ми, ти имаш и друга мисия.

— Каква според теб?

— Най-разумното обяснение е, че си изпратен да заместиш оръженосеца ми Санчо Панса, който изчезна преди време при обстоятелства, които сега смяtam за неестествени и предизвикани от сили, по-могъщи, отколкото мога да си представя. Санчо изчезна, а ти си тук. Изглежда, че твоята мисия — велика мисия — е да заместиш Санчо като мой оръженосец.

— Да, това е един от начините да се разтълкува — отбеляза Лорънт.

— Сещаш ли се за друг начин?

— Възможно е да съм дошъл, или по-скоро да са ме изпратили, не с определена цел, а в резултат от някакъв сляп, но естествен процес, уникален и неповторим. Това ми изглежда доста правдоподобна

теория. Затова те моля да ми помогнеш да се върна там, откъдето съм дошъл.

Донкихотът се замисли за момент, после добави:

— Ти имаше ли някаква спешна работа там, откъдето идваш?

— Не особено.

— Има ли хора — примерно жена или възрастни родители — които да те очакват и скърбят, че те няма?

— Родителите ми са покойници. Не съм женен, а скъсах с гаджето си преди няколко месеца.

— Значи няма за какво да се прибираш.

— Не, не ми се налага. Обаче искам.

— Защо?

— Егаси въпроса! — измърмори Лорънт леко раздразнено. —

Може пък да си имам някаква работа там, откъдето идвам.

— А имаш ли?

— Не.

— Тогава, я по-добре остани с мен, бъди мой оръженосец и ми помогни да отърва света от злото и да спася дамата на сърцето си Психея, в чиято ненадмината красота те моля да повярваш единствено, въз основа на честната ми дума.

— Съзнавам каква чест ми оказваш с това предложение — предпазливо отговори Лорънт. — Обаче не мисля, че ставам за тая работа.

— Така ли? Останах с впечатлението, че си куражлия. Ако се справиш добре, Лорънт, ще намеря начин да направя и теб рицар.

— Много мило, наистина, но няма нужда.

— Добре тогава. Време е да тръгвам. Много ми е мъчно, че няма да ми правиш компания, но щом така искаш, смилено приемам решението ти.

Донкихотът се запъти към коня си.

— Чакай малко! — извика Лорънт. — Къде тръгна?

— Да изпълня дълга си на странстващ рицар. Сбогом, друже!

— Чакай, не си тръгвай още. Аз как да се върна в моето време?

— Нямам представа. Всичко ще се нареди. Несъмнено онова, което те докара, ще реши да те върне. Или пък да те пренесе на друго място.

Донкихотът сложи ръце върху седлото на Росинант.

— Стой мирно, благородно животно!

— Слушай, размислих — измънка Лорънт. — Ще остана с теб, докато намеря начин да се махна от тук. Става ли?

— Става. Аз не искам да се обвързваш. Ела с мен и ще видим какво ни е подготвила съдбата. И, ако мога да ти помогна да се върнеш в твоето време и място, бъди сигурен, че ще го сторя.

— Има само един проблем. Аз нямам какво да яздя. Това ще ни забави.

— Няма да вървиш пеша. Когато си тръгна, Санчо остави магарето си. Можеш да го вземеш.

Лорънт се огледа, като очакваше да види магарето вързано за някое близко дърво. На издълженото печално лице на донкихата се изписа усмивка; дори мустасите му леко потрепнаха.

— Няма да видиш магарето така — обясни. — Прибрали съм го на сигурно място тук, откъдето не може да избяга.

Отиде при механичния кон Росинант и откопча една от големите дисаги, закрепени отстрани. Отвътре извади няколко парчета ламарина и ги закрепи едно за друго с помощта на болтове. Взе още части от торбата и монтира крака, после — два листа ламарина, от които сглоби магарешката глава. В нея постави запечатана мозъчна кутия. Бръкна дълбоко в торбата и извади малък мотор, който закрепи в гърдите на механичното животно. После свърза няколко цветни жички. Затвори гръдената кухина с метална пластина и натисна едно копче на челото на магарето. То веднага се съживи, изрева по магарешки и послушно зачака някой да го яхне.

* * *

Така Лорънт и донкихотът тръгнаха бодро през зелената гора: рицарят — на Росинант, Лорънт — на санчовото механично магаре. Беше хубав летен ден. Пееха птички, подухващо топъл ветрец и Лорънт не можеше да си представи, че в такъв ден може да дебне някаква опасност.

Докато следваха едва различимата пътека сред дърветата, започна да се смрачава. Съдбата на деня изглеждаше предопределена. Дребни животинки надничаха от клоните. Приличаха на катерички, но

Лорънт забеляза, че са механични същества с катерича кожа. През пролуките между клоните от време на време той мяркаше небето, което бе станало маранливо, синкаво-белезниково, с тънки тъмни ивици, като линии на строителен чертеж.

Заобиколиха групичка тънки, камшикоподобни растения, които посягаха към тях с гъвкави клони като с пипала.

След като преодоляха това препятствие, се заизкачваха по стръмен склон от сипкав пясък, по който на всеки три крачки успяваха да се изкачат с една.

Накрая стигнаха до участък, в който дърветата не приличаха на никои други, покрай които бяха минали досега. Имаха едновременно животински и машинни черти. Кората им постоянно се движеше и имаха дълги процепи на около метър над земята. Процепите се гърчеха, отваряха и затваряха, а във вътрешността им се показваха зъби от неръждаема стомана. Тези дървета бяха живи по начин, който озадачаваше и плашеше.

— Какви са тия неща? — попита Лорънт.

— Това са изкуствени дървета — отговори донкихотът. — Работа на Фабриката за роботи. Не ги приближавай. Опасни са.

Лорънт нямаше нужда да го предупреждават. Няколко дървета вече се бяха навели към него и опитали да го сграбчат. За щастие, механичното магаре беше нащрек и се дръпна навреме.

— Какво означава това? — попита Лорънт?

— Означава, че наближаваме владенията на Фабриката за роботи. Границата, на която естественото отстъпва пред свръхестественото, реалното — на хиперреалното. Наближаваме леговището на най-големия ни враг.

— Кой е тоя враг?

— В сърцето на всичко това се намира онзи враг в роботска форма, известен като Фабриката за роботи. Него трябва да победим, за да освободим света от чудовищното зло на индустрIALIZацията.

Оставиха механичните дървета зад себе си и излязоха в мрачна, зловеща пустош. Небето беше притъмняло и заплашително. Нагазиха сред тресавища и напредваха твърде бавно, въпреки че копитата на ездитните им роботи станаха на широки лапи, които поддържаха тежестта им върху лепкавата, мека почва.

* * *

Излязоха на по-стабилен терен, извън гората и тресавищата, на уплътнен пясък. Във всички посоки се простираше безкрайна пустиня. Пътят водеше към черна ивица сред пясъка, където бяха поставени железопътни релси. Имаше табелка: „Влизането — забранено“.

— От това място нататък — обясни донкихотът — започва страната на хибридните и непротоплазмени създания. На никой човек или хуманоиден робот не е позволено да влиза, освен с изрична покана.

Лорънт погледна дългите, лъскави релси.

Съвсем тихо в далечината се чу шум от локомотивен двигател.

— Какво е това?

— Това е пазачът на границата, локомотивът, който патрулира по линията. Идва.

* * *

Железопътната линия преминаваше по хребета на ниско възвишение и се простираше в двете посоки, докъдето ти поглед стигне. Пред тях имаше табела с надпис: „ФАБРИКА ЗА РОБОТИ. ВЛИЗАНЕТО — ЗАБРАНЕНО.“

— Когато пресечем линията, влизаме на територията на Фабриката за роботи — обясни донкихотът. — Тогава ще започнат трудностите.

— Разкажи ми повече за това — каза Лорънт.

Той беше изпотен от жегата и надран от бодливите растения, покрай които бяха минали. Вече започваше да му писва. Недоумяваше защо трябва да навлизат в територия, в която очевидно не бяха желани. Хрумна му, че роботът-донкихот може да е много умен, но в същото време да е луд.

— Защо не се върнем да потърсим още хора? Да доведем подкрепления?

— Славата е наша, защото призванието е наше. Нека другите да търсят своята слава. Този път тя ще е само моя. И твоя, разбира се,

верни мой оръженосецо. Но, главно моя.

Това не изненада Лорънт. Той вече знаеше, че донкихотът ламти за слава и е готов да направи всичко, за да я получи.

— Може ли да попитам какво точно се опитваме да направим?

— Не е ли очевидно? Ще разгромим най-великия рицар на Фабриката за роботи — Дивия локомотив.

— И после?

— Ще видиш. След това ще отидем в самата фабрика и ще освободим дамата на сърцето ми Психея, най-прочутата красавица в света.

— Нека да не прибързваме — предупреди Лорънт. — Каза, че първо трябва да победим Дивия локомотив.

— Правилно си ме разбрали.

— Аз не виждам никакъв локомотив.

— Заслушай се. Идва.

Лорънт се ослуша. В далечината, много слабо, чу тъжния звук на локомотивна свирка.

— Звучи много далеч.

— Съвсем скоро ще дойде. Дивия локомотив не позволява на никого да преминава през линията. Ние обаче ще му покажем някои трикове.

Свирката отново се чу, този път по-силно, и, като погледна наляво, Лорънт видя светлина от фар в далечината.

— Това ли е той?

— Да. Идва винаги, когато някой се опита да влезе на територията на Фабриката.

Светлото петно се приближаваше бързо и скоро Лорънт различи силуета на голям черен локомотив. След малко различи и други звуци — пухтенето на машината, бутането на гигантски бутала, вдигащи се и спускащи се като ударите на съдбата, отчетливото тракане на колелата върху релсите, кънтенето от самото му преминаване.

Това никак не се хареса на Лорънт. Скоро до обонянието му достигна миризмата на въглищен дим и след секунди локомотивът дойде и спря пред тях.

— Кой жалък глупак смее да доближава моята линия? — изрева машината с басов глас, като пуфтеши и изпускаше черен дим.

— Аз, донкихотът! — заяви лудият робот. — Аз оспорвам забраната за преминаване и самото ти право да съществуваш. Обръщай и бягай обратно в депото, Див локомотиве, или кълна се в красотата на моята дама Психея, ще те разглобя, ще ти пробия нагнетателната камера, ще ти накълцам болния мозък и ще залича всеки спомен от теб на земята!

Яркият фар ги освети. Гласът от вътрешността на локомотива заяви:

— Познах те, донкихоте. Колкото до твоята дама на сърцето, насконо я закарах при моя господар, Фабриката за роботи, и не изглеждаше много красива: очите ѝ бяха зачервени от плач, а страните — пребледнели от страх.

— Лъжеш, мерзавецо! — изкрешя донкихотът. — Моята дама е най-красивото същество на земята, дори с пребледнели устни и зачервени очи. Съвсем скоро ще възвърне цялата си красота, само да я освободя.

Обърна се към Лорънт и добави тихо:

— Отвлечи вниманието на това същество, верни ми оръженосецо, за да бъде нападението ми по-неочаквано и стремително.

Лорънт почти не беше на себе си от страх, защото Дивия локомотив, бълващ дим и лъящ на бледата сълнчева светлина, изглеждаше като самото олицетворение на вбесена машина — машина, лично заинтересована да го унищожи. Въпреки това той заби петите си в хълбоците на магарето, затвори очи и тръгна към чудовищното творение.

Когато отвори очи, беше близо до локомотива. В ръката си държеше железен прът — как се беше озовал там, не знаеше. Нямаше време да разсъждава за това, просто замахна напред и заби пръта в спицестите колела на локомотива.

Машината нададе яростен рев. Колелата се напрегнаха за момент. Железният прът се изкриви, сетне се счупи. Разлетяха се парчета и едно от тях удари магарето от едната страна, като за малко не улучи крака на Лорънт. Магарето падна и Лорънт се просна на земята. Погледна нагоре и видя как от локомотива се издига нещо като лопата на багер, пълна с може би един тон въглища, които всеки момент щяха да се изсипят върху него.

„Това е краят“ — помисли си Лорънт. Забравяше обаче донкихота. Докато вниманието на локомотива бе заето с Лорънт, рицарят вдигна копието и се хвърли напред.

Като панически се опитваше да се отмести, Лорънт видя как донкихотът напада. Росинант препускаше по-бързо, отколкото оръженосецът бе очаквал. От ноздрите на механичното животно хвърчаха капки машинно масло, от устата му излизаше пара от отработени газове.

Донкихотът се наклони назад на седлото, стиснал силно копието под едната ръка, с вдигнат меч в другата. Лорънт не можеше да си представи какви поражения очаква, че ще нанесе на гигантската машина. В следващия миг копието се заби точно в средата на малка месингова капачка върху лъскавия главен цилиндър. Прецизният удар викара капачката в цилиндъра. Чу се силен звук като от въздишка, от изпускане на сгъстен въздух, и след секунда дългите предавателни пръти спряха.

Донкихотът седеше стабилно на седлото, сблъсъкът не беше разклатил равновесието му.

— Хайде, мерзавецо — изкрешя, — признай се за победен!

— Ти сломи силата ми — прошепна локомотивът с последните издихания на нагнетателната си камера. — Сега съм на акумулятор, мощността ми изчезва. Ти ме победи, роботе-донкихот.

— Признай, че дамата на сърцето ми е най-красивата на света.

— За мен е все едно. Всички хора са ми еднакви. Да бъде както искаш, признавам.

— Закълни се, че ще промениш навиците си и от сега нататък ще служиш на човечеството.

— Кълна се!

— И, ако имаш сили да се добереш до депото си, кажи на всеки, когото срещнеш там, кой те победи.

— Проклет да си, донкихоте! Предател на своя род.

— Обещай!

Машината изсъска немощно, което би могло да се приеме като знак за примирение. Предавателните пръти се задвижиха на задна скорост и локомотивът, захранван от акумулятора си, се оттегли победен.

* * *

Магарето беше повредено, малкият му мозък — разбит. Лорънт се качи на Росинант, зад донкихата, и така пресякоха линията и продължиха нататък.

След известно време стигнаха до голо възвишение, от което Лорънт видя просторна равнина, достигаща до хоризонта наддълъж и шир. Само в посоката, която донкихотът беше изbral за „направо“, насред пустинята се виждаше огромен тъмен силует.

Продължиха напред и скоро Лорънт различи тъмните, разкривени форми на Фабриката за роботи. Сънцето, скрито зад гъста бяла мараня, все още не позволяваше да се видят детайли. Лорънт обаче беше достатъчно близо, за да разбере, че не иска да ходи там.

Спряха за кратко, за да може оръженосецът да пийне малко блудкова вода от манерката на донкихота. През това време рицарят закрачи нервно напред-назад. След малко каза:

— Може ли да тръгваме най-после, приятелю Лорънт?

Лорънт изтъкна, че той все пак е човек от плът и кръв, а не безчувствено парче метал като странстващия рицар.

— Качвай се зад мен — нареди донкихотът. — Време е да приключваме това, което сме започнали.

Росинант тръгна плавно нагоре, краката му автоматично се нагодиха към неравния терен. Беше по-лесно, отколкото да яздиш истински кон. Лорънт се унесе от равномерното поклащане и прохладния ветрец, който галеше лицето и тялото му. Скоро задряма. По едно време конят премина в тръс и това го разбуди. Бяха навлезли във фабричната зона; намираха се на улица, преминаваща между три- и четириетажни складове. Бяха сами, само в далечината Лорънт видя малък камион, возещ желязна тръба. Въздухът бе горещ и задимен. Напред беше Фабриката за роботи, която оръженосецът беше видял от възвищението.

След малко излязоха от лабиринта от улици на голям бетониран площад. Фабриката за роботи беше точно срещу тях. Представляваше огромен бетонов корпус без прозорци, но с няколко врати в основата. Имаше високи комини, изпускащи тънки струйки синкав дим.

— Стигнахме — обяви донкихотът.

— Къде е главният робот? Вътре ли?

— Самата фабрика е главният робот.

Незнайно защо, Лорънт си беше представял малък робот-джудже, който живее в сградата. Сега обаче му се стори логично самата фабрика да е главният робот.

— Вътре ли трябва да влезем, за да говорим с него?

— Ако искаш, пробвай да му викаш от тук — отговори донкихотът.

Идеята да влязат в огромната сграда, не се хареса на Лорънт. Беше все едно да влезеш в корема на някое метално чудовище.

Опита да изкрещи няколко пъти, като се надяваше някой механичен представител на фабриката да излезе да се бие с донкихота, но никой не се появи.

— Добре — измърмори Лорънт, — хайде да влизаме.

Донкихотът кимна, слезе от коня, остави копието си и с меч в ръка тръгна към фабриката.

Лорънт го последва на няколко крачки.

Вътре минаха през голям машинен цех, с работещи скрипци и гумени ремъци на ролки. Приличаше на поточна линия за сглобяване на роботи. Работниците роботи, които стояха до струговете и пресите, не изглеждаха независими и свободни като донкихота. Приличаха на апарати, управлявани от другаде чрез гъста, закърпена на много места мрежа от кабели, които излизаха от голям черен щепсел, включен в едната стена. Никой от роботите не вдигна глава да погледне кой влиза. Пък и без това нямаха очи. Изработваха нещо като външни кутии за роботи. В цеха бе оглушително шумно и адски горещо. Лорънт си отдъхна, когато стигнаха до едно стълбище и се измъкнаха от шумотевицата.

* * *

Стигнаха до врата с надпис: „КОМАНДНА ЗАЛА.“ Влязоха. Вратата се затвори с трясък зад тях. Изведнъж стана страшно горещо.

Чу се силно скърдане. Лорънт бързо откри източника на шума. Идваше от едната стена. Тази стена, от дебела бронирана стомана, се плъзгаше бавно към тях, задвижвана от гигантски бутала от задната

страна. Тя се тътреше по пода, влачеше се, скърцаше. Бавно, но безмилостно стесняваше пространството им, като ги притискаше все повече към отсрешната, массивна зидана стена. Лорънт осъзна, че много скоро стоманената стена ще ги размаже върху мазилката.

— Донкихоте! Виждаш ли какво ще стане сега? Ще ни смачка в другата стена!

— Виждам. И това потвърждава една моя отколешна теория — че оставена без контрол, една злонамерена и злонравна машина би надминала злодеянията и на най-злия човек.

Вдигна глава и изкрещя:

— О, Фабрико-робот! Използвай решителността и интелекта си и покажи малко класа! Откажи се от този подъл номер. Покажи се в каквото тяло решиш, с каквото оръжие имаш на разположение, и нека да решим този спор!

Скърцането спря за момент. После, с дебел, усилен от микрофони глас, Фабриката за роботи заговори:

— Ти си глупак, донкихоте, защото се опитваш да подражаваш на човеците и очакваш другите машини да правят като теб. Само че моят свят не се управлява според твоите схващания. Или, ако предпочиташ метафоричното изразяване, представи си, че тази стая е моят юмрук, в който те държа и сега ще те смачкам. Защото цялата фабрика е моето тяло. Когато се опълчваш срещу моята фабрика, ти се опълчваш срещу мен, Гения на фабриката.

За кратко настъпи тишина. После през стените се чу глас на млада жена, изпълнен със страх:

— О, Фабрико, пожали този добър рицар и оръженосеца му. Пусни ги! Ще изпълня всичко, което пожелаеш!

— Ти и без това ще направиш всичко, което пожелая — отговори фабриката. — Няма причина да пожаля жалките им животи.

* * *

— Психея! — изкрещя донкихотът. — Тук ли си, във фабриката?

— Да. Затворена съм в стаята над теб! Баща ми я построи като мой девически будоар. Никога не е очаквал...

— Какво става тук? — измърмори Лорънт.

— Бащата на Психея, Мадиган, той построи всичко тук — обясни донкихотът. — Глупакът даде на фабриката независимост и интелект, като мислеше, че управлението на един интелигентен робот ще бъде по-добро от управлението на хората! Той беше първият, който загина, след като Фабриката-робот взе властта. Психея се опита да избяга в света на хората, но локомотивът я върна тук.

Донкихотът се обърна в посоката, от която се беше чул гласът:

— Психея! Баща ти завеща ли някакъв съвет към нас? Какво можем да направим?

— Да! Татко каза, че има начин да победиш Фабриката. Но почина, преди да го направи.

— Какъв е начинът?

Фабриката изрева:

— Няма начин да ме победиш!

Скърцането се възобнови и стоманената стена продължи да се приближава към массивния зид.

— Психея! — изкрещя Лорънт. — Какво каза баща ти?

Тя заговори, но вече по-тихо:

— Не знам точно какво. Спомена, че дори Фабриката-робот не подозира как може да бъде победена. Той обичаше да казва, че всяко живо същество има щепсел и, ако го извадиш от контакта, това ще прекъсне жизнената му енергия.

— Щепсел! — възклика Лорънт. — Спомням си, че видях нещо такова долу, когато влязохме... близо до входа...

— Това трябва да е — заяви донкихотът. — Лорънт, верни ми оръженосецо, трябва да стигнеш там и да издърпаши щепсела.

— Ама как ще се измъкна от тук?

— През аварийната шахта! — възклика донкихотът.

Разрови с крак прахта на пода и откри ръба на метален панел.

— Откъде се появи това? — попита Лорънт.

— Това е отличителна черта на всички, които следваме класическия човешки начин на мислене — винаги пазим надеждата, че и от най-тежката ситуация има авариен изход.

— Ама как...

— Гледай!

Донкихотът остави меча. Сви ръката си и завъртя спираловидно пръсти. Ноктите му се удължиха и се превърнаха в остър режещ

инструмент. Заби го между металните плоскости на пода, после, като застана по-стабилно, завъртя ръката си като свредел. Тя се въртеше все по-бързо и по-бързо и скоро в пода се появи дупка.

Пръстите на донкихота възврнаха нормалната си форма. Бръкна с тях в дупката и задърпа. Ръката му започна да се отделя от рамото. Подпра се с другата и продължи да дърпа.

Металният панел се освободи.

— Влизай! — каза донкихотът.

— Ами ти?

— Аз ще стоя тук и ще отвлечам вниманието на Фабриката-робот. Ще я накарам да мобилизира цялата си воля, за да продължи да мести стената. Ще я блокирам. Ти ще извадиш щепсела и ще спасиш Психея.

— А ти какво ще правиш?

Металната стена продължаваше да се приближава. Донкихотът се опря в тухлената и с изпънати ръце подпра металната. Тя поспря за момент, после пак бавно запълзя напред. Тялото на донкихота, под прав ъгъл спрямо пода, започна да се огъва.

— Ела в шахтата с мен! — извика Лорънт.

— Няма време. Пък и мястото ми е тук. Ще довърша нещата докрай!

— Ама ти си този, който трябва да спаси Психея!

— Недей да спориш! Не съм толкова побъркан да не осъзнавам, че съм робот, неподходящ за съпруг на една човешка жена. Психея е мой идеал, дамата на сърцето ми, моета мечта за съвършенство, но двамата нямаме бъдеще — аз метален, тя от плът. Обещай ми да се грижиш за нея, Лорънт, да се ожениш за нея, ако двамата имате щастлието да се влюбите. Винаги да я почиташ. Сега върви!

Стените се приближаваха една към друга, бавно, но неумолимо. Тялото на донкихота се извиваше като дъга.

— Върви!

Лорънт не чака повече подканяне. Скочи в дупката, летя тричетири метра и падна нания етаж.

* * *

Изправи се на натъртените си, но все още здрави крака. Отгоре чуваше как стените притискат донкихата. Видя големия черен щепсел, монтиран на стената, видя кабелите и жиците, излизящи от него. Посегна да го издърпа. От щепсела изскочи електрическа искра и го повали на земята.

Той се изправи и пак се промъкна към щепсела. Това нещо може би щеше да го убие, но трябаше пак да пробва.

Над него се чу пронизително скърдане на мачкащ се метал. После прозвуча силният глас на донкихата:

— Росинант! Помогни му! Ритни щепсела!

Лорънт чу тропот на копита зад себе си. Дръпна се настрани. Росинант скочи към щепсела. От него излезе искра. Кожата на коня се наелектризира, токът потече по тялото му, скова краката му. Той обаче продължи по инерция и се бълсна в щепсела точно преди да се свлече на земята с разтопен мозък.

Нямаше вече Росинант. В устрема си обаче той успя да изрита щепсела от контакта.

Така по индукция или чрез посредник донкихотът победи последната опасност.

Останала без енергия, фабриката спря.

Лорънт намери стълба, изправи я и се върна където бе оставил донкихата. Металната стена се беше оттеглила, но рицарят беше мъртъв, изкривен и смачкан, пресован на купчина метал. От едната страна все още се виждаше лицето му. Беше спокойно. Лорънт напъна металната купчина с лост и успя да отдели главата на донкихата. Беше смачкана на по-малко от една трета от нормалната си големина. Мозъкът, незаменимият мозък с неповторимите му химични и електрични процеси бе невъзвратимоувреден. Донкихотът беше мъртъв и нищо не можеше да го съживи. Лорънт знаеше, че, макар да беше възможно да се създаде нов, подобен на него робот, той няма да е същият. Донкихотът бе мъртъв завинаги.

В скръбта си оръженосецът имаше нужда от малко време, за да се опомни и да открие будоара на Психея, после да намери инструмент да отвори вратата.

Красивото момиче, което намери вътре, взе дъха му и за момент облекчи скръбта, която никога нямаше да изчезне напълно.

Тя го погледна със светнали очи. В този момент пламна истинска любов — любов между мъж и жена, невъзпроизведима дори с най-сложната техника. Те се приближиха един до друг и ръцете им се докоснаха.

Но през какви приключения преминаха заедно в спасения нов свят, това е тема на друг разказ.

ПРАТЕНИК ОТ ЕДИН ЗЕЛЕНО-ЖЪЛТ СВЯТ

Това е разказ за борбата за спечелване на човешкото доверие, в който необходимостта от доказателства се съпоставя с вярата. Разглежда се едно твърдение, в което повечето хора са неспособни да повярват. Прочетете и ще разберете.

Едно трябва да му се признае на президента Райс — бързо вземаше решения. Когато Онг дойде на Земята, за да я предупреди, Райс му повярва. Не, че имаше някакво значение.

Всичко започна, когато бодигардът от морската пехота влезе пребледнял в Овалния кабинет.

— Какво има? — попита президентът Райс, като вдигна поглед от документите, които четеше.

— Някой иска да говори с вас.

— Много хора искат да говорят с президента на САЩ. Има ли записан час?

— Вие не разбирате, господин президент. Този тип... току-що се материализира! До един момент го нямаше и после — хоп, изникна пред мен в коридора. Не е човек, господин президент. Има два крака, но не е човек. Той е... не знам какво!

Бодигардът се разплака със сълзи.

Райс беше виждал мъже да се огъват под напрежението на отговорностите. Но какви отговорности имаше този морски пехотинец?

— Слушай, момче...

Бодигардът избръса сълзите си.

— Да, господин президент.

Гласът му трепереше, но не звучеше истерично.

— Искам да си вземеш един ден почивка — нареди Райс. — Отиди си вкъщи. Почини си. Утре ела освежен. Ако началникът ти попита, кажи му, че аз съм заповядал. Ще ми направиш ли тази услуга?

— Да, господин президент.

— Като излизаш, прати ми человека, когото си срещнал в коридора. Онзи, за когото казваш, че не прилича на човек. Не говори с него. Само му кажи, че го очаквам.

* * *

Посетителят дойде съвсем скоро. Беше висок около три метра. Носеше сребрист костюм, който блестеше, когато го погледнеш. Чертите му бяха трудни за описание. Единственото, което можеше да се каже със сигурност за него, бе, че не прилича на човек.

— Знам какво си мислите — каза той. — Мислите си, че не приличам на човек.

— Да, така е — отговори Райс.

— И сте напълно прав. Аз не съм човек. Разумно същество, да. Човек — не. Казвам се Онг и съм от Омайр, една планета в съзвездietо, което вие наричате Стрелец. Омайр е зелено-жъlt свят. Вярвате ли mi?

— Да, вярвам ви.

— Може ли да попитам защо?

— Предчувствие. Мисля, че ако останете и се подложите на изследване от екип наши учени, те ще установят, че сте извънземен. Тъй че, хайде да си го кажем честно. Вие сте извънземен. Приемам, че сте от зелено-жъlt свят, наречен Омайр. Сега какво?

— Сигурно се питате защо съм дошъл тук сега.

— Да.

— Дошъл съм, за да ви предупредя, че вашето слънце ще избухне след около сто и петдесет земни години.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно сигурен.

— Защо чакахте толкова много, преди да дойдете да ни кажете?

— И ние току-що научихме. Веднага щом беше потвърдено, моят народ ме изпрати да предам тази информация на планетата ви и да ви

предложа всяка помощ, на която сме способни.

— Защо избраха точно вас?

— С жребий. Можеше да се падне всеки.

— Щом казвате...

— Ето, съобщих ви новината. Кажете сега как можем да ви помогнем.

Райс се чувстваше много странно. Не знаеше защо, но наистина вярваше на пратеника. Знаеше обаче също, че вратата му няма да помогне с нищо за спасяването на човечеството. Твърдението на Онг трябваше да бъде доказано научно. Преди да се вземе каквото и да било решение, Земята щеше да бъде погълната от разширяващото се Сълънце. Райс знаеше, че, ако иска да вземе някакви мерки, трябва да започне веднага.

— Някои от учените ни изказваха подобни предположения за вероятната ни гибел.

— Прави са. След около сто и петдесет години тази планета няма да бъде обитаема. Ще ми позволите ли да бъда прям? Трябва да се махнете от тук. Всички. И трябва да започнете още сега.

— Чудесно — измърмори президентът Райс. — Само това ни липсва.

— Какъв е проблемът?

— Малко ми е трудно да го проумея — призна Райс, като се хвана за челото. — Това е кошмар. Но трябва да действам, сякаш опасността е реална. Защото тя вероятно е реална. — Отново избърса челото си. — Да речем, че ви вярвам. Какво може да се направи?

— Ние от Омайр сме готови да ви помогнем. Ще ви дадем точни планове с инструкции как да построите космически кораби за всички земляни. После ще получите указания как да качите всички хора на корабите, без да става суматоха. Моля да разберете, че ние само се опитваме да ви помогнем, не искаме да ви налагаме нищо.

— Вярвам ви — увери го Райс и говореше искрено.

— Много работа трябва да се свърши, но вие, хората, сте не по-малко интелигентни от нас, омайрианците — проверили сме, защото няма смисъл да си губим времето с глупаци. При сегашното ниво на техниката ви и с наше съдействие, може да се справите и да се евакуирате в близките сто години.

— Много вълнуваща перспектива — измърмори Райс.

— Очаквахме, че ще реагирате така. Вие не сте единствената планетарна цивилизация, която можем да спасим.

— Много мило от ваша стана.

— Не е проблем. Такива сме ние, омайрианците.

— Ще ви задам един въпрос, който може да ви прозвучи странно. Но това е Земята и трябва да ви го задам. Кой ще плати за всичко това?

— Ако е необходимо — отговори Онг, — ние от Омайр ще поемем разносците.

— Благодаря. Много сте любезни.

— Знаем.

— Добре, какво трябва да се направи?

— За начало, трябва да изчистите централната част на някой от континентите ви за пусковите площадки. Това обаче няма да е трудно, защото можете да разпределите хората по другите континенти. Разбира се, това ще унищожи търговията и селското стопанство, но ние сме готови да ви доставим каквато храна е необходима.

Райс вече си представяше какво ще се случи — протакането, докато се съберат експерти от целия свят, кавгите, искаанията за още и още доказателства. И дори след дълги години учените да достигнеха до единодушно решение, как щяха да убедят населението? Преди никаква значима част от земните жители да бъде убедена в реалността на заплахата, планетата щеше да бъде изпепелена от разширяващото се слънце.

— Едновременно с построяването на корабите — продължи пратеникът — ще трябва да индоктринirate населението, да го имунизирате — ние ще осигурим медикаментите — и подгответе за дългото космическо пътуване. През преходния период ще имате нужда от временно настанияване за милиони хора. За това също можем да помогнем.

— Толкова ли е необходимо това индоктриниране? Земните жители мразят тези неща.

— Абсолютно необходимо. Вашите хора няма да бъдат подгответи за живот в космическите кораби. В много случаи ще трябва да използвате хипнотерапия. Ние ще ви осигурим апаратите. Знам, че на хората ви няма да им хареса да бъдат изселени по този начин. Но, ако не го направите, след стотина години всички ще загинете.

— Убеден съм, че трябва да го направим — каза Райс. — Въпросът е дали мога до го пробутам.

— Моля?

— Ами, нали знаете, че не е достатъчно просто да убедите мен. Има десетки милиони хора, които няма да ви повярват.

— Да, но ако вие им заповядате да направят необходимото, за да се спасят...

— Аз управлявам само една страна, а не цялата планета. Не мога да заповядам дори на собствените си сънародници да направят това, което предлагате.

— Не е необходимо да им заповядвате. Само им предложете и представете доказателствата. Човеците са интелигентни. Те ще приемат аргументите ви.

Райс поклати глава:

— Разберете, няма да ми повярват. Повечето ще си помислят, че това е дяволски заговор от страна на правителството, религиозна секта или исламските фундаменталисти. Някои ще помислят, че дребни сиви извънземни се опитват да ни измамят, за да ни направят свои роби. Други ще решат, че това е дело на отдавна изчезналия народ на Предците, които са се върнали, за да ни унищожат. Независимо от причината, всички ще го приемат като някаква конспирация.

— Конспирация за какво? — попита Онг.

— За да ни направите свои роби.

— Ние от Омайр не правим такива неща. Имаме безупречно минало в това отношение. Мога да представя доказателства.

— Все говорите за доказателства. Обаче повечето хора са невъзприемчиви към доказателства.

— Наистина ли?

— Да, за съжаление.

— Това противоречи на всепризнатата теория. Ние винаги сме смятали, че интелигентността неизменно води до вземане на разумни решения.

— Не и на нашата планета. Не и при нас.

— Колко жалко. Ние си мислеме, че е достатъчно да се обадим като колеги и да ви предупредим за опасността, после да ви обясним какви действия трябва да предприемете. Изобщо не съм очаквал, че

хората може да не поискат да повярват. Това просто не е разумно. Напълно ли сте сигурен, че така ще реагират?

— Такива сме хората. И, освен това, още от най-дълбока древност не приемаме заповеди от извънземни.

— Това не са заповеди.

— Да, но искате да съветвате правителството. За хората това е равносилно на командване.

— Не знам какво да кажа. Наистина ли не можете да убедите хората по друг начин?

— Отсега ви го казвам, това не може да стане.

Онг наклони леко главата си настрани и въздъхна:

— Е, драго ми беше да си поговорим. Приятен ден.

Обърна се.

— Един момент — каза Райс.

Извънземният спря.

— Да?

— Защо не вземете само онези от нас, които вярват, онези, които искат да се спасят?

— Досега няма такъв случай — отговори пратеникът. — От досегашния си опит сме се убедили, че разумните същества или променят вкупом мисленето си и се спасяват от обречените си планети със собствени усилия, или не.

— Ние сме различни.

— Добре. Ще го направим. Съберете хората си. Ще се върна след десет години, за да взема онези, които искат да се евакуират. Не можем да чакаме повече.

— Ще бъдем готови.

* * *

Десет години по-късно пратеникът посети малка, собственоръчно строена къща в подножието на Орегонските планини. Зад постройката течеше рекичка. Райс седеше на брега и ловеше пъстърва.

— Как ме намерихте? — попита той.

— След като веднъж сме говорили с вас, ние, омайрианците можем да ви открием навсякъде. Струва ми се обаче, че вече не сте президент.

— Не съм. Мандатът ми изтече и не ме преизбраха. Опитах се да убедя хората, че ни грози неизбежно унищожение. Обявиха ме за луд. Онези, които ми повярваха, бяха по-зле от невярващите. Един побъркан се опита да ме застреля, но уби жена ми. Децата ми ме обвиняват за смъртта ѝ. Промениха имената си и ме изоставиха.

— Съжалявам. Но трябва да признаете, че онези които ви презират и не ви вярват, нямат вашата прозорливост, интелект и интуиция. Вие сте може би най-необикновеният човек на вашето време, господин Райс. Повярвахте ни от самото начало. Не си помислихте, че сме пратени от Бог или от дявола. Просто повярвахте в това, което ви казахме. Очевидно вие сте единственият.

— Очевидно.

— Може би така е по-добре. Човечеството, в сегашното му състояние, не би могло да оцелее навън. Вие обаче можете.

— Аз ли?

— Вашето място е сред нас, господин Райс в откритата галактика. Все още имате време. Не сте твърде стар. Имаме подмладяващи терапии. Можем да удължим живота ви с много години. Имаме женски от нашия вид, за които ще бъде чест да се чифтосат с вас. Имаме цивилизация, която ще ви приеме с широки обятия. Моля ви, оставете тази обречена Земя и елате с мен.

— Не, благодаря. Сигурно мога да поживея още трийсетина години на Земята, преди положението да стане прекалено лошо, нали?

— Да, но не повече.

— Стига ми. Ще остана.

— Предпочитате да умрете с другите хора? Но те ще загинат заради невежеството си!

— Да, но и те са земни чеда като мен. Мястото ми е сред тях.

— Не мога да повярвам, че го казвате.

— Много мислих за това. Осьзнах, че не се различавам от другите човеци. В същността си съм като тях. И със сигурност не съм по-добър.

— Не мога да го приема. Какво искате да кажете?

— Осъзнах, че, ако нашият вид е неспособен да повярва в собствената си гибел, аз също не би трябвало да повярвам. Затова реших да се държа, сякаш онова, за което говорихме, никога няма да се случи. Всъщност съм почти сигурен, че съм сънувал.

— Не е интелигентно да се самоуспокояваш, като отричаш фактите — изтъкна пратеникът.

— Вече взех решение. Ще остана тук да си ловя пъстърва. Ти май не си рибар, а, пратенико?

— На нашата планета не ловим риба. Там уважаваме всички живи същества.

— Значи не ядете месо, така ли?

— Точно така.

— Ами зеленчуци? Те също са живи същества.

— Зеленчуци също не ядем. Получаваме жизнена енергията от инертни вещества или, ако е необходимо, директно от слънчевата радиация. Можем да трансформираме и вас, за да се храните така.

— О, не се и съмнявам!

— Моля?

— Чухте ме. Или по-скоро чухте намека ми. Това, което ми предлагате, няма да е живот. То ще е ад. Не би било достойно за човек като мен да живее така, да не говорим за приятелите ми. Говоря за целия човешки вид.

— Споменахте ад. Няма ад.

— Напротив, има. Ад е да говоря с вас. Сега, ако обичате, махайте се от очите ми.

* * *

Пратеникът си тръгна, но спря за малко пред къщата и погледна назад към ручея. Дали Райс щеше да промени решението си? Едва ли. Онг сви рамене и се върна при космическия си кораб. С един жест го накара да стане видим и се качи.

Издигна се и скоро зелено-синята планета остана като точка зад него. След малко щеше да превключи на свръхсветлинна скорост.

Преди да го направи обаче, той се обърна и погледна за последен път назад. Това беше красива планета, населена с интелигентни

същества. Жалко, че трябваше да изчезне.

Онг се замисли, но само за момент. Утешаваше го знанието, че за космоса това няма да е загуба. Все пак интелигентни същества възникваха на различни планети из цялата вселена.

Но съществата, които възникваха, бяха все като Онг и неговия народ. Бяха стандартни, обикновени. Интелигентните същества на Земята, виж, това беше друга работа. Интелигентни, но *неразумни* същества. Трябваше да е някакъв куриоз, случайна грешка на творението, тази комбинация между интелект и неразумност. Пратеникът се съмняваше, че във вселената някога е имало друга такава Земя. И, че някога ще има.

Той отново погледна Земята. Изглеждаше хубаво място. Но разбира се, имаше още много такива. Както и да е. Време беше да се връща на своята зелено-жълта планета.

СВЕТОВНАТА КАРМИЧНА КЛИРИНГОВА КЪЩА

Какво е Кармична клирингова къща? Как работи? Разходете се в алтернативната действителност с Хари Цимерман и ще разберете. Ще научите какво направи Хари в една изключително трудна ситуация.

Хари Цимерман беше агент по реклами и авторско право в „Батън и Финч“ в Ню Йорк. Един ден, след като се върна от работа, намери бял плик по средата на малкото бюро в дневната. Не му беше мястото тук. Не го беше взел от пощенската кутия и никой, дори управителят на сградата, нямаше ключ от апартамента му. Нямаше как пликът да се е озовал там. Тогава, как бе попаднал на бюрото? Цимерман реши, че сигурно го е донесъл предния ден с другите писма и е забравил да го отвори. Не вярваше да е станало така, но дори това малко вероятно обяснение му изглеждаше по-добре от липса на обяснение.

В плика имаше лъскава пластмасова карта. На нея пишеше: „КАРМИЧНА БАНКА. ПОСЕТИТЕЛСКИ ПРОПУСК. ВАЛИДНОСТ — ЕДИН ЧАС.“ В ъгъла на картата беше отпечатано квадратче.

Замислен, Цимерман взе молив и сложи хиксче в квадратчето. Изведнъж разбра, че вече не е в Ню Йорк.

Без да усети как се е пренесъл, Хари Цимерман се озова пред старомодна каменна административна сграда. Тя се издигаше самотно на сред просторна зелена морава. Имаше огромна бронзова порта, която беше отворена. Над нея в границата бяха изсечени думите: „КАРМИЧНА БАНКА И КЛИРИНГОВА КЪЩА.“

Цимерман почака някой да излезе и да му каже какво да прави. Никой обаче не се появи. След малко се престраши да влезе.

Вътре имаше наредени в редици бюра. На тях седяха мъже, които преглеждаха купища документи, записваха нещо в счетоводни книги, после трупаха документите в телени кошници отстрани на бюрата. Куриери отнасяха прегледаните документи и донасяха нови.

Цимерман се приближи до едно бюро. В този момент някакъв документ се пълзна от купчината и падна на пода.

Той вдигна листа и го погледна. Беше направен от блестящ, прозрачен материал и на него имаше разноцветен триизмерен пейзаж с няколко фигури. Когато помръдна документа, картината се промени. Той видя градска улица, после лодка в река, после езеро със забулени в мараня синкави планини отзад. Изгледите постоянно се сменяха: слонове в прашна равнина, разговарящи минувачи на улично кръстовище, пуст плаж с палми.

— Внимателно! — сопна се чиновникът и дръпна листа от ръцете му.

— Нищо нямаше да му направя — оправда се Цимерман.

— Не се тревожех за документа, а за вас — обясни чиновникът. Ако обърнете листа по неправилен начин, може да ви всмуче. После ще видим голям зор, докато ви върнем.

Човекът звучеше добронамерено. Беше на средна възраст, с доста предвзет вид и голо теме. Носеше кремаво-сивкав смокинг, добре изгладен панталон на фини райета и лъснати до блясък черни обувки.

— Какви са тези неща? — попита Цимерман, като посочи лъскавите документи.

— Виждам, че не сте запознат с това измерение на действителността. Това са X20 фактури — един вид космически счетоводни баланси. На всяка от тях е записан кармичният статут на дадена планета. След като извадим лошата карма, ние конвертираме добрата карма в Непреходни Единици на Късмета по актуалния обменен курс и депозираме тези НЕК в сметките им, откъдето могат да се теглят при нужда. Също като в обикновена банка, само че вместо с пари работим с НЕК.

— Искате да кажете, че хората могат да теглят късмет, когато имат нужда?

— Точно така. Само че няма индивидуални сметки. Всичко е разпределено на планетарен принцип.

— Всички планети, на които живеят разумни същества ли имат сметки тук?

— О, да. Веднага щом развилят абстрактно мислене или по-висш интелект, откриваме влог. Така могат да теглят кредит, ако нещата се влошат. Примерно при епидемия, безпричинна война или неочеквана сула и глад. Всички планети имат такива проблеми. Но при достатъчно единици на късмета обикновено успяват да ги преодолеят. Не ме питайте за конкретния механизъм. Аз съм банкер, не инженер. И при малко късмет, няма да съм банкер още дълго.

— Смятате да се откажете от банковото дело?

— Ще напусна цялата система. Кармичната клирингова къща дава доста ограничени възможности. Състои се само от тази сграда насред моравата, която витае по средата на едно малко нищо. Наистина, получаваме допълнително възнаграждение, задето работим тук, но на мен лично ми писна.

— Къде ще отидете?

— Има много измерения на действителността, мога да избирам. Харесах си едно много добро местенце от каталога. Така, с пенсията и НЕК-сметката си, очаквам да си живея добре доста дълго. Индивидуалните НЕК-сметки са една от най-добрите придобивки, когато работиш за Вселенския технократ. Трябва да призная, че и барчето не е зле, пък и получаваме най-новите филми.

От джоба на Цимерман се чу звън и той се стресна.

Извади посетителския пропуск. Картата святкаше и звънеше. Чиновникът я прекара през едно четящо устройство и тя спря.

— Това означава, че времето ви почти изтече — каза той. — За мен беше удоволствие да си поприказвам с вас, господине. Тук не идват много посетители. Нашето измерение дори не разполага с хотел.

— Чакайте... ами кармичната сметка на Земята?

— И тя е тук, заедно със сметките на всички други планети. Никой не е идвал да тегли от нея.

— Аз съм тук — заяви Хари. — И съм упълномощен представител на Земята. Иначе нямаше да имам пропуск, нали?

Чиновникът кимна. Не изглеждаше доволен.

— Искам да изтегля малко от късмета на Земята — продължи Цимерман. — За цялата планета, не само за себе си. Не знам дали сте се интересували от нас наскоро, но имаме доста проблеми. Всяка

година има все повече войни, замърсявания, глад, наводнения, урагани, неочеквани самолетни катастрофи — такива неща. Някои хора са доста притеснени. Можем да използваме част от натрупания късмет.

— Знаех си, че ще се появи някой от Земята — измърмори чиновникът. — Точно от това се опасявах.

— Какъв е проблемът? Нали казахте, че сметката ни е тук?

— Тук е. Обаче е празна.

— Как така?

Чиновникът сви рамене:

— Нали знаете как функционират банките. Трябва да имаме печалба.

— Какво общо има това с късмета на Земята?

— Дадохме го на кредит срещу лихва.

— Дали сте кредит с нашия късмет?

Чиновникът кимна:

— На Обединените цивилизации в Малкия Магеланов облак.

Първокласна инвестиция.

— Значи, сега трябва да си го поискате.

— Това е най-неприятната част. Въпреки високия си кредитен рейтинг Обединените цивилизации от ММО бяха погълнати от черна дупка. Това е аномалия в пространство-времето, която може да се случи на всеки.

— Много жалко за тях. Обаче какво ще стане с късмета на Земята?

— Няма как да го върнем. Потъна под събитийния хоризонт заедно с другите активи на Обединените цивилизации.

— Изгубили сте нашия късмет!

— Не се беспокойте, планетата ви ще натрупа нов. Съжалявам, но няма какво да се направи.

Тъжната усмивка и оплешивяла глава на чиновника започнаха да се размиват във въздуха.

Всичко затрептя и избледня и Цимерман разбра, че скоро ще се върне в Ню Йорк. Изобщо не се чувстваше доволен. Той беше първият човек, посетил друго ниво на действителността — един Колумб на галактиката — а единственото, което можеше да каже на съратята си у дома, бе, че късметът на Земята е пропаднал в някаква черна дупка, моите съболезнования.

Като приносител на лоша космическа вест името му щеше да бъде прокълнато с поколения напред. Хората щяха да казват: „Ето един цимерман“, имайки предвид вестоносец, който съобщава свръхколосално лоша новина от космически мащаб.

Не беше честно. Той не можеше да понесе бремето на провала, окачено на врата му за вечни времена. Трябаше да има начин да промени това.

Но как?

В този момент, наполовина във, наполовина извън избледняващата действителност, Хари Цимерман трябаше да вземе съдовоно решение; това бе повратната точка, мигът, в който Необходимостта, без пристрастие в ничия полза, се превърна в Майка на изобретателността.

Изведнъж Цимерман се досети за отговора.

— Чакайте! — извика на чиновника. — Трябва да поговорим!

— Вижте, вече казах, че съжалявам.

— Това няма значение. Искам да обсъдим една сделка.

Чиновникът махна с ръка и действителността престана да избледнява.

— Каква сделка?

— За заем.

— Заем на късмет?

— Разбира се. Голям при това. Който да закрепи положението, докато нещата се нормализират.

— Драги господине, защо не казахте от самото начало? Ние сме специалисти по заемите. Елате.

Хари тръгна след чиновника.

Като Колумб, носещ златото и перлите от „Еспаньола“ на крал Фернандо и кралица Изабела, Хари Цимерман, нашият неволен пратеник, се върна в Кармичната клирингова къща и договори заем на късмет, от който ние, земните хора, толкова много се нуждаехме. Това е истината за сегашния мир и просперитет в този спокоен 21-ви век.

Наистина, лихвата беше малко височка — все пак Кармичната банка не работи за чест и слава. Наложи се Хари да ипотекира цялата планета. Ако не успеем да върнем кредита скоро, изходът е само един. Ще се наложи да се скрием в някая черна дупка като Обединените

цивилизации от ММО. Това е отчаян ход, но е по-добър, отколкото да загубим планетата си.

ДЪЛБОК СИН СЪН

Шантаво приключение сред лабиринтите на Шеклиевото въображение. Откъде му идват такива щуротии на този човек!

От вратата се чу рязко почукване, последвано от истеричното, трескаво дрънчене на звънеца, подсказващ, че посетителят няма да се откаже, докато не му отворят. Моментът беше изключително неподходящ, защото Гърстън тъкмо се канеше да се потопи в „Сгуши се уютно“ — програма за „Дълбок син сън“, предоставена от добрите хора в „Безпаметни приключения“ ООД за онези, които искаха да се забавляват през часовете, предназначени по принцип за безпаметно спане.

Вълнение, тръпка, любов, смях — всичко това може да бъде ваше, докато спите! Нещата бяха много по-различни сега, в сравнение с мрачните времена, когато всяко денонощие човек трябваше да ляга в някое тъмно помещение и да настройва мозъка си на тих режим за осем-девет часа.

Доскоро човечеството робуваше на съня, този древен враг на нашите дни и нощи, който ни обрича да прекараме една трета от живота си в бездействие, от което ни остават само спомени от разочароваващи сънища, за чието тълкуване трябва да се обръщаме към много скъпо платени специалисти. Тогава се появиха програмите за „Дълбок син сън“. Най-сетне можехме да проникнем в тайнствените дълбини на Разума и това бе постижимо и за най-обикновените хора, не само за специалисти с магистърска или по-висока степен по психеделична психология. В този хубав нов свят човек можеше да печели пари, дори докато спи, като сънонадзирател например или, ако тази позиция е заета, като сънороб, за каквито винаги имаше свободни места. Това бе голяма придобивка за онези, които не могат да печелят пари, докато са будни.

* * *

Възможностите на мисловното пътуване бяха почти невероятни.

Използвайки автоматизираните електронни услуги, достъпни на цена, която повече граждани от средната класа можеха да си позволяят, (а по-бедните — да си мечтаят) човек можеше да се регистрира на сайта „СпиСпокойно“ и да включи стария си разум в „Персонализиран съновен коридор“, който да го заведе до *Портала на смъртта* (често представян с високи железни порти). Това стана голяма туристическа атракция и някои дръзки двойки дори сключваха брак в Зоната на забрава. Бяха посъветвани все пак да не се задържат твърде дълго там, защото Компанията нямаше пълен контрол над смъртта и не можеше да гарантира индивидуалната сигурност, въпреки всички предпазни мерки.

В момента Гърстън нямаше интерес да ходи до *Портала на смъртта*. Можеше да отиде, когато е в по-мрачно настроение. Реши да пропусне и *Водопада* на съзидателната енергия — творческите му наклонности можеха да почакат за по-късно, защото точно сега му се мързелуваше. Дори нямаше интерес към изложбата „Вечен живот“, където Компанията бе създала гигантска симбиотична медуза, която държеше в една плитка лагуна в южна Флорида.

Медузата беше сложен организъм, съставен от жизнената есенция на хиляди, обещаващи да нараснат до милиони, абонати, предпочели този по-удобен и не много напрягащ начин да прекарат вечността. Имаше и други възможности. Срещу скромно доплащане човек можеше да се абонира за услугата „Безплатни разходки“, която от време на време вземаше разума и го завеждаше на развлекателна екскурзия по приказни места, преди да го върне в медузата на безсмъртието. Имаше и други интересни занимания. Те бяха посочени в менюто „Допълнителни услуги“ и достъпни срещу малка добавка. Гърстън бе изbral една от тях — луксозно мисловно пътуване. Беше готов да започне, но преди това трябваше да види кой звъни на вратата.

Пронизителният звън отново се чу и Гърстън изкрештя:

— Кой е?

— Мислограма за господин Гръмпън.

— Гърстън?

— Пише, каквото казах.

— От кого е? — попита Гърстън, защото водеше затворен живот и много рядко получаваше мислограми или подобните на тях интуитивни съобщения.

— Ей, приятел, след малко ще ме попиташ какъв цвят е и как мирише. Защо не я приемеш и не провериш сам? Ще отваряш ли, или да изчезвам?

Гърстън не понасяше грубото държание на така наречената в миналото нисша класа (която сега никой никак не наричаше). Ако не отвореше, куриерът сигурно щеше да си тръгне. Все пак на Гърстън му беше любопитно кой му праща мислограма, затова свали веригата и отвори вратата. Отвън стоеше дребен индивид с жълтеникова униформа и фуражка, на която пишеше „Мисловни трансфери «Меркурий»“.

— Трябва ли да се подпиша за тази мислограма? — попита Гърстън.

— Не, само удостоверете получаването ѝ чрез мисловен подпис и той ще бъде регистриран в мислочувствителната бланка, която нося в тази кожена чантичка.

Гърстън удостовери и куриерът каза:

— Ето.

Докосна челото му с транзисторизирания си показалец. Гърстън почства познатия мисловен пренос и изчака мислограмата да дойде в съзнанието му. Тя обаче не се появи. Вместо това получи странно усещане за движение в ума си. Половин секунда му беше достатъчна, за да разбере какво е. Нещо мърдаше и се местеше в мислите му. Първото му чувство бе на погнуса, неизразима с думи. Някой беше проникнал в съзнанието му!

— Здравей — каза женски глас в главата му.

— Какво?

— Казах „здравей“.

— Чух, но коя си ти?

— Майра.

— Да?

— Ти ме покани, не помниш ли?

— Аз ли? Това малко ми се губи. Може би, ако ми припомниш подробности...

— Писа ми в писмо: „Ако минаваш насам, ела ми на гости.“ Това за мен си е чиста покана. Какво очакваше, да замина за Сибир?

— Съжалявам, но не си спомням. Това, което не мога да разбера обаче, е защо не дойде да ме посетиши по нормалния начин.

— Защото така ми се стори по-забавно.

— Аха.

— Обаче на тебе май не ти харесва, а?

— Ами...

— Добре, хубаво, сгреших. Осъди ме, ако искаш. Може да се самоубия.

— Майра, хайде не се цупи сега. Разбира се, че се радвам да те видя. Е, не точно да те видя, но се сещаш какво искам да кажа. Просто това, че си в главата ми... не съм свикнал да посрещам гости така.

— Не се ли чувстваш понякога самoten да си сам с ума си.

— Разбира се, но въпреки това...

— Знам, не посрещаш гости в главата си. Добре, не се притеснявай, ще се махна, щом не ме искаш. Обещавам, че няма да се задържам. Къде отиде куриерът? Каза, че ще се върне да ме вземе. Поне така ми се стори. Малко ми беше трудно да схвана какво приказва, ако ме разбиращ.

— Обаче си се престорила, че го разбиращ?

— Естествено. Винаги се старая да бъда любезна, Харолд.

— Как ме нарече?

— Харолд, разбира се.

— Аз не съм Харолд.

— Как да не си!

— А, бе, ти ли ще ми кажеш кой съм? Аз съм Сид, така се казвам.

— Сид чий?

— Сид Гърстън, разбира се.

— Убеден ли си?

— Сто процента.

— Не си ли Харолд Грийстън?

— Не!

— Значи онзи кретен ме е доставил в грещен мозък!

Гърстън се опита да обмисли ситуацията.

— Е, след като си тук, разполагай се — каза след малко.

— Благодаря! — В съзнанието му пак нещо се помести, после усети нещо като цопване, сякаш някой седна във вода. — Хубаво местенце.

— Все пак това е моето съзнание. Опитвам се да го поддърjam добре. На някого може да се стори малко аскетично.

— Малко какво?

— Скромно.

— На мен ми харесва. Има много книги!

— Мисля, че е важно човек да има богата библиотека в ума си.

— Защо някои заглавия се размазват, когато се опитам да ги прочета?

— Размазват се само онези, които не съм чел.

— Ами това тута какво е? Кухня?

— Виртуална кухня. Стори ми се забавна идея, ако ме разбираш.

— Хубаво, но какво правиш в нея?

— Можеш да се нахраниш, като прочетеш някоя рецепта по избор.

— Леле, голяма книга!

— Това е „Енциклопедия на енциклопедиите на всички рецепти, измислени някога от създаването на света. Основни варианти“. Както може да се очаква, доста е подробна.

— Сигурно и доста скъпа.

— Да, но си струва всеки цент, особено с опцията „Продължителност на хранене“, която позволява да нагласиш „Времето за поглъщане“ от 5 наносекунди до 18 часа, ако искаш по-дълго и охолно пиршество. Тази година новата скала за „Интензивност“ позволява да нагласяш нивото на оргазъм и това прави хубавото ядене още по-приятно.

— Жалко, че не съм гладна.

— Не е необходимо да си гладна. Имам също програма „Виртуален глад“, която ще ти осигури колкото искаш апетит.

— Точно сега не искам да съм гладна. Просто ще разгледам още малко. Какво е това, килер за почистващи препарати?

— Обичам да държа чисто.

— В ума си?

— Разбира се. Виртуалната чистота е не по-малко важна от реалната.

— Имаш ли баня?

— За какво ми е баня в ума ми? И на тебе за какво ти е притрябвала?

— Не е зле да имаш виртуална баня. Леле, колко много врати. Ами, това какво е? Виеща се стълба! Накъде ли води?

— Не слизай там!

— Спокойно. Обичам да разглеждам мъжките умове. Виж ти, става интересно. Колкото по-надолу слизам, толкова по-тъмно става.

— Върни се! Това стълбище води до тъмните кътчета на съзнанието ми. Не прочете ли табелата? Пише: „Подсъзнание. Влизането — строго забранено, освен за лицензиирани психотерапевти.“ Ще ти бъда благодарен, ако не си вреш носа в личните ми неща.

— Стига, не ми разваляй удоволствието. Аз вече съм долу. Искам само да надникна зад тази странна малка врата...

— Не пипай вратата!

— Не се тръшкай толкова. Защо си мислиш, че имаш нещо, което не съм виждала?

— ЗАТВОРИ ТАЗИ ВРАТА!

Чу се виртуален звук от отваряне на врата.

— Грек! — възклика Майра.

— Какво?

— „Грек“ беше думата, която бившият ми съпруг, Хубърт, използваше, когато видеше нещо особено противно. Мисля, че това, което току-що съзрях, със сигурност попада в тази категория.

— Хайде да не говорим за това.

— О, не, напротив. Ти май си голям мръсник, а?

— Съвсем нормален съм. В главата на всеки мъж има такава тайна стаичка.

— Знаеш ли, не мисля, че познаваш много добре главите на другите мъже. В главата на последния, в която бях, имаше само една голяма стая. Нямаше долни и горни етажи. И тази стая беше празна, само с малка купчина от разни неща в ъгъла. Знаеш ли какви бяха тези неща?

— Разченени женски трупове?

— Трофеи от голф състезания! Голям смях.

— Не виждам нищо смешно в това. Излизай от подсъзнанието ми!

— Един момент.

— Какво правиш сега?

— Разглеждам. Тази врата тук... води към „Центъра на удоволствията“! Знаех си, че имаш! Всеки има център на удоволствията!

— Остави центъра ми на удоволствията на мира! Откъде знаеш, че всеки има?

— Всеки, в чиято глава съм била.

— Какво си правила в центровете на удоволствието на мъжете?

— Ами, нали се сещаш. Когато някой те наеме да влезеш в центъра му на удоволствието, не е необходимо да ти обяснява какво да правиш. Ако ме разбираш.

— Не съм сигурен.

— Искаш ли да повторя?

— Не! Защо го правиш?

— Ами, това е професия, нали знаеш?

— Не, не знам!

— Водил си затворен живот.

— И какво правиш, след като влезеш в главата на някой мъж?

След кратко колебание Майра отговори:

— Слушай, може би не трябва да говорим за това.

— Не, не, няма проблем. Кажи ми.

— Няма да ти хареса... Е добре, мъжът обикновено ме поканва да седна, да се настаня удобно. Понякога ми предлага питие. Не истинска напитка, разбира се. Виртуална. Но това помага за разчупване на леда. Понякога ме черпи един-два джойнта, понякога някоя линия кокаин.

— Това е противозаконно.

— Реалният кокаин, да, но не и виртуалният.

— После какво правиш?

— Натискаме се малко.

— Как така се натискате? Като не участват телата, какво можеш да направиш?

— Нали това се опитвам да ти обясня. Чакай, какво е това?

— Стой, какво правиш?

— Тук има нещо хубаво и розово. Чакай да го пипна...

— Не пипай нищо!

— Какъв е проблемът, не обичаш ли да те пипат?

— Не и, ако го правят хора, които са влезли в ума ми без разрешение! Какво правиш там?

— Тук е много хубаво, ще взема да подремна. Идвам след няколко минути, любовнико.

Гърстън бе изключително изнервен и объркан. Не знаеше какво да прави. И за капак на всичко, в този момент някой задумка с все сила на вратата на апартамента — на истинската, не на виртуалната. Глухото думкане звучеше съвсем реално и издаваше решителност, обещаваща сериозни проблеми. Това беше прекалено.

— Зает съм! — изкрешя Гърстън. — Махайте се!

— Отворете вратата, за да не я разбия! Мисловна полиция!

— Никога не съм чувал за мисловна полиция. Сигурни ли сте...

— Разбира се, че съм сигурен, тъпчо. Отвори вратата, или ще я разбия и ще ти счупя главата.

— Нямате право! Не е законно!

— Законно е, и още как! Имам съдебна заповед, която ни дава право да претърсим къщата ти, и друга, която ни позволява да обискираме ума ти.

— Защо?

— Имаме информация, че криеш опасен престъпник.

— В жилището ми?

— Не се прави на глупав, мръсник! Криеш я в ума си!

За момент паниката на Гърстън отстъпи място на недоумението: откъде знаеха за нея?

— Не говорете глупости — каза, като се опитваше да печели време, да си осигури пространство. — Никога не бих направил такова нещо.

— Знаем, че е там. Тя е извънземна секунална престъпничка от далечна звезда. Секспрестъпничка, която се представя като Майра. Следиши ли мисълта ми? Направи си една услуга, приятел. Сигурен съм, че си невинен. Пусни ни да влезем и ще уредим нещата бързо.

Гърстън промълви със сломен глас:

— Кълна се, не знаех, че е престъпничка. Добре, влезте, господа полициаи.

Отключи вратата. Влязоха трима еди полицаи с тъмносини униформи. На реверите си носеха пластмасови значки, на които пишеше: „Мисловна полиция. Трети отряд.“ Единият имаше сержантски нашивки.

— Може ли да влезем? — попита сержантът, като почука Гърстън по челото с дебелия си показалец.

— Давайте, и без да ме питате, щяхте да влезете.

Братите на Гърстъновото съзнание се отвориха. Тримата полицаи нахълтаха като фурия от виртуални черни кожени якета и високи ботуши. Краката им бяха мръсни, а лицата — мрачни. Изглеждаха страховито въпреки виртуалността си.

— Много станахте! Моля ви, побързайте! — проплака Гърстън.

Полицайите затършуваха из съзнанието му. Събаряха мисловни предмети от въображаеми полици, портрети на предци, каквito Гърстън дори не беше подозирал, че има. Ботушите им оставяха отпечатъци върху розовата, чувствителна повърхност на съзнанието му. Грубиянските им подвиквания се застояваха като облаци зловонен газ под тавана.

— Дълго ли ще продължи това? — попита Гърстън през стиснати зъби.

— По-добре свиквай — отговори сержантът.

Чу се силен трясък.

— Съжалявам, шефе — каза един от полицайите. — Бутнах този трофей от голф състезание.

— Няма я — докладва друг полицай. — Претърсихме всичко до прогнилите дълбини на глупавото безумие, което нарича най-съкровено кътче на душата си. Щяхме да я намерим, ако се криеше там.

— Проклятие! — измърмори сержантът. — Пак ни се измъкна! Обаче поне тебе те пипнахме, мръснико.

Излязоха от съзнанието му. Широка усмивка на удоволствие се разля по гробото полицейско лице на сержанта, с фина мрежичка от спукани капиляри по носа и рунтави вежди.

Гърстън отвори уста да заговори. Изведнъж се вцепени.

Всичко около него застинава неподвижно. Блесна силна светлина. Полицаят изчезна. Гърстън се опули, неспособен да разбере какво се случва.

Тогава в главата му заговори глас:

— Здравейте! Прекъснахме влизането ви в „Дълбок син сън“, за да ви покажем пилотна версия на нашите неограничени психични приключения за младите по душа. Хареса ли ви това, което току-що изпитахте? Искате ли още? Просто удостоверете мислено съгласието си. Обучени оператори ще уловят сигнала ви и ще изтеглят пари от кредитната ви карта.

Значи това било, помисли си Гърстън. Възмутително!

— Искам да говоря с някой от ръководството — заяви на глас.

В съзнанието му се появи висок хилав мъж с блестящи очилца.

— Надзорник Олсън на вашите услуги. Проблем ли има?

— Има, и още как! Не съм давал заявка за програмата за мисловни приключения. Исках само да поспя! И дори да бях поискал приключение, какво право имате да ме унижавате, като изпращате тази Майра да прониква в мозъка ми? И тия полициаи?

— Изчакайте да погледна картона ви, господине.

Надзорникът бързо взе една карта от съзнанието на Гърстън, прочете я и я върна на място.

— Ето, господине, дали сте съгласие. Нали това е вашият подпис?

Гърстън присви очи.

— Така изглежда. Обаче не съм се съгласявал на нищо такова.

— Напротив, господине. Не ме принуждавайте да ви напомням кога сте се абонирали за услугите ни.

— Хайде, кажете ми!

— Точно преди да умрете.

— Мъртв ли съм?

— Точно така, господине.

— Ама, как може да съм мъртъв?

Надзорникът сви рамене:

— Случва се.

— Ако съм мъртъв, как така съм все още тук?

— Имаме начини да поддържаме мъртвите живи.

— Не искам да съм мъртъв! — изкрештя Гърстън.

— Господине, моля ви, успокойте се. Ще събудите другите.

— Другите ли? Кои други?

Надзорникът обаче изчезна и светлините намаляха.

Светлините в собствения му апартамент? В съзнанието му? Угасваха? Отначало си помисли, че ще умре. После си спомни, че вече е мъртъв. Или го лъжеха? Ако това беше смъртта, какво имаше отвъд? Изобщо как можеше да е сигурен, че е мъртъв? Може би това бе просто продължение на някое от техните приключения? Беше съвсем в техен стил да го изльжат, да му кажат, че е мъртъв, пък той всъщност да е просто... просто...

Гърстън вече не знаеше какво да мисли. Само едно беше сигурно — случваше се нещо много странно.

ДЕНЯТ, В КОЙТО ДОЙДОХА ИЗВЪНЗЕМНИТЕ

Извънземните винаги са интересни. Мисля, че моите са особено интересни. Извънземните могат да бъдат добри приятели, но навинаги са добри съседи!

Звънецът пак не работеше и човекът почука на вратата. Станах да му отворя. Всъщност не беше съвсем човек, макар че вървеше на два крака. Изглеждаше, сякаш е бил разтопен в пещ и след това бързо замразен. По-късно научих, че този външен вид е доста разпространен сред група извънземни, наречени синестрианци, и се смята за признак на изключителна красота. Наричат го „разтопена външност“ и изразът често се използва в конкурсите им за красота.

— Чух, че сте писател — каза той.

Отговорих, че да. Защо ми е да лъжа за такова нещо?

— Какъв късмет — възклика той. — Аз съм търговец на съчинения.

— Сериозно?

— Имате ли нещо написано за продаване.

Беше много прям. Реших и аз да му отговоря така:

— Да. Имам.

— Добре. Радвам се. Този град ми е много странен. Като се замисля, самата планета ми е странна. Но този град е най-стъпълващ от всичко. Различни обичаи, всякакви неща. Когато пристигнах, си казах: „Хубаво е да пътуваш, но къде да намеря някого, който да ми продаде съчинения?“

— Да, това е проблем — признах.

— Добре, хайде да говорим по същество, защото имам много работа. Искам да започнем с новела от десет хиляди думи.

— Имате я. За кога я искате?
— До края на седмицата.
— За какви пари става дума, ако мога да попитам?

— За новелата от десет хиляди думи ще ви платя хиляда долара.

Казаха ми, че това е стандартно заплащане за писател в тази част на Земята. Това е Земята, нали?

— Да, Земята. И хиляда долара е приемлива цена. Само ми кажете за какво искате да пиша.

— По ваш избор. Все пак вие сте писателят.

— Със сигурност. Значи, няма значение за какво ще пиша, така ли?

— Ни най-малко. Нали няма аз да го чета?

— Логично. Наистина, какво ли ви интересува?

Реших да не обсъждам повече този въпрос. Предположих, че все пак някой ще чете каквото съм написал — това е обичайната съдба на една новела.

— За кои страни купувате правата? — попитах, защото е важно човек да подхожда професионално към тези неща.

— За Синестър Едно и Две. И, разбира се, искам филмовите права за Синестър, от които ще ви плащам петдесет процента от чистите продажби, ако пуснем филм.

— Има ли такава вероятност?

— Трудно е да се каже. Земята все още е нова литературна територия за нас.

— В такъв случай, искам шейсет процента.

— Съгласен. Този път ще отстъпя. По-късно може да стана по-неотстъпчив в преговорите. Не се знае какво ще стане. За мен това е съвсем непозната турция.

Не го поправих. Една случайна грешка на английски не те прави невежа, особено ако си извънземен.

* * *

Написах новелата и в края на седмицата я занесох в офиса на синестрианеца в старата сграда на „Метро-Голдуин-Майер“ на

„Бродуей“. Дадох му я и той ми направи знак да седна, докато я прочете.

- Доста е добра — отбеляза. — Хареса ми.
- Чудесно.
- Обаче искам да направите някои промени.
- О... какви по-точно?
- Ами, тази героиня, Елиза.
- Да, Елиза.

Не си спомнях да съм писал за Елиза. Може би имаше предвид областта Елзас във Франция? Реших да не го питам, за да не се окаже, че не помня какво съм писал в собственото си произведение.

— Така, тази Елиза — продължи извънземният, — тя е с големината на малка държава, нали?

Да, определено говореше за Елзас, френската провинция, и аз току-що бях пропуснал момента да го поправя.

— Да — отговорих, — точно така, приблизително колкото малка държава.

— Добре тогава. Защо не направите така, че Елиза да се влюби в някоя по-голяма страна с формата на геврек?

- На какво?

— Геврек. Това е често използвани персонаж в синестрианската популярна литература. Синестрианците обичат да четат такива неща.

- Наистина ли?

— Да. Синестрианците обичат да си представят хората като гевреци. Ако вмъкнете този сюжет, новелата ще добие повече образност.

- Образност, значи...

- Да. Защото трябва да мислим и за филмирането.

— Да, разбира се — отговорих, като си спомних, че имам шейсет процента.

— Сега, за филмовата версия. Мисля, че трябва да поставим действието в друга част на денонащието.

Опитах се да си спомня в коя част на денонащието се развива действието в новелата ми. Не помнех да съм споменавал конкретен час. Казах го на синестрианеца.

— Така е, не сте конкретизирали часа. Обаче внушавате, че действието се развива привечер. Вялото звучене на думите ви намеква

за времето по смрачаване.

— Аха, добре... вечерно настроение.

— Звучи добре за заглавие.

— Да — съгласих се, въпреки че звучеше ужасно.

— „Вечерно настроение“ — изрече той, сякаш се жабуреше с думите. — Може така да го наречете. Но мисля, че трябва да го промените като дневно действие. Заради иронията.

— Да, разбирам.

— Ами, хайде тогава, поправете го малко на компютъра и пак ми го донесете.

* * *

Когато се прибрах вкъщи, Римб миеше чиниите и изглеждаше унило. Държа да спомена, че бе средна на ръст блондинка с изтормозения вид, характерен за извънземните от Готската секта. От дневната се чуваха страни звуци. Погледнах въпросително Римб, но тя само завъртя очи към стаята и сви рамене.

Влязох. В дневната имаше двама души. Без да кажа нищо се върнах в кухнята и попитах Римб:

— Какви са тия?

— Представиха се за семейство Байерсон.

— Извънземни ли са?

Тя кимна:

— Не от моя тип извънземни. Те са толкова извънземни за мен, колкото и за теб.

За първи път си дадох сметка, че извънземните могат да бъдат извънземни едни за други.

— Какво правят тук? — попитах.

— Не казаха.

Върнах се в дневната. Господин Байерсон седеше на креслото ми и четеше вечерното издание на един вестник. Беше висок около метър и имаше оранжева коса. Госпожа Байерсон беше със същия ръст и цвят на косата. Плетеше нещо в оранжево и зелено. Щом влязох, господин Байерсон стана от креслото.

— Извънземни ли сте? — попитах, като седнах.

- Да. От Капела сме.
- Какво правите тук?
- Казаха ни, че няма проблем.
- Кой ви каза?

Байерсон сви рамене и ме погледна тъпло. Съвсем скоро щях да свикна с този поглед.

- Само че това е нашето жилище — изтъкнах аз.
- Разбира се, че е вашето. Никой не го оспорва. Обаче не бихте ли ни отделили малко пространство, където да се настаним? Не заемаме много място.
- Защо в нашето жилище? Защо не отидете при някого другиго?
- Ми, просто попаднахме тук и ни хареса — отговори Байерсон.
- Вече го чувстваме като свой дом.
- И на друго място можете да се почувствате като у дома си.
- Може би. Но не е сигурно. Искаме да останем тук. Вижте, не можете ли да ни приемете просто като паяци на тавана или като петна от мухъл по тапетите. Много се привързахме към това място. Това е характерно за капелианците. Няма да ви се пречкаме.

* * *

С Римб не искахме много това съжителство, но нямахме убедителни аргументи да ги изгоним. Тъй де, така или иначе бяха тук. И се оказаха прави — не ни се пречкаха. В някои отношения те бяха много по-добре от някои други извънземни съквартиранти, с които се сблъскахме по-късно.

Всъщност на двамата с Римб скоро ни се прииска Байерсонови да не бяха чак толкова ненатрапчиви и да помагаха малко в домакинството. Или поне да бяха по-бдителни. Особено в деня, в който дойдоха обирджиите, а ние не си бяхме вкъщи.

Доколкото разбрах, Байерсонови не са направили нищо, за да ги спрат. Нито са се обадили в полицията, нито се опитали да им попречат. Просто са гледали, докато крадците са ровили из апартамента, движейки се много бавно, защото са били адски дебели — тълсти извънземни крадци от звездата Барнард. Бяха взели всички сребърни украшения на Римб. Били барнардиански крадци на сребро,

имащи многовековни традиции в този занаят. Това казали на Байерсонови, докато ни ограбвали и докато господин Байерсон правел ежедневните упражнения на клепачите си, сякаш нищо особено не се случва.

* * *

Всичко започна, когато срещнах Римб в бара на Франко на улица „Макдугал“ в Ню Йорк. Преди това бях виждал съвсем малко пришълци, пазаруващи на Пето авеню или зяпащи хората на ледената пързалка в Рокфелеровия център. Сега обаче за първи път говорех с извънземно. Поинтересувах се от пола ѝ и тя каза, че е от Готската секта. Стори ми се интересно секунално предизвикателство. След като Римб ме убеди, че в общи линии е женска, реших, че ще бъде забавно да се оженя за някого от Готската секта. По-късно питах отец Ханлин от Голямата червена църква. Той каза, че от гледна точка на Църквата няма проблем, макар че той лично не одобрявал много.

И така, с Римб сключихме първия брак между човек и пришълец. Първоначално нямаше много извънземни. Обаче скоро започнаха да се появяват все повече представители на други космически цивилизации и някои се заселиха в нашия квартал.

Освен извънземните имахме и земни пришълци, като злите мъртвъвци например.

Независимо откъде идваха, пришълците трябваше да се регистрират в полицията и местните служби за контрол върху сектите. Малцина обаче го правеха.

* * *

Започнах да пиша книги за синестрианския пазар и с Римб съжителствахме спокойно със съквартирантите ни. Байерсонови бяха кротки същества и помагаха за наема. Бяха безгрижни извънземни и не се кахъряха за нищо; за разлика от Римб, която се притесняваше много и за всичко.

Отначало начинът на живот на Байерсонови ми харесваше, но промених мнението си в деня, в който грабители отвлякоха най-малкото им дете, невръстния Клод Байерсон.

Трябва да поясня, че, след като се нанесоха при нас, на Байерсонови им се роди бебе. А може би го бяха оставили другаде и го донесоха, след като се настаниха в стаята ни за гости. Така и не разбрахме точно какво стана.

Имаше нещо около малкия Клод, за което Байерсонови не искаха да говорят, пък и ние не настоявахме. Нали все пак трябваше да живеем с тези хора.

Според тях отвличането на Клод минало съвсем лесно и безболезнено. Нещо от рода на „сбогом, Клод — сбогом татко“. Когато ги попитахме как могат да допуснат такова нещо, те отговориха:

— О, това е съвсем в реда на нещата. Точно това очаквахме. Ние Байерсонови така се разселваме по света. Някой отвлича децата ни.

Реших да приключи темата. Какво можеш да направиш с такива инертни типове? Как можеха да се примирят с мисълта, че малкият Клод ще бъде възпитан като барнардиански крадец на сребро? Всеки ден обири. Някои извънземни нямат национална гордост. Тия бяха като кукувици.

* * *

Нямаше какво повече да направим, затова всички седнахме да гледаме телевизия. Искахме да видим „Шоуто на Мононгахела Рийд“, любимото ни предаване.

Тази вечер главният гост на Мононгахела беше първият човек, изял мунгулу. Той изобщо не се смущаваше, дори се държеше нахакано:

— Като се замисли човек, защо трябва да е морално допустимо да ядеш само глупави или заблудени същества? Само слепите предразсъдъци ни спират да не ядем интелигентни създания. Тази мисъл ми хрумна наскоро, докато разговарях с няколко глача мунгулу в една чиния.

— Колко мунгулу правят един глок? — попита Мононгахела. Не беше вчерашна тая жена.

— Между пет и двайсет, макар че има изключения.

— И какво правеха в чинията?

— Мунгулу обикновено киснат по чиниите. Те са чинийозависими.

— Май не съм чувала за този вид същества.

— Срещат се почти само в моя район на Йонкърс.

— Как са попаднали там?

— Една вечер просто се появиха в чинията ми. Първо бяха само един-два глоча. Приличаха малко на стриди. После дойдоха още, докато се събраха половин дузина глоча, колкото е необходимо, за да можеш да водиш що-годе смислен разговор с тях.

— Казаха ли от къде идват?

— Планетата им се казва Еспадрила. Така и не разбрах къде точно се намира в космоса.

— Казаха ли как са дошли?

— Сърфирали по светлинните вълни или нещо такова.

— Как ви хрумна да ги ядете?

— Отначало не смятах да го правя. Когато някое същество ти проговори, обикновено не мислиш да го ядеш. Не и, ако си цивилизиран човек. Обаче тия мунгулу започнаха да се появяват в чинията ми всяка вечер. Бяха доста нахални. Нареждаха се върху ръба на хубавия ми порцелан точно срещу мен. Понякога си приказваха помежду си, сякаш не съществувам. После някой се преструваше, че ме забелязва — „о-о-о, я вижте землянина“ — и почвахме да си говорим. Така всяка нощ. Поведението им започна да ми се струва провокативно. Изглеждаше, като че ли се опитват да ми кажат нещо.

— Мислите, че са искали да ги изядете?

— Е, не ми казаха конкретно, поне не е тези думи. Обаче почнаха да ми минават такива мисли. Тъй де, ако не са искали да ги изят, какво правеха на ръба на чинията ми?

— Какво стана после?

— Накратко, една вечер ми беше писнало да обикалям като кон насам-натам и просто ей така набучих един на вилицата и го изядох.

— Как реагираха другите?

— Престориха се, че не са видели. Продължиха да си приказват както обикновено. Само дето, като бяха с един по-малко, разговорът им

стана по-глупав. Тия типове имат нужда от цялата мозъчна енергия, която могат да съберат.

— Да се върнем на онзи мунгулу, когото изядохте. Опита ли се да възрази по някакъв начин?

— Не, даже май го очакваше. Изглежда, че за мунгулу изяждането жив не е жестоко или необичайно наказание.

— Какъв вкус имаше?

— Малко като панирани стриди с лют сос, само че по-различен. Нали са извънземни все пак.

* * *

След като свърши предаването, в единия ъгъл на дневната забелязах бебешко кошче. Вътре имаше сладко бебче, което донякъде приличаше на мен. Отначало помислих, че малкият Клод Байерсон се е върнал някак. Римб обаче ме светна:

— Това е Човечко. Той е нашето дете.

— О! Не си спомням да си го раждала.

— Въщност забавих същинското раждане за по-удобен момент.

Ние от Готската секта умеем да го правим.

— Как го нарече?

— Човечко.

— Това традиционно име от вашата планета ли е?

— Не, изобщо. Нарекох го така в чест на твоя вид.

— Как го измисли?

— Произходът на думата е очевиден. „Човечко“ означава „Малък човек“.

— Ние тук не правим така — опитах се да й обясня.

Тя обаче не разбра за какво говоря. Аз също не разбрах нейните обяснения за родилния процес, при който Човечко е излязъл на бял свят. Отсрочените раждания не са обичайна практика сред земляните. Доколкото разбрах, Римб щяла да направи същинското раждане на някакъв по-късен етап, когато щяло да бъде по-удобно. В крайна сметка не стигнахме до това. Понякога се случват такива неща.

Човечко лежеше в люлката и гукаше, както, предполагам, прави всяко нормално човешко бебе. Бях доста горд, че съм станал баща.

Мислех, че с Римб сме една от първите двойки човек-извънземно, които имат дете. По-късно научих, че не било нищо особено. Навсякъде по Земята го правели. За момента обаче ми се струваше важно.

* * *

Много от съседите дойдоха да видят бебето. Байерсонови се домъкнаха от новата си стая, която бяха изградили отстрани на кооперацията ни, след като си смениха кожата. Разгледаха хубаво Човечко и казаха:

— Сладко бебенце.

Предложиха да го гледат, но ние не искахме да го оставяме сам с тях. Все още нямахме потвърдени данни за хранителните им навици. В действителност, доста усилия бях хвърлил, за да намеря каквото и да било достоверни сведения за извънземните, въпреки че федералните власти публикуваха цялата налична информация за всички видове, идващи на Земята.

Присъствието на извънземните сред нас предизвика следващата стъпка в човешкото развитие — интереса към симбиотичното съжителство. С Римб си мислехме, че може би ще е забавно да се присъединим към някой комплексен организъм, като медуза или полип. Все пак се колебаехме. Затова с противоречиви чувства приехме писменото известие, че сме избрани да се включим в съставен симбиотичен организъм. Съвместният живот като част от по-сложна жизнена форма все още беше новост.

Двамата доста го обсъждахме. Накрая решихме да отидем на първата среща, която беше бесплатна.

Срещата се проведе в местната Унитарианска църква. Събрахме се около двеста човека и извънземни. За известно време имаше доста възбуда и суматоха, защото не знаехме какво да правим. Всички бяха начинаещи и просто не очаквахме, че ще трябва да образуваме комплексен организъм от двеста същества, без да имаме предварителна подготовка.

Най-сетне се появи някакъв човек с ален блейзър и папка в ръка. Каза ни, че първоначално трябва да формираме петчленни колонии и,

след като има десетина готови, можем да продължим към образуването на комплексен организъм от втори порядък.

Едва тогава осъзнахме, че съществуват много нива на комплексните организми, като всяко от тях също представлява отделно самостоятелно същество.

За щастие, в подземието на Унитарианска църква имаше голямо помещение и там всички ние и химерните ни партньори се свързахме в едно цяло.

Отначало настъпи лека суматоха, докато се опитвахме да изпълним процеса. Мнозина нямаха опит с напасването към формите на други същества, например не познаваха енглена — този орган на псевдонтониците, който пътно приляга в лявото човешко ухо.

Все пак с помощта на инструктора (човека с аления блейзър), успяхме да формираме първия комплексен организъм. И, макар че не всичко мина толкова леко (тъй като някои органи не влизат добре в други човешки отверстия), беше много вълнуващо да се превърнем в съвсем ново същество, със собствена индивидуалност и самосъзнание.

* * *

Кулминацията на новото ми участие в комплексния организъм беше ежегодният пикник. Отидохме на развалините на Ханфорд, където навремето е имало атомна електроцентрала. Сега всичко бе обрасло с бурени, някои от тях — с причудливи форми и цветове. Научихме, че се дъжало на странните неща, които са попаднали в почвата навремето. Наблизо течеше замърсена рекичка. Настанихме се там. В тази група бяхме около двеста същества. Изчакахме, докато сервираха обяд.

Членовете на Дамския клуб раздадоха храната и организираха пункт за дарения, където всеки даде колкото можеше. Аз извадих синестирианска банкнота, която току-що бях получил за една новела. Тези пари бяха твърде дебели и не можеха да се сгъват или приберат в портфейла, затова образуваха грозна подутина в джоба.

Един от мъжете от Голямата червена църква дойде да погледне синестирианска банкнота. Вдигна я на светлината и загледа постоянно сменящите се фигури и цветове.

— Красива е — отбеляза. — Хрумвало ли ти е да я сложиш в рамка и да я закачиш на стената?

— Точно това си мислех.

Мъжът реши, че иска да вземе банкнотата, и попита за колко ще му я продам. Казах сума, три пъти по-висока от равностойността ѝ в долари. Той остана доволен. Вдигна внимателно банкнотата за единия ъгъл и я подуши деликатно.

— Много добре.

Като се замислих, синестрианските пари наистина миришеха добре.

— Това са първокачествени банкноти — уверих го.

Той отново я помириса.

— Пробвал ли си да ги ядеш?

Поклатих глава. Никога не ми беше хрумвало да го правя.

Той отхапа от ъгълчето.

— Ммм, вкусно!

Като видях колко му харесва, започнах да му завиждам. Обаче сега банкнотата беше негова. Бях му я продал. Аз имах само пачка стари, блудкови долари.

Прерових джобовете си. Не ми беше останала нито една синестрианска банкнота. Дори не си бях оставил някоя да закача в рамка на стената. И със сигурност нямах никакви за ядене.

Това бе само едно напомняне как се промени животът, откакто дойдоха извънземните.

Тогава забелязах Римб, да се гуши сама в едно ъгълче. Беше страшно сладка и аз отидох при нея.

ДУКАКИС И ИЗВЪНЗЕМНИТЕ

Спомняте ли си Майкъл Дукакис^[1]? В този разказ, включен в антологията на Майк Резник „Алтернативни президенти“, е описано как Дукакис научи истината. Алтернативна реалност за един алтернативен президент.

Дукакис знаеше, че първият ден в Белия дом ще бъде странен. Странностите започнаха още щом влезе в Овалния кабинет. Седна на големия президентски стол и затвори очи само за момент — да изживее отново съня, който се беше превърнал в реалност: той, президент, седнал в Овалния кабинет, най-високият пост на планетата и почти със сигурност в цялата слънчева система с всичките ѝ астероиди и комети...

— Господин президент?

Дукакис рязко отвори очи. Не беше чул някой да влиза, дори вратата не се беше отворила. Той бе наредил на секретарката никой да не го беспокои, докато не ѝ се обади. Някакъв пооплещивял тип, около трийсетте стоеше неспокойно надвесен над него. Тъмната му коса бе късо подстригана и заресана наляво. Носеше тъмносин костюм. На ревера си имаше малко бяло цвете.

— Да, какво има? — попита Дукакис. — Кой сте вие?

— Аз съм Уоткинс. Един от новите ви телохранители от „Сикрет сървис“.

— Да, Уоткинс, с какво мога да ви помогна?

— Господин президент, има някои неща от интерес за националната сигурност, които сме длъжни да съобщим на новия президент веднага щом физически влезе в Овалния кабинет.

— Точно сега ли трябва? — измърмори Дукакис, като разтърка очи.

— Ще разберете защо бързаме, господин президент. Има неща от изключителна важност, за които обществеността не е информирана. Дори най-приближените ви съветници и експерти не знаят всичко, не и с подробности. Единственият човек, който е наясно с всичко, е президентът. Той е върховният арбитър, крайната инстанция, имащ последната дума за това, което трябва да се направи.

— Да се направи за какво?

— Точно това трябва да решите, след като ви съобщя най-голямата тайна на тази и всички минали, и всички бъдещи администрации.

Дукакис се изсмя:

— Каква е тя? Ще ме запознаете с малките зелени човечета?

Уоткинс пребледня и измънка:

— Някой вече се е свързал с вас?

— Какво говорите? Това беше шега — възклика Дукакис.

— Извънземните не са шега. Елате, господин президент, ще ви заведа при тях.

— Моля?

— Извънземните, господин президент. Ще ви заведа да се запознаете.

— Не сега — заяви Дукакис. — В момента не ми е до извънземни. След петнайсет минути трябва да приема президента на Нигерия.

На лицето на Уоткинс се изписа загриженост.

— Надявах се да стане бързо, господин президент.

— Какво ще кажете за идния вторник, между десет и единайсет?

— Боя се, че няма да искат да чакат толкова.

Дукакис се изсмя, но забеляза, че на Уоткинс не му беше смешно. Лицето на президента си възвърна обичайното мрачно изражение. Той попита, на шега, но с тон, който можеше да бъде възприет и като сериозен:

— Какво значение има дали искат, или не искат нещо?

— Боя се, че много голямо — отговори телохранителят.

— Това е изключително важен въпрос. Моля, елате с мен, господин президент. Трябва да се видите с едни хора. Макар че „хора“ може би не е най-точната дума.

Дукакис се размърда смутено. Този първи разговор с представител на „Сикрет сървис“ не преминаваше както бе очаквал. Защо никой не му беше казал за тези извънземни? Чувстваше, че са го държали в неведение.

— Искам да се обадя на съветниците си — заяви той.

— Предпочитаме да не го правите — предупреди Уоткинс. — Засега. Можете да се посъветвате с тях, след като научите всичко по извънземния въпрос. Но не преди това. Първо трябва да ви информираме за всичко, за да решите каква част ще споделите пред съветниците си.

— Изобщо не разбирам за какво трябва да ме информирате.

— Няма да трае дълго. Ако обичате...

Телохранителят явно познаваше добре Овалния кабинет. Отиде до един висок гардероб и го отключи с ключ, който извади от джоба си. Дукакис погледна над рамото му. Вътре имаше дълга редица костюми на една закачалка. Уоткинс ги бутна встрани и зад тях се откри желязната рамка на малък асансьор.

— Не знаех, че тук има такова нещо — призна Дукакис.

Уоткинс се усмихна:

— Не е и трябало да знаете. Досега.

Отвори вратата. Дукакис се качи в асансьора.

Уоткинс влезе след него и затвори вратата. Президентът погледна таблото. Имаше копчета за четири етажа.

— Кое да натисна?

— Никое — отговори Уоткинс. — Тези копчета са за подземните паркинги на Белия дом.

— Къде отиваме?

— Ще видите.

С помощта на джобното си ножче Уоткинс разхлаби таблото и го свали. Отдолу имаше само едно червено копче, покрито с телен предпазител. Уоткинс свали предпазителя.

— Сега можете да го натиснете — каза той.

Дукакис натисна червеното копче. Чу се тихо бръмчене. Асансьорът тръгна надолу, после — странично. Обезпокоително бързо набра скорост.

— Какво движи това чудо? — попита президентът.

— Трансформатор на Тесла.

— Не съм чувал за такова нещо.

— Подробностите за тази технология не са известни на широката общественост.

— Защо не, ако е полезна?

— Това е част от нещата, които искаме да ви обясним, господин президент.

— Къде отиваме?

— В тайната база под Дулсес, Ню Мексико.

— Ню Мексико? Това е на хиляди километри от тук!

— Три хиляди двеста и единайсет километра от Вашингтон, за да бъдем точни. Но пътуването чрез магнитна индукция е много бързо.

— Тайна база ли казахте?

— Да, господин президент.

— Не знаех, че там има тайна база.

— Всъщност не е тайна в истинския смисъл. Там имаме военновъздушна база. Извънземните имат тайна база под нашата.

— Отдолу ли? Искате да кажете под земята?

— Да, господин президент. Има девет подземни нива.

— Това е голям подземен град.

— Да, господин президент.

Уоткинс прокара ръка по стената на асансьора. Натисна две малки копчета. Отстрани се разгънаха два стола. От стената се отвори скрито барче.

— Тук има всичко! — впечатли се Дукакис.

— Дори факсмашина. Макар че пътуваме толкова бързо, че използването ѝ е безсмислено.

Президентът се настани удобно. Уоткинс отвори един панел на стената и извади неща за обяд. Сандвичите бяха малко сухички, но иначе вкусни; истински пуешки гърди, не някакъв полуфабрикат. Дукакис си отвори бутилка бира „Хай Сиена“. Който е зареждал барчето, явно познаваше вкусовете на президента.

На малка полица лежаха последните броеве на няколко вестника. Дукакис ги прегледа, после се опита да прецени с каква скорост се движат. Не можа. Погледна часовника си и видя, че са в асансьора от около два часа.

Погледна Уоткинс. Агентът от „Сикрет сървис“, седнал срещу него, бе сложил ръцете си зад врата и леко се поклащаше напред-назад.

Положението се стори забавно на Дукакис. Започваше да се пита обаче дали това не е някаква конспирация. Замисли се за старите политически съперничества. За Съветския съюз, за мафията. Дали някой не искаше да го елиминира? Излишна параноя? Но къде беше границата между параноята и предпазливостта?

Най-сетне асансьорът спря. Уоткинс отвори вратата. Отвън имаше дълъг коридор.

— Сега ще повървим — каза телохранителят. — Съжалявам за това, но тази част от транспортната система не е завършена. Няма нужда да споменавам заради кого е забавянето.

Дукакис не разбираше какво приказва Уоткинс, но реши да не питат.

— Къде сме?

— В Дулсес, Ню Мексико. Тоест отдолу. Това е най-долното ниво на подземната база.

— За какво изобщо дойдохме?

— Те трябва да научат решението ви, господин президент.

— Решение за какво?

— Точно затова ще ви информираме, господин президент.

* * *

Коридорът приличаше на тунел. Имаше завои и вградени в тавана лампи. Стените изглеждаха направени от полиран алуминий. Отзад се чуваше леко бръмчене на машини.

Дукакис започваше да се притеснява. Знаеше, че не трябва да идва без охрана. Освен това трябваше да провери Уоткинс, преди да тръгне с него толкова наивно към Ню Мексико. Да, имаше само един-два дни на новия пост, за да се адаптира към властта! Надяваше се да не си изплати заради лековерието си.

Вървяха под лампите, монтирани през един метър. И двамата мълчаха.

След известно време в края на коридора се видя врата.

Отпред стоеше охранител. Беше изключително висок и носеше тъмносиня униформа с червено-златисти пагони. Дукакис си каза, че по-късно трябва да провери към коя служба за сигурност принадлежи.

Тази униформа не му беше позната. Забеляза също, че лицето на охранителя е абсолютно безизразно.

— Какъв е този? — прошепна на Уоткинс.

— А, той е от синтетичните. Не се притеснявайте, те са от нашите.

Спряха пред охранителя.

— Може ли да минем? — попита Уоткинс.

— Един момент — отговори охранителят. Държеше странен пистолет с разширено фуниевидно дуло. — Документите, ако обичате.

Уоткинс извади две найлонови папки от вътрешния си джоб и му ги подаде.

Охранителят ги погледна и кимна:

— Сега трябва да проведа физическа проверка.

— В никакъв случай! — възкликна Уоткинс. — Не и на него.

Това е президентът!

— Такъв е правилникът. Нали знаете какво казват: в свят на таласъми всеки може да сложи чуждо лице.

— Да, но това място е напълно защищено срещу вмешателство.

— Така си мислеха и в Ада, Оклахома — изтъкна охранителят.

— О, да, бях забравил.

— Ако обичате, не ме карайте да използвам сила.

— Ох, добре. — Уоткинс се обърна към Дукакис: — Това е само формалност, господин президент. Трябва да погледне в ноздрите ви с един малък инструмент.

— Не разби...

Дукакис не довърши изречението, защото охранителят го сграбчи и го дръпна напред. Президентът реши да не се съпротивлява. Охранителят наклони главата му назад с една ръка и насочи малка лампичка към носа му с другата. Надникна в двете ноздри, после изключи лампичката и го пусна.

— Може да продължите — каза охранителят.

* * *

Дукакис остана като вцепенен. Уоткинс го повлече по-нататък по коридора. Двамата повървяха мълчаливо, докато излязоха от

полезрението на охранителя.

— За какво беше това? — попита Дукакис.

— Проверяваше за импланти, господин президент.

— Какви са тия импланти?

— Контролни устройства, вградени директно в мозъка. Пъхат ги в ноздрите, господин президент, в района на зрителния нерв. Хората с импланти не контролират действията си.

Дукакис се намръщи:

— Не съм убеден, че ноздрите имат пряка връзка с района на зрителния нерв.

— Така е, господин президент. Затова първо пробиват с лазер микроскопична дупка и чак след това поставят импланта.

— Кои са „те“? Кой го прави?

— Не знаем със сигурност. Първоначално мислеме, че го правят сивите от Зета Ретикулис, но сега знаем, че не са те. Подозираме, че имплантирането е дело на напреднали елементи на рептилоидите от Дракон. Все пак има известна вероятност да са сивите, защото още никой не е видял рептилоид на Земята.

— Кои са тия „сиви“?

Уоткинс се усмихна иронично:

— Мислеме ги за съюзници. Сега някои от нас започват да преосмислят сътрудничеството ни с тях. Но моля ви, не им казвайте, че сте го чули от мен. — Погледна часовника си. — Проклятие! Закъсняваме! А остават още няколко километра коридор. Мисля обаче, че тук някъде имаше пряко разклонение...

Уоткинс опира стената, намери някакво място и натисна. Част от стената се помести и отзад се разкри по-тесен коридор.

Вътре беше тъмно. Дукакис погледна въпросително Уоткинс.

— Моля ви, не се отказвайте сега — каза агентът. — Трябва да го направим.

Дукакис се намръщи, сви рамене и го последва в новия коридор.

* * *

Известно време вървяха на тъмно. После коридорът стана поширок и на стените се появиха лампички. В сумрака Дукакис видя, че

са влезли в голямо помещение, обзаведено с големи цистерни, вани и каменни маси.

— Какво е това място?

— Нещо като работилница. Съжалявам, че трябваше да минем оттук, господин президент, но *наистина* бързаме.

Когато очите му привикнаха, Дукакис видя куки, висящи от ниския таван. На тях имаше забучени късове месо, от които все още капеше кръв. От някои куки висяха вътрешности. Имаше цели торсове, бедра, тазове. Почти всички изглеждаха човешки. В същото време тежката миризма на разлагашо се месо го удари в носа.

— Пфу!

— Съжалявам, господин президент — каза Уоткинс и му подаде кърпичка, напоена със силен парфюм.

— Тия неща, които висят от куките...

— Знам, господин президент. Не изглежда добре. Съжалявам, че трябваше да минем оттук.

Стигнаха до редица бели порцеланови вани. Съдържанието на всяка от тях приличаше на зловонен, гнусен експеримент. В една имаше обезглавен мъжки торс, от чийто корем бе израснала ръка. Другите вани също съдържаха подобни ужасяващи видения.

— Буа! — изграчи Дукакис, като едва не повърна.

Уоткинс поклати глава и каза мрачно:

— Това е резултатът от толкова години, през които извънземните използват Земята за сметище на генноинженерни експерименти от цялата галактика. Подадохме официално оплакване, господин президент.

По-нататък минаха покрай голяма цистерна с дълбочина около два метра, дължина десет и широчина пет. Вътре плуваха късове месо, човешки и животински бутове, плешки, ръце. Сред месата се плациха дребни сиви човечета. Изглежда, че се забавляваха. Играеха нещо като волейбол с човешки глави.

Дукакис едва се овладя.

— Кой е отговорен за тази варварщина?

— Изглежда, че е дело на сивите от Зета Ретикулис — мрачно отговори Уоткинс. — Другите сиви, високите, разчитат на жлезисти секрети и следват много по-чисти процедури. Ниските сиви обаче,

обичат да се къпят в тази гадост, въпреки че това не е жизненоважно за оцеляването им.

— Не е ли?

— Не, господин президент. Те могат да задоволяват физиологичните си нужди, като размазват фино смлени човешки и животински части по жизнените си органи с тънкокосместа четка. Обаче не, те държат да се къпят сред парчета човешко месо.

— Но защо?

— Изтъкват редица причини, но основната, изглежда, е извратеното им чувство за хумор.

— Искате да кажете, че намират това за забавно? — възмути се Дукакис.

— Да, господин президент. За съжаление. Почват да се кискат веднага щом се натопят в цистерната. Когато почнат да се бутат в парчетата месо, избухват в истеричен смях.

— Ужасно!

— Това е основен признак на извънземността — обясни Уоткинс.

— Извънземните не зачитат нещата, които са свещени за нас хората, например нашите тела.

Дукакис и Уоткинс продължиха напред и най-сетне излязоха от тъмния коридор в по-осветен район.

Мястото приличаше на огромен самолетен хангар през нощта. Беше ярко осветено. По края имаше няколко самолета „Боинг 747“. Въпреки размерите си приличаха на играчки в сравнение с обема на самото помещение.

От един страничен проход излезе открит автобус и бързо се приближи към двамата мъже. В последния момент наби спирачки. Вратата се отвори. Някакъв човек слезе и попита Уоткинс:

— Това ли е новият президент?

— Да, Бъдкинс. Той е.

— Трябва веднага да го заведем в „Централно планиране“.

— Боя се, че няма време за това. Вече видя хранителните цистерни. Мисля, че е най-добре незабавно да го върнем във Вашингтон.

— Не може ли да дойде на срещата и да ни каже какво мисли за Евакуационен план „Страх Б“?

— Драги приятелю, той току-що научи за извънземната конспирация. Нямаше време да го информирам за евакуационния план.

— Дори първоначалното му мнение ще ни е полезно.

— И дума да не става.

— Я чакайте — намеси се Дукакис. — Искам да чуя за това. Какъв е този евакуационен план, господин Бъдкинс.

Бъдкинс обясни:

— Има предложение, господин президент, при евентуална атака и завземане на САЩ от извънземни, всички правителствени функционери от мъжки пол с ранг ГСК 04 или по-висок да бъдат качени на секретен космически кораб и да бъдат откарани в нашата секретна колония на Марс.

— Ами семействата им?

— Няма да има време за това, господин президент. Понякога е по-добре да започнеш начисто. На Марс правителствените служители от мъжки пол ще бъдат включени в програма за размножаване, за която ще бъдат използвани телата на секретарски персонал от женски пол, който ще бъде транспортиран за тази цел на Марс.

— Не знам какво да мисля за това.

— Държавните служители ще запазят постовете си дори без държава.

В този момент от едната стена излезе плешив дребоськ с височина около метър, черна униформа със сребърни нашивки и малка раница на гърба, пресече коридора и изчезна през (или може би зад) отсъщната стена.

— Какво беше това? — стресна се Дукакис.

— Не успях да видя добре — отговори Уоткинс, но мисля, че беше един от много ниските сиви от Белетрикс. Така наричат човечетата от Белетрикс.

— Ама той мина през стената!

— Да, господин президент. Това е възможно, благодарение на специалната раница, която сигурно забелязахте, че носи. Много ми се иска да имахме някои от тези джаджи.

— Какво може да се прави с тях?

— Биха ни позволили да намираме извънземните и да разбираме какво планират. Много е объркващо, когато не знаем със сигурност.

Изведнъж Дукакис реши, че е чул достатъчно.

— Трябва да се махна от тук — заяви той.

Погледна Уоткинс и Бъдкинс. Лицата им бяха бледи, фанатични, нечовешки. Бъдкинс вдигна ръка, в която държеше нещо бяло, меко и грозно. Дукакис се обърна и побягна. Чу експлозия зад гърба си. Продължи да тича, зави зад един ъгъл и се оказа на разклонение. Избра левия коридор и продължи по гладка стоманена тръба.

* * *

Настигнаха го след десетина минути. Той се обърна и застана срещу тях. Неочаквано на мрачното му лице се изписа усмивка. Вдигна ръка. Държеше силов жезъл.

— Боже! — възклика Уоткинс. — Откъде има това?

— По-важният въпрос е кой всъщност е той? — изтъкна Бъдкинс.

— Няма време да мислим за това. Носиш ли лазерния бастун?

— Разбира се.

Бъдкинс извади къса пръчка от десния си джоб. Натисна малко копче и тя се удължи до един метър. Уоткинс направи същото.

— Готов ли си? — попита.

— Готов! — каза Бъдкинс.

— Стреляй тогава!

Хванато между пресичащите се лазерни лъчи, тялото на Дукакис се вдигна над земята и се загърчи като насекомо, набодено на карфица. Риташе и се мяташе, но не падна. Лицето му се промени, издължи се, пребледня, стана неузнаваемо. Ръцете му се уголемиха, смениха цвета си от матово кафяво до яркозелено. Тези ръце хванаха лазерите и от докосването им енергията на лъчите сякаш се материализира. Дукакис извъртя ръцете си и лазерните лъчи се разпаднаха като счупени стъклени пръчки. Той се изправи и се обърна към Уоткинс и Бъдкинс, приведе се в нападателна позиция. Втренчи се в тях и те отстъпиха назад уплашено. Бъдкинс пусна лазерната пръчка и извади 45-калибрсов пистолет. Стреля, но куршумът отскочи от гърдите на Дукакис. Той се разкиди като обезумял и размаха ужасяващите си разкривени ръце към тях...

В този момент Уоткинс извади странен на вид пистолет. Дръпна спусъка. От дулото излезе бял лъч, улучи Дукакис и тялото му се покри с искряща енергия. Той изрева, всички течности се изпариха от организма му, изсущената като пергамент плът пламна за миг и се изпепели. На пода остана само купчинка черна пепел.

— Добре ли си? — попита Уоткинс.

— Да, струва ми се — отговори Бъдкинс. — Обаче какво беше това?

— Някой или нещо, което не бяхме очаквали.

— Нов играч в земната игра?

— Да. Винаги е имало риск тъмнозелените от Алдебаран, които досега не бяха проявявали интерес към Земята, да се появят. Сякаш досега нямахме достатъчно проблеми. Сега и тъмнозелените!

— Мисля, че все още може да се направи нещо — каза Бъдкинс.

— Веднага трябва да говориш с водещия програмист. Кажи ѝ, че е изключително важно да върне Главния часовник на Земята с два месеца и да настрои събитията за изборна победа на Буш.

Уоткинс не изглеждаше убеден.

— Знаеш колко мрази да поправя човешката история. Чувал си какво обича да казва: „Прекалено многото аномалии развалят системата.“

— Трябва да го направи. Събитийната последователност на управлението на Буш е единствената възможна, при която тъмнозелените не завземат Земята. Тя ще ни даде време да организираме отбраната си срещу тях.

— Добре, ще ѝ кажа. Но знаеш прогнозите за тази събитийна последователност: с Буш получаваме нахлуване в Кувейт и война в Персийския залив.

— Знам, но какво можем да направим? Или това, или тъмнозелените.

— Хубаво. — Уоткинс тръгна към вратата, но спря и се обърна.

— Какво искаш да направим с Дукакис в тази нова събитийна последователност?

— Няма значение. Сега Буш е основната ни грижа.

---

[1] Кандидат за президент на САЩ от Демократическата партия в изборите от 1988 г. Конкурент на Дж. Буш — Старши — Б.пр. ↑

ОГЛЕДАЛНИ ИГРИ

Огледалата са чудно нещо. Удивително е не само това, което отразяват, а и което пропускат. Мнозина от нас са подозирали, особено в детските си години, че зад огледалото съществува цяла цивилизация и, ако условията позволят, могат да преминат от другата страна. Като Алиса в огледалния свят. Тук описвам една от най-мрачните възможности в това отношение.

Едуардс беше само турист от увеселителния космически кораб. Нито годината, нито сезонът бяха подходящи за посещение в Алсенор. Контетата ходеха до Крайните светове. Търсачите на силни усещания избраха Хотар или Лени — примитивни планети с изобилие от флора и фауна и малко или никаква цивилизация. Любителите на кулинарията посещаваха Гастро IV, където умели готвачи превръщаха местната продукция във вкусни специалитети. Влюбените отиваха до двете луни на Аскенай. Само подлудените от загуба и скръб ходеха до Алсенор.

След като мина през митницата и полицейската проверка на планетата, в зала „Пристигаци“ Едуардс видя няколко огромни огледала, показващи типични гледки от някои туристически зони на Алсенор. Една от тях изобразяваше Ропо, остров в южното Склемерианско море, покрит със зеленина и известен с белите си пясъчни плажове, многото ресторани и подводните пещери, където, с водолазен костюм, човек можеше да се запознае с оскултите — интелигентните водни същества, населяващи планетата. Можеше дори да пиеш чай с тях в междуинната водниста зона, защото оскултите са прочути с гостоприемството си.

Едуардс обаче не беше дошъл за това. Целта му не беше да разглежда забележителности — би го направил само когато, или ако, дойдеше с Елена. Елена обаче беше мъртва и единственото, което му остана от нея, бе образът ѝ, запечатан в дамското огледалце, в което се беше оглеждала, миг преди смъртта да я споходи неочеквано, в онзи последен ден от живота ѝ на Земята.

На Земята смъртта беше неизбежна. На Едуардс обаче му бяха казали, че на Алсенор тя понякога е обратима — особено ако, преди човекът да умре, наоколо е имало огледало. Не било възможно да се върнеш в тялото си, но можело да се преселиш в огледалото и там да живееш неограничено.

На Алсенор науката за огледалата бе много напреднала и бяха възможни всякакви необикновени ефекти. Това се дължеше на малко по-особените свойства на материята на това място, да не говорим за малко по-различното устройство на пространство-времето.

Много имаше изписано по тези въпроси.

Интересът на Едуардс бе чисто лаишки... Не, дори не това. Искаше само да си върне Елена, или да отиде при нея, и не се интересуваше как ще го реализира. С наука или с магия, единствено крайният резултат имаше значение.

След като мина през митницата, неизбежно срещна Лобо. Този висок, русокос младеж обикаляше в залата за пристигащи с вид на амбулантен търговец. Присламчваше се към новодошлите, намираше им хотел, препоръчваше им ресторани и им предлагаше други услуги.

Когато забеляза етикетите на багажа му, Лобо се приближи до Едуардс и каза с жизнерадостния и безгрижен тон, характерен за такива като него:

— Искате жена, прав ли съм? Господине, попаднали сте на най-подходящата планета и богът на късмета ви изпраща най-подходящия човек, защото аз имам порядъчни контакти с много дами с удивителна красота и неоспорими добродетели. Специално тази, която имам предвид за вас, уважаеми господине, има универсално признати вторични полови белези и се пази за землянин от определен тип, който аз трябва да преценя. И по моята преценка, вие сте подходящият човек. Не се налага да давате никакви пари, макар че бихте могли да почерпите дамата една вечеря на разумна цена, може би креватен

банкет, както го наричаме, организиран от моя братовчед Томас от „Тиганчето“. Той може да...

Едуардс, който чакаше да настъпи пауза в това неспирно словоизлияние, не издържа и като пренебрегна елементарната учтивост, прекъсна младежа:

— Не, не, не! Не искам жена!

Лобо вдигна вежди:

— Момче? Или може би същество от съвсем различен биологичен вид? Тук, на Алсенор, имаме гостуваща раса, прочута със своята красота, макар че се налага малко привикване...

— Нямам интерес! — изкрешя Едуардс. — Искам само Елена!

Недоразбрали, Лобо попита:

— Тази Елена — да не би случайно да я водите с вас?

Едуардс кимна. Отвори раницата си и извади тесен кожен калъф, разкопча го и показва огледалцето.

— Тук е. Това е последното, което е погледнала.

Лобо веднага разбра. Кимна:

— Значи все още е в огледалото!

— Не и на Земята. Но може би тук на Алсенор...

— На Алсенор всичко е възможно, когато има огледало.

— Така чух и аз.

— По случайност, аз мога да ви помогна. Имате голям късмет, че ме срещнахте.

— Можете да я съживите?

— Не. Но знам кой може.

* * *

Едуардс нае стая за няколко дни в един елегантен, средносъкъп хотел, който му препоръча Лобо. След като остана сам, разопакова багажа си, подпра огледалото на тоалетката и седна да пише писмо на Елена.

Написа ѝ, че никога не си е давал сметка колко самотен ще бъде без нея, колко неудовлетворителен и безперспективен ще бъде животът му. Признаваше, че невинаги е бил добър към нея, особено към края, когато се беше държал грубо, обиждаше я, дори стигна до насилие.

Това никога повече нямаше да се повтори, уверяваше я. Било е временна лудост, чиято единствена причина бе твърде силната му любов, а не липсата на такава. Като доказателство изтъкваше стъпките, на които се беше решил, за да си я върне. Накрая написа, че очаква много скоро да я види.

След като го завърши, показва писмото пред огледалото и изчака, докато реши, че текстът напълно е бил асимилиран от отразявящото стъкло. После внимателно прибра писмото и огледалото и си легна.

* * *

След дълго чакане Лобо отново се появи.

— Намерих най-подходящия човек! — заяви той. — Но трябва да говорим с нея още утре, преди пак да напусне града.

— По каква толкова важна работа трябва да пътува?

— Огледалата в различните части на планетата ни имат различни свойства. Елия се е зарекла да ги изучи, да проникне до най-дълбоките им тайни, да разкрие всичките им качества, било то в бялата светлина на науката, или в черната светлина на мистиката.

* * *

На другия ден Лобо го заведе при Елия — магьосница, умела във всички аспекти на огледалата. Живееше сама в обзаведена стая в един от най-бедните квартали, възникнали хаотично около космопорта. Беше висока, намусена жена. Изслуша молбата на Едуардс, разгледа огледалото и каза, че според нея има какво да се направи. Елена не можела да бъде възкресена от огледалото. Това не било по силите на никого на Алсенор. След подходяща подготовка обаче Едуардс можел да влезе в огледалото и там, жив, пак да се събере с живата Елена.

Разбира се, това щеше да стане срещу известна сума пари, които трябваше да плати предварително; но другата, може би по-тежка цена, бе да се откаже от сегашния си, телесен живот, който щеше да бъде прекратен, щом влезеше в огледалото.

Едуардс заяви, че е готов на това. Елия обясни, че най-напред трябва да обработи огледалото, да свали някои от образите, които са се запечатали в него след смъртта на Елена, за да улесни влизането на Едуардс.

* * *

На другия ден Лобо се отби да види докъде е стигнала Елия.

— Как върви? — попита той.

— Добре. Някои от образите са доста устойчиви. Трудно се свалят. Няма нещо, с което да не мога да се справя. Тази работа обаче ми се струва много странна.

— Кое е странното?

— Тази жена, Елена — казваш, че младежът много я обичал.

— Да, страшно много! Затова е дошъл чак до Алсенор: за да бъде отново с нея.

— Така бях разбрала и аз. Обаче точно това е най-стрannото.

— Би ли ми обяснила?

— Ако толкова много я обича... защо я е убил?

— Какви ги говориш?

— Образът му е заедно с нейния в огледалото. Това е последното отражение, запечатано на Земята. Вижда се как я удушава.

— Сигурна ли си?

— Виж сам. Запазила съм отражението в резервно огледало.

— Не ми показвай. Вярвам ти.

— Освен това каква е ролята на другия мъж?

— Не знам за никакъв друг мъж.

— В огледалото има друг мъж. От сцените, които свалих, изглежда, че Елена го е обичала.

— Проклятие! Какво се е случило с него?

— Изглежда, че и той е бил убит. Някой го е застрелял с пистолет.

— Кой?

— Нашият клиент, Едуардс, предполагам. Това обаче не се е запечатало в огледалото. Другият мъж също е вътре.

— Е... това не ни влиза в работата.

— Съгласна съм. Едуардс е наш клиент и ние нито сме полицаи да го разследваме, нито имаме морално право да го съдим. Може би има напълно логично обяснение за случилото се. Трябва обаче да му задам няколко въпроса.

— Не разбирам защо.

— Първо, за да се уверя, че в светлината на това, което видях, все още иска да влезе в огледалото. И второ, за да съм сигурна, че ще ни плати, преди да влезе.

— Нали каза, че нямаме право да го съдим.

— Това е мой личен морален проблем. Не трябваше да ми водиш този човек!

— Нали ми каза да ти водя клиенти. Ти сама предложи да ги търся на космопорта.

— Очаквах, че ще проявиш някаква съобразителност.

— Не ме интересува какво си очаквала. Двамата имахме нужда от пари и сега ги имаме.

— Да, но също и проблем.

— Приеми го като цената, която трябва да платиш, за да получиш парите.

— Ами моралната ми дилема?

— Ако толкова те притеснява, можеш да му откажеш.

— Не, не мога. Обвързана съм с професионална клетва да изпълнявам докрай всяка поръчка, която приема. Трябва да изпълня и тази.

* * *

— Това ли видяхте? — измърмори Едуардс, след като Елия му разказа за образите в огледалото. — Беше недоразумение. Не съм искал да нараня Елена. Аз я обичам! Просто имам буен нрав. Сега обаче се контролирам. Когато я видя, ще ѝ обясня всичко. Тя ще ме разбере. Винаги ме е разбирила, винаги ме е обичала.

— Значи, още искате да влезете в огледалото при нея?

— Повече от всичко!

— И няма значение, че и другият мъж е там?

— За какво говорите?

— В огледалото видях друг мъж. Мъж, който е умрял от насилиствена смърт.

— Да, разбира се. Това сигурно е Роджърс.

— Той не е ли проблем за вас?

— Роджърс беше грешка.

Елия кимна.

— Изобщо не му беше работа да ходи там — продължи Едуардс.

— В апартамента на Елена, имам предвид. Досаждаше ѝ. Объркваше я. Ако си беше отишъл кратко и мирно, както му казах, нямаше да се стига до тези неприятности.

— Обаче той не си е тръгнал, така ли?

— Не. Твърдеше, че бил влюбен в нея. И глупавата жена също си въобразяваше, че го обича. — Едуардс се изсмя. — Сякаш би могла да обича другого освен мен! Ние бяхме създадени един за друг. И двамата бяхме сигурни в това в прекрасните дни от началото на връзката ни.

— Разбирам. Но не мислите ли, че сега — особено предвид на факта, че сте я убили — чувствата ѝ към вас може би няма да са същите?

— Ако тя бе убила мен, щях да ѝ простя и да продължавам да я обичам. Не бих могъл да очаквам друго от нея.

— Любовта ви е много благородна — призна Елия. — Обаче, какво ще правите с тоя Роджърс? Той няма ли да ви попречи?

— Роджърс няма значение. Веднъж вече го убих. Ако се наложи, ще го убия пак. Нищо не може да попречи на любовта ми!

— Мисля, че разбрах всичко — каза Елия.

Едуардс се изправи. Беше много едър мъж. Погледна я любезно и попита:

— Нали ще ме вкарате в огледалото?

— Разбира се. Обаче първо трябва да уредим плащането.

Едуардс извади портфейла си и започна да отброява едри банкноти от алсенорската валута. След малко Елия вдигна ръка:

— Стига.

— Мога да ви дам още.

— Не. Това е достатъчно. Ще ви вкараем в огледалото тази вечер, след като го подгответя окончателно.

— Нали няма да ме разочаровате?

— Не, ще останете доволен.

* * *

Вечерта, пред огледалото, Едуардс изпълни указанията на Елия и почувства как тялото му се разпада зад него. За момент изпита паника, но тя бързо отмина. Неусетно се озова в огледалото.

Първото, което му направи впечатление, беше усещането, че все още обитава собственото си тяло. Стисна лакътя си. Усещаше тялото си, сякаш бе от солидна материя. Можеше сега да е само образ, но за себе си и за другите образи беше съвсем истински. Огледа се. Спомняше си тази стая. Това бе стаята, в която бе видял Елена за последен път, на Земята. Сега пак щеше да я види. Обърна се бързо и забеляза някого — Елена!

Да, тя беше!

Стоеше от другата страна на огледална врата и се усмихваше.

— Елена, мила моя! — заговори Едуардс. — Извинявай, че те убих. Повярвай ми, няма да се повтори.

Тя продължи да се усмихва, но не каза нищо. Едуардс никога не я беше виждал толкова красива. Тръгна към нея. Тя беше там, от другата страна на огледалната врата. Той мина през вратата.

— Елена?

Тя стоеше малко по-назад. Едуардс мина през втора врата, после през трета. Тук явно имаше много врати и зад всяка от тях стоеше Елена и му се усмихваше.

— Разиграваш ли ме? — попита той. — Няма значение; тук има много врати, но аз имам много време. Ще те намеря, мила моя, обещавам ти.

Така продължи да преследва отражението ѝ все по-навътре в огледалния лабиринт.

* * *

След това Лобо попита Елия откъде е знаела, че Едуардс ще влезе в огледалния лабиринт — малката огледална кутия с безброй отразени врати, която бе поставила на една масичка зад землянина.

— Примамих го с това — обясни тя.

Показа му малко огледало. Там Лобо видя образа на красива девойка.

— Тогава е била по-млада — каза Елия. — Това отражение вероятно се е запечатало, преди да срещне Едуардс. Извадих го от огледалото.

— Сложила си това отражение в лабиринта?

— Точно така. Не можех да пусна Едуардс в огледалото да тероризира двамата млади влюбени.

Лобо погледна миниатюрния образ на Едуардс, лутащ се из огледалните стаи.

— Может ли да излезе?

Елия поклати глава:

— Истинският огледален лабиринт има вход, но няма изход.

Лобо подсвирна впечатлено:

— Значи, ще се лута там вечно?

— Да. Докато нещо не го открие.

Лобо я погледна въпросително.

— Огледалният лабиринт е необикновено място — обясни Елия.

— Вътре възникват всякакви неочаквани неща. Но човек не може да се лута в лабиринта вечно.

— Ами ако Елена и другият мъж също попаднат в лабиринта?

— Някои събития не могат да се предотвратят. Ако някой от тях или и двамата влязат в лабиринта, можем само да кажем, че такава им е била съдбата.

— Много си строга — отбеляза Лобо с нотка на възхищение в гласа.

— Строга, но справедлива. А сега, приятелю, дай да си поделим парите.

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ, 2179 Г.

В този разказ съм направил нещо, което отдавна възнамерявах — да пиша за Венеция, докато се намирам там. Написах го лежерно, по време на разходка с корабче. Човек би очаквал, че постепенно разкриващите се пред очите ми древни сгради — всяка със своята индивидуалност, защото са строени във времена, когато хората все още не са смятали, че всички сгради трябва да бъдат еднакви — ще възбудят в съзнанието ми особени мисли. Всъщност, докато пишех, не съм си мислил за нищо. Може би някой ден пак ще напиша разказ за Венеция. Може би пак ще се возя с корабче да видя каква история ще излезе този път. Междувременно, прочетете тази.

Добронамерени приятели бяха посъветвали К. да внимава много при това пътуване до Венеция. Предвид крехкото му здраве, трябаше да бъде изключително предпазлив. Дори, при неминуемото напрежение на пътуването, плюс постоянното изкушение да отвори съзнанието си, за да извлече максимална полза от това преживяване, би било най-добре изобщо да не ходи във Венеция, изобщо да не напуска Бруклин, където имаше пряк достъп до най-доброто лечение. Единственият начин да си осигури безопасност, беше, ако останеше вкъщи. Но той вече бе ходил във Венеция преди много години. Естествено, винаги беше искал да повтори прекрасното изживяване. Трябаше обаче да мисли и за здравето си.

Оставането вкъщи не означаваше задължително, че ще пропусне нещо. Приятелят му Мортимър Гоулд му бе предложил преференциален достъп до спомените си от Венеция — пресни-пресни от миналата година. Спомените на Гоулд бяха абсолютно актуални, освен това беше прекарал в града цели две години и бе видял всичко. К. можеше да изживее тези спомени в удобната обстановка на дома си или дори в болницата, ако сметнха за необходимо, при това без да бърза, с достатъчно почивки, освежителни напитки, подремване и под регулярно професионално наблюдение на здравето му.

К. любезно благодари на Гоулд, но настоя да отиде лично във Венеция, със собственото си измъчено тяло. Знаеше, че това може да е последното му пътуване, но твърдо беше решил да възроди собствените си спомени, докато все още може, да ги стимулира с още едно разглеждане на истинските забележителности — една последна визита в любимия му град. Изпитваше все по-силна нужда да го направи, колкото повече се влошаваше здравето му, и колкото понеясно ставаше колко още ще живее.

И така, той пристъпи към реализиране на решението си и взе самолет до летище „Марко Поло“, а сега пътуваше с воден автобус, *vaporetto*, по Големия канал, готов да натрупа в съзнанието си достатъчно спомени за живота, който му оставаше, да ги съхрани и да ги преживява отново в малкия апартамент на улица „Стоун“ в Бруклин.

Дали обаче щеше да се върне в Бруклин? За това имаше известни съмнения, макар че се опитваше да се убеждава в противното. Във всеки случай, какво значение имаше? Спомените не бяха само, за да ги преживяваш отново. Тези конкретни спомени, които искаше да стимулира и опресни, бяха най-добрият възможен начин да възроди нещо безкрайно ценно, но неназовимо, неопределимо. И така трябваше да бъде, защото същността на живота не е нещо, което можеш да спечелиш като награда от панаирджийско стрелбище.

Беше август 2179 г. Жivotът на народите и на отделния човек бе по-добър от всякога. Големите войни бяха останали в историята. Дори най-дребните конфликти се решаваха от международни трибунали, подкрепени от повечето държави. Раждаемостта беше овладяна в приемливи граници. Изчерпването на природните ресурси бе спряно, дори имаше обратна тенденция. Парниковият ефект беше обрнат. Видове, застрашени от изчезване, отново се завръщаха. Океаните

гъмжаха от планктон и всякааква риба. Стада бизони бродеха из неимоверно разширени природни паркове на Америка. Вълчата популация бе стабилизирана. Белоглавият морски орел не беше застрашен от отровни химикиали. Вече имаше заместители на язовирите и съомгата свободно се качваше по теченията на реките до зоните си за размножаване. Списъкът продължаваше до безкрайност. В медицината бе настъпила истинска революция. СПИН беше ликвидиран. Никаква друга зараза не заплашваше човечеството. В психологията имаше големи пробиви. Мозъчните техники бяха открили как да направят човека владетел на собственото си съзнание. Сега, след съответното обучение, всеки можеше да включва емоциите си когато поиска, и да ги дезактивира, ако трябва просто да си стои и да чака.

Успехите на геномната програма, макар и дошли твърде късно за някои, бяха предизвикили бум в науката за дълголетието. Сега хората живееха по-дълго и в по-добро здраве, от когато и да било преди. Все още обаче умираха. Колкото и добър да беше животът, колкото и дълго да продължаваше, в един момент пак свършваше. Идваше ден, в който чуваш камбаната да бие и разбиращ, че е за теб.

Фактът, че животът бе толкова приятен, правеше раздялата с него още по-тежка. Но, ако краят ти наближава, поне можеше сам да избереш начина, по който да напуснеш този свят. Ако ще умираш, най-добре да го направиш зрелищно, разсъждаваше К. В този ход на мисли, той достигна до убеждението, че трябва да посети Венеция за един последен път, ако не заради ентузиазма си да го направи, то заради безнадеждността на положението си. Можеше да си позволи едно прощално забавление, независимо на каква цена.

Такива мисли минаваха през главата му, като гледаше младите момичета, които стояха надвесени от моста „Риалто“ и махаха, може би не точно на него, но на мъжа, който някога е бил.

Корабчето спря до един кей, бариерата се дръпна и тълпа от хора се изсипа на брега, а друга — на борда. Седнал спокойно на мястото си отляво в предната част на корабчето, К. трупаше впечатления. Спомените му от Бруклин, като стари ротографюри, проблеснаха за момент: количката на дядо му, ароматът на прясносмляно кафе в малкия тристаен апартамент, твърдият гладък диван с пълнеж от конски косми. Всички тези спомени избледняха и тези от Венеция,

минали и настоящи, изплуваха в съзнанието му. Старите спомени бяха прекрасни, но новите бързо ги изместваха — там, от моста „Академия“ и издигащата се отзад църква „Санта Мария Салуте“.

Това беше важен момент, но К. искаше да го почувства попълноценно. С мислена команда той нагласи вътрешния си емоционален циферблат на по-висока интензивност. Лекарят го беше предупредил да не го прави:

— Идете на тази екскурзия, ако трябва. Но не си играйте с вътрешните механизми. Знаете, за всяко удоволствие се плаща, а тази мисловна способност, с която разполагаме сега, този достъп до вътрешните системи, позволяващ да засилваме сетивността си, колкото и да е хубава, има своята цена. Нашият организъм се подчинява на древни правила, физиологията ни не е пригодена за изригването на чувствата ни, което позволява вътрешното модулиране. Разбира се, за млад човек това би могло да остане безнаказано за известно време, но вашето тяло, дори с подобренията, които позволяват медицинските технологии, си остава стар модел на оригиналния дизайн. Зная, че отново искате да се почувствате като бог. Но помнете, господин К., няма да издържите. Бъдете търпелив, бъдете внимателен, наслаждавайте се на хубавото, без да се стремите към върховното.

Добър съвет, несъмнено, и К., въпреки дръзките си мисли, смяташе да се придържа към него.

Само да види още веднъж Венеция, казваше си той, това би било достатъчно. Сега обаче, в този момент, в леко поклащащото се корабче, в топлия въздух на лагуната, под синьото небе и с неописуемите сгради на Венеция, приближаващи се бавно като участници в тържествен танц, той забрави всяка предпазливост. Отново увеличи емоционалния интензитет и, когато почувства, че сърцето му се разтуптява от това психично пренатоварване, не се съобрази — чувствуващ се, сякаш лети, отново млад и енергичен, полубог без задръжки, неограничен от съмненията на Хамлет или горчивината на крал Лир.

— Отново на борда, приятели мои — изрече.

Няколко души го погледнаха предпазливо, после се обърнаха на друга страна. Човек все още имаше право да си говори сам, дори в тази епоха на просветление. Пък и да го мислеха за луд, голяма работа. На К. не му пушкаше. Чувствуващ се прекрасно. В този момент той бе такъв,

какъвто би бил, ако неговият вид беше устроен по по-добър начин. Музиката на оркестъра пред кафе „Флориан“ гръмна триумфално в божествена хармония и К. видя еднорък гондолиер, управляващ със съвършени движения лодката си в гладката като стъкло вода; видя сламена шапка, плаваща със самотно достолепие в малък страничен канал; видя самотно бяло облаче от боязлива надежда да се носи в невъзможно синьото небе като театрален декор.

Потопен в чудото на усилената сетивност, той се наслаждаваше на спектакъла от далечни сгради, показващи се през сводести пролуки. Изглеждаха, сякаш се носеха във водата, и бяха оцветени в нюанси, които избледняваха в момента, в който ги погледнеше.

Все още с повищена емоционалност, в екстаз, К. слезе от корабчето и тръгна по тесните улички и сводестите мостове. Удоволствието му обаче бе помрачено от отвлечащата вниманието хронична болка в коленете, която бързо потисна с мисловна команда. Сетне се появи онова прескачане на сърцето, което той също потисна с мисловна команда. Направи го, за да може да се наслади пълноценно на гледката как някаква чужденка с тениска с патока Доналд отмята дългата сребристоруса коса от очите си. След това, с въображаеми зъби, създадени единствено със силата на решителността, похапна парче пица; после се разходи сред гъльбите, нахално пъчещи се върху паважа; загледа се в едно хлапе, което пробваше златиста карнавална маска от папиемаше до една сергия.

В този момент го обхвана увереност, че е победил времето, болестта, тъгата; че е победил и все още е жив. Време беше да се усмири, да поспре, да се спусне от възторгващите и опасни висоти, до които се бе възкачил, да се успокои, да приеме отново болката, да отиде на гарата, да вземе такси, да се върне в хотела си или, по-добре, да отиде в болницата.

Това би било най-разумното. Но богоподобното същество, което бе създал или възкресил в себе си, всепогълъщащият бог на паметта, който не признаваше граници, отказваше да приеме неизбежното униние от връщането в обикновеното му състояние на смъртен. От една страна, помнеше предупреждението на лекаря, подкрепено от хладната мъдрост на науката, която разглеждаше всеки момент предимно като възможност да изживееш следващия. От друга, чуваше

гласа на Ницше, говорещ от името на Заратустра: „Умри в подходящия момент.“

Ако човек трябваше да умре, какъв по-добър момент от този, когато е на върха на силите си, потопен в блъскаво видение? Само малка част от него съжаляваше за неудобството, което щеше да причини на околните, когато тялото му откажеше да търпи повече издевателството, или блаженството, от претоварването, на което той го подлагаше.

К. падна на паважа.

Щеше да причини неприятности, но нямаше как. В свят, създаден за живите, смъртта неминуемо смущаваше околните. Но за умиращия смъртта би трябвало да е триумф и славно обобщение на най-добрите действия, видения и нюанси от битието му, блеснали в момента, преди да се спусне в тъмното тайнство, което е единственото, придаващо смисъл на живота.

ГРАДЪТ НА МЪРТВИТЕ

Този разказ, конструиран като смесица от герои, разказвачи и гледни точки, е моята представа за извънтелесните преживявания. Или поне за един вид от тях.

Летим по улиците в града на мъртвите, дух сред духовете; завиваме на ъглите и с уважение заобикаляме сградите, въпреки че можем да преминаваме през тях. Това е документален филм за ада, без коментар. Градът на мъртвите, градът на ада, е достатъчно абстрактен и без да усложняваме нещата, ако прелитаме през иначе солидно изглеждащите стени.

Прекрасно е да летиш по улиците.

Повечето сгради са строени от мек бял мрамор, в класически стил. Има много колони и човек може да си представи, че е попаднал в Атина през 400 г. преди Христа. Улиците обаче са празни, няма никакво движение; градът на мъртвите е мъртъв град, въпреки че са правени опити да се организират някакви забавления.

Съвсем логично: какво друго занимание могат да имат мъртвите, освен да се забавляват? Бездействието е сериозен проблем за ада от незапомнени времена. За какво е смъртта? Какъв е смисълът от нея? Ето тези въпроси започват да измъчват хората, след като установят, че са умрели. Най-напред се опитват да се ориентират в ситуацията. „Хубаво, мъртъв съм, ясно ми е вече. Това някакво наказание ли е? Ако да, за какво? За греховете ли? За кои по-точно? Допуска ли се изкупление? Какво трябва да направя, за да изкупя греховете си? Или просто трябва да изтърпя определена присъда? А може би е завинаги — в такъв случай не трябва ли просто да си почиваме и да не си даваме много зор?“

Основният въпрос, разбира се, е: Колко дълго продължава това?

Повечето хора са готови да приемат отговора „Завинаги“, но не това ти казват, когато започнеш да питаш. Точно обратното. Отначало те убеждават, че престоят в ада е само за определен период, а после има нещо друго. Може би това е единственият начин да те накарат да се замислиш за живота си. Защото ще трябва да направиш нещо във връзка с това. Или поне ти така си мислиш.

* * *

— Между другото — казах аз, — искаш ли семе от нар?

Аз бях Хадес — едър, добре сложен, с черна коса и черна, късо подстригана брада. Имах малко свиреп вид, но това създаваше грешно впечатление, защото всъщност бях добрjak по природа. Отвличането на Персефона бе първото нещо от този род, което правех. Просто не се сдържах. Минавах със златната си колесница, теглена от четири огнени коня, и тогава я видях да бере цветя по полето с приятелките си. Докато се усетя, вече беше в обятията ми и тогава настана истински ад за мен.

Персефона, разбира се, беше красива. Имаше светлокестенява коса до кръста. Носът ѝ също бе доста изящен. Беше един от онези съвършени гръцки носове, които неусетно се сливат с челото.

Това се случи тогава, а пък сега си беше сега — шест месеца по-късно. Двамата седяхме на малкия сенчест кей на брега на Стикс, където Харон връзва лодката си. Персефона погледна двете нарори семена, които ѝ подавах, и отбеляза:

— Да не би да се опитваш нещо да ме измамиш?

— Не — отговорих, — не обичам да мамя. Не подвеждам. В ада не правим така. Ние сме искрени, прями, точно какъвто бях, когато те отвлякох. Спомняш ли си онзи ден?

— Спомням си го много добре. Бях на полето и берях цветя с приятелките си. Ти мина със златната си колесница, теглена от четири огнени коня. Беше целият в черно.

— Да, и те вдигнах с една ръка, като първо заметнах мантията си назад, за да не ми пречи. Подхванах те през талията и те вдигнах в колесницата.

— Момичетата гледаха като сащисани. После, когато научи, мама беше потресена.

— Изобщо не е било изненада — възразих аз. — Отдавна има такова пророчество: че ще те видя да береш цветя с другите нимфи и ще се влюбя в теб. Това е първият път, в който се влюбвам. Аз не съм като другите богове, сещаш се, като Аполон, Посейдон и останалите. Те постоянно се влюбват и всеки път казват, че е завинаги. После пак тръгват да лудуват и се втурват след поредната фуста. Аз обаче съм царят на мъртвите и се влюбвам само веднъж.

— Бедният Хадес! Ще бъдеш ли много самотен без мен?

— Ще ми останат спомените. Преживях прекрасни шест месеца с теб. Прекрасно беше да седиш до мен на трона. За мен бе огромно щастие да бъдеш моя царица на ада.

— И на мен много ми хареса да съм царица на ада — увери ме Персефона. — Беше незабравимо. Адът не прилича на никоя друга страна. Адът е всичко, след като бъде използвано, изхабено и изтощено.

— Адът е място за равносметка. На земята, когато човек е жив, няма достатъчно време да оцени нещата. Тук обаче, в ада, имаш цялото необходимо време. Няма от какво да се боиш, защото вече си мъртъв. Няма обаче и за какво да съжаляваш, защото по един особен начин все още си жив.

— Следобедите са страшно дълги — отбеляза Персефона. — Напомнят ми за следобедите, когато бях малко момиченце. Проточваха се без край и слънцето сякаш не искаше да слиза от небето. Тук обаче няма слънце. Само това бледо гробовно сияние над хоризонта, което на неравномерни интервали се засилва или отслабва. Няма истинско слънце. А слънцето ми липсва.

Кимнах:

— Имаме светлина, но не и слънце. Имаме обаче лунно сияние и специалните отблъсъци от факлите, които осветяват двореца на смъртта.

— Да, и те хвърлят дълги сенки. Преди ме беше страх от сенките, но в ада няма от какво да се страхуваш.

— Не, най-лошото вече се е случило и е свършило. Няма ли да пробваш това нарово семенце?

Тя взе едно от семената, които й подавах, и го постави върху дланта на деликатната си ръка.

— Защо ме караш да ям това? — попита. — Това е някакъв номер, нали?

— Да — отговорих, — не мога да имам тайни от теб. Номер е.

— Какво ще се случи, ако го изям?

— Така ще имам власт над теб дори в света на живите. И ще бъдеш принудена да се върнеш в ада.

— Принудена ли? Аз и без това смятах да се върна да те видя.

Поклатих глава:

— Не можеш да си сигурна какво ще ти се прииска, след като се върнеш в горния свят, толкова светъл и просторен. Когато си възвърнеш истинския живот, ще ме забравиш. Ще недоумяваш как е могло да ти харесва в мрачния дворец и тъмните му дворове, край реката на забравата с мъртвите души, плаващи точно под повърхността, и плачещите върби отгоре. Ще си помислиш: „Той сигурно ме е омагьосал! Никой разумен човек не би отишъл на почивка в ада.“

Тя се усмихна и докосна ръката ми.

— Може би наистина си ме омагьосал. Много ми е хубаво в ада.

— Тогава изяж наровото семе — настоях аз.

Тя не помръдна. Загледа се замислено в далечината. След малко каза:

— Ахил и Елена ни поканиха на вечеря. Извини им се от мое име и им кажи, че не мога.

* * *

Да оставим засега Хадес и Персефона на брега на реката. Политаме над тучните ливади с оформени като скулптури чимшири, с които местността прилича на гробищен парк или френска градина, и продължаваме към двореца на мъртвите. Отдалече прилича на малък град. Всъщност представлява комплекс от подобни на дворци сгради. Всичките са скучени една до друга и някои са високи над дванайсет етажа. Всякакви форми могат да се видят в тези сгради, съставени от други по-малки постройки, от които се състои градът на мъртвите.

Има всякакви куполи, островърхи камбанарии, обли и кубични очертания. Сградите са свързани с тесни улички и мостове на много различни нива. Често можеш да излезеш от прозореца на някой горен етаж и да минеш направо, по късо мостче, в съседната постройка.

Осветлението в града на мъртвите е като лунно сияние. Или като късен следобед през зимата, когато слънцето е скрито зад облаци. Не е нито ден, нито нощ. Градът на мъртвите вечно тъне в сумрак.

Тук няма много неща за правене. Но, ако скучаеш, можеш да гледаш как хората излизат от прозорците и преминават по мостчетата от една част на града в друга. Има жици, които свързват всичко и някои хора ги използват за по-кратък път; ходят на пръсти по кабелите, за да отидат от едно място на друго. Правят го много тромаво, защото твърде малко са мъртъвците — както са малко и живите — които имат никакви акробатични умения. Все пак спокойно използват мостчетата и жиците, защото никой не се страхува, че ще падне. Ако изпаднеш от някое мостче в града на мъртвите, започваш да се спускаш бавно-бавно като падаща сянка. Дори да отскочиш от корнизи, да се натъртиш на някой гипсов орнамент или да се закачиш на острия край на някой покрив, няма значение. Не можеш да се нараниш, нали вече си мъртъв. Не чувствуваш болка. Болката е забранена. Така е, защото и удоволствието е забранено. Или невъзможно, което е почти същото.

Щом няма удоволствие, няма болка. На някого това може да се стори добра сделка. Мъртвите в двореца обаче не мислят така. Неспособността да се нараниш, просто прави скуката още по-мъчителна. В ада има хора, които прерязват гърлата си всяка вечер. Ефектът е нулев. Това е просто жест. Жестовете обаче са важни, когато нямаш нищо друго — а единственото, което имаш в ада, са жестовете. Някои правят жестове на болка, като прерязват гърлата си. Други излизат от прозорците, минават по мостчетата и жиците и отиват на гости. Дали ходенето на гости е удоволствие? Не и в ада. То е само жест. Хората в ада никога не пренебрегват жестовете. Когато си мъртъв, те са единственото, което ти остава.

* * *

Даваме близък план към една врата, минаваме по коридор, влизаме през друга врата, повтаряме тези неща още няколко пъти и накрая попадаме в голяма стая. Ахил седи на кресло с облегалка във формата на лира. Разбираме, че това е той, защото на гърба му има занитена бронзова плочка с надпис „АХИЛ“.

В ада държат на лесното разпознаване, на безсмислените усложнения не се гледа с добро око. Достатъчно досадно е да си мъртъв и без да се чудиш кои са хората около теб. Системата с плочките е за улеснение не само на местните обитатели, а и на бъдещите зрители, които ще гледат историита на тези герои във филмите, заснети от нас — хората, които или се връщаме назад във времето, за да заснемем, или генерираме въображаеми образи с компютър, способен да създаде всичко, което човек може да си представи. С присъщата ни далновидност ние предвиждаме също, че ще дойде време, когато ще могат да се генерират образи от второ и трето поколение, основаващи се не само на първични източници, но също на различните версии на хората за тези първични източници; и, макар че това може да не е единственият вид въображение — журито няма коментар за това — то със сигурност е една възможност, един вид синтетичен потенциал, затова сега най-малкото, което можем да сторим, е да направим всички хора лесно разпознаващи.

В реалния свят, разбира се, рядко можеш да видиш някой просто да седи, без да чете, без да гледа телевизия или дори без да мисли. Това обаче не са реалистични истории в този смисъл, че много подробности за героите, които човек би искал да научи — месечните им доходи, какво мразят и обичат, родословните им дървета за три поколения назад — за съжаление, липсват. Та сега, точно когато насочваме вниманието си към него, Ахил просто си седи. Той прекарва много време така. Бездействието е един от най-сериозните проблеми в ада и хората му отделят много внимание, но засега никой не е успял да намери решение. Ахил също със сигурност не го е решил. Той просто си седи в креслото и гледа разсеяно.

Отдясно влиза Хубавата Елена от Троя.

Би било грешка да се опитваме да опишем или дори да фотографираме божествена личност като Хубавата Елена, защото чертите ѝ съществуват предимно в мечтите и сънищата, където са съставени от образите, изградени в съзнанието на всички мъже, които

някога са сънували или мечтали за нея, или поне статистически усреднен такъв образ, защото компютърът използва статистически усреднени данни. Тъй като ние не използваме сънищата на всички, които някога са сънували Елена, пресъздаденият й образ е малко размазан около носа, въпреки че според мен горе-долу сме уцелили чертите ѝ. Достатъчно е да кажем, че е красива жена по всички стандарти и носи бронзовата си плочка с такава гордост, че когато я види, човек си казва: „Ей, това трябва да е Хубавата Елена“, и в действителност е тя.

— Здравей, Ахиле! — казва Елена. — Връщам се от пазара. Леле, няма да повярваш какво чух там.

Ахил досега гледаше разсеяно в нищото и не обърна внимание на жена си при влизането ѝ. Когато я чу обаче, се обърна към нея.

— Какво толкова може да си чула? Тук никога не се случва нищо ново. Какво може да се случи изобщо в ада? Само мненията на хората, това можеш да чуеш в ада. Тъй че какво може да си чула на пазара? Сигурно философите са измислили ново доказателство за възможността или невъзможността това място да съществува. Честно казано, изобщо не ми дреме. Дали това място съществува, или не, е абсолютно без значение. Но дори да имат доказателство за едното или за другото, това също не е никаква новина.

— Стига си нареждал — сопна се Елена. — Никой не ти е дал думата. Въпреки цялото ти философстване, аз имам истински и неоспорими новини от актуално и сензационно естество. Това ми дава право не само да говоря, но и да правя описания и да използвам думите по страни и необичайни начини. Защото, както всеки знае, нещата не бива да се изричат директно, но и човек не трябва да търси убежище в увъртанията, към които ни тласка философията на Хайзенберг.

— Ако имаш някаква новина — прекъсна я грубо Ахил, — нека да я чуем.

— Този подход е прекалено опростен, скъпи. Когато приносителката на новини каже новината, тя вече няма новина за казване и е принудена да се върне в първоначалната си доста статична позиция на Неоценен обект на обожание. Аз! Представяш ли си? Не, недей да бързаш толкова, приятелю, аз трябва да извлека някаква полза

от факта, че може би нося новина, без да бъда принудена да я съобщавам прибързано.

— Разсъжденията ти са неубедителни — отбеляза Ахил, — понеже това, което казваш, създава впечатление, че носиш само външение за новина, а не самата новина. А пък външението е много по-малоценно от факта, който внушиш.

— Чутото от мен, е достатъчно важно, драги ми Ахиле, за да прекъсна седенето ти и да ти кажа, че онова, което съм дошла да ти съобщя, се случва в този конкретен момент, без ти да подозираш за него. И така, не ти ли е любопитно да разбереш какво става?

* * *

Кадърът застива на тази сцена. Камерата, или каквото устройство е използвано, се дематериализира в игра на светлинни. Само по себе си това е приятно, а също и леко хипнотизиращо. Мъртвите са установили, че всичко е по-добре, когато човек е леко хипнотизиран. Някои дори твърдят, че самата смърт не е нищо друго, освен състояние на лека хипноза, или, за да бъдем по-точни, че смъртта не съществува, тъй като онова, което наричаме „смърт“, е просто едно патологично състояние на хипноза, от което не можем да се събудим.

Както и да е, камерата се захранва с кабел, който минава през прозореца и провисва навън, така че, ако го използваме за придвижване, можем да преминем по него и да видим отгоре малка къща. В няколкото стаи на тази къщичка се извършват различни дейности. Ние решаваме да влезем през най-близката врата и попадаме в един вид контролна зала. Там седи някакъв човек. Ехо, това съм аз! Вглеждам се по- внимателно да видя какво правя.

Виждам, че върша някаква необикновена работа, свързана със символи, манометри и копчета. С помощта на контролните инструменти мога да събера входните данни от всички същества, които ми изпращат сигнали по многото нишки, свързващи това място с всяко друго. Те оформят красив гоблен. Или по-скоро биха оформили, ако можех да го сглобя. Всъщност аз още не съм го сглобил съвсем. Или по-скоро, нямам представа какво да правя, след като сглобя всичко. Ако изобщо го сглобя де.

Решавам да се върнем на това място малко по-късно.

Много са нещата, които ме интересуват. Но може би не и вас, читателите, за които описвам всичко това. От къде на къде ще ви интересува какво се случва с мен? Обаче пък може да ви интересува, защото това е и ваш проблем, след като всеки може да бъде всеки. Както и да е, нека да се върнем при Ахил и Елена.

— Няма повече да мълча — заявява тя. — В името на новината, ще пропусна заобикалките и ще ти кажа направо. Новината, Ахиле, е, че днес някой ще си тръгне от ада.

Ахил застива като вцепенен, но не заради новината на Елена. Всъщност той почти не я слушаше, колкото и удивителна да беше новината й. Нещо съвсем друго му хрумна току-що и възможните чудовищни последствия от тази идея ангажират цялото му съзнание и емоционалност. В този момент Ахил изведнъж осъзна, че той е само временен герой, и този факт го сломи. Ахил винаги се беше възприемал като безсмъртен, без да се замисля твърде много за това. Сега, когато осъзна — въз основа на един незначителен факт, хрумнал му бог знае откъде и загнездил се в ума му — че стечението от обстоятелства, които го съживиха днес в компютъра, може да не се повтори скоро, ако изобщо някога се повтори... е това вече беше непоносимо.

Временен! Мисълта бе смайваща и Ахил се опита да поразсъждava над нея, без да се паникьоса. „Временен“ означаваше, че той е манипулативно понятие в нечий чужд ум, а също, че не е достатъчно важен за този ум, та да се появи отново в някой по-късен момент. Защото имаше ясни индикации, че съществото, което си го представяше сега, ще се изключи, ще дръпне шалтера, ще излезе от мрежата, ще насочи енергията на вниманието си другаде, ще се занимае с нещо друго. Когато това се случеше, Ахил щеше буквално да изпадне в нищото и да остане там, докато отново бъде възроден от това съзнание. А кога щеше да се случи това? Може би никога. Защото Ахил осъзна (и да го осъзнаеш бе адски мъчително), че е много вероятно повече никой да не си помисли за него, и със сигурност не в такава ситуация, освен ако той не направи нещо, не остави никакъв отпечатък в съзнанието, което си го представя, тъй че притежателят на това съзнание, след като се погрижи за каквito там нужди имаше, отново да си помисли за него, а не за някой друг персонаж. След

кратко разсъждение Ахил достигна до извода, че това е първият път, в който компютърът изобщо извиква образа му, и цялата проклета сцена може всеки момент да се разпадне, освен ако машината не положи необходимото усилие да й придаде някаква жизненост, тъй че и в други случаи пак да визуализира града на мъртвите.

Обаче какъв е шансът? Ахил стиска зъби в безсилието си. Ще се наложи да се опита да подкупи компютъра. Какъв подарък да измисли, за да умилостиви компютъра-мечтател, съbral всички съществуващи представи за Ахил? Как би могъл да убеди него, произволния и безгрижен ум, че той, Ахил, заслужава отново да бъде възпроизведен?

* * *

— Ще бъда максимално директен — каза Ахил. — Искам да играя ролята на Глас. Не искам нищо прекалено. Искам да бъда Гледна точка. И знам, че търсиш такъв човек. Не се опитвам да пробутвам настроение. Опитвам се да те убедя да направиш града на мъртвите редовна спирка на мисловното ти пътуване. Знам, че търсиш такова място.

Компютърът не отговори.

Ахил продължи с успокоителен глас:

— Знам, че те е страх. Боиш се, че ще се обвържеш с тази идея и после ще се окаже, че не е интересна. Боиш се, че това няма да реши само по себе си проблемите на креативността, на рекомбинацията и на енергията. Това е истината, нали? Аз приветствам предпазливостта ти, аплодирам колебанието ти. То ще се засили още повече, след като избереш правилния човек — мен. Елено, кажи и ти няколко думи!

Елена се усмихна пред камерата и с нисък, завладяващ глас каза:

— Мисля, че ние можем да ти бъдем много полезни. Двамата с Ахил сме опитни актьори и играем най-добре, когато има действие. Не сме темерути като сегашните хора. Ако искаш думи, ние ще ти осигурим предпоставъчно. Дръзки думи, измамни думи, но в никакъв случай скучни думи. Ние ще те забавляваме с историята на живота си.

Ахил докосна рамото й.

— Много добре го каза, Елено.

После се обръща направо към нас. Ние примигваме, не знаейки какво да правим, смяяни от ослепителната красота на Ахиловото лице. Тъй като този Ахил е Ахил на неограничената мисъл за възможността за велики дела в света. А също така олицетворява безнадеждността на това да си влюбен в неподходящата жена. Докато го гледаме, изведенъж осъзнаваме — след кратък поглед към страничното меню — че Бризеида, истинската любов на живота му, изобщо не е представена в тази история, местонахождението ѝ е неизвестно, а Ахил и Елена са събрани на чисто символични основания, като двама актьори, играещи обща роля.

— Добре, направихме каквото можахме — обърна се Ахил към Елена. — Сега ми разкажи какво чу на пазара.

— Хадес, владелинът на отвъдния свят, е извън града, от другата страна на рекичката, която заобикаля ада. Излязъл е на другия бряг на Стикс, където има ливада, подходяща за пикник. Той обаче не е на пикник, макар че има слухове, че е организирал пиршество за гостенката си, Персефона.

— Персефона ли? Хадес е излязъл на разходка с Персефона, с царицата?

— Разбира се, с кого друг да излиза на разходка? Знаеш колко е луднал по нея.

— Така е, защото е жива — отбеляза Ахил. — Хората са много по-привлекателни, когато са живи. Тя е красавица сама по себе си и, разбира се, първокласен мит, произлизащ от дълбока древност. Древната митичност придава на едно момиче известна обаятелност, не мислиш ли?

— Разбира се, че е така. А ти да не мислиш, че да си Елена Троянска е шега. Кой ти знае Персефона? Обаче всички знайт Хубавата Елена.

— Ти си прекрасна — опита се да я успокои Ахил, за да не му прави фасони.

Искаше да чуе новината, искаше да разбере какво се случва с Хадес. Състоянието на Хадес бе важно за него, защото Ахил се надяваше, че, ако му окаже известен натиск, ще намери начин да се измъкне от това място. Защото Ахил изобщо не можеше да свикне, че е мъртъв. Поне не за постоянно.

Значи, ако сте Ахил, вие сте привързани към действителността, дори ако действителността е да си мъртъв. Но в същото време ще искате да имате това хубаво вътрешно кътче, защитено от бирници, ревниви любовници, пристави, адвокати, настоящи и бивши съпруги, съпрузи и деца в различна степен на отчуждение и всички други хора, живеещи наоколо, непосредствено извън главата ви, в свои собствени светове. Те ви идват прекалено, нали? Точно затова обичате да идвате тук, в града на мъртвите. Точно затова се опитвате да се убедите, или по-скоро, да си докажете, че нашият град на мъртвите е адски добро изобретение и заслужава повече внимание. Ще се връщаме към това от време на време. Важно е да запомните едно: ние сме партията на свободата.

* * *

Връщаме се при Хадес. При мен.

Последно Персефона казваше:

— Когато научи, Ахил ще полудее. Той умира да се махне от ада.

— Ахил си мисли, че докато беше жив, му е било по-забавно, отколкото му беше в действителност. Прекалено голямо значение отдава на живота.

— Кажи ми истината — помоли Персефона. — Толкова ли е хубаво да си жив?

Свих рамене:

— Ахил мисли така. Но това е само мнението на един мъртвец.

С Персефона седяхме до една огромна плачеща върба, чиито клони се влачеха в черните води на Лета, която течеше бавно край нас и тихо гъргореше, като мъртвец, изпускащ последното си издиление. На отсрещния бряг се виждаха ниски сивкави силуети. Чувствах се странно щастлив. Присъствието на Персефона винаги възбудждаше това настроение. С нея адът беше по-светло място. Въпреки че над него винаги имаше надвиснали сиви облаци, днес те изглеждаха величествени и вдъхновяващи, а не зловещи и мрачни. Голям късмет беше, че съм цар. Или по-скоро, бях почти щастлив и бях на практика цар.

Погледнах ръцете на Персефона. Лявата, с която държеше наровата семка, беше от другата страна, далеч от мен. Не можех да видя дали е гълтнала семенцето или не. Предполагах, че не е. Изглеждаше, сякаш е забравила за него. Обаче, как би могла да забрави? Целият този сценарий ми тежеше. Знаех, че ще се случи нещо.

Изведнъж, много слабо, откъм двореца, се чу звън. Персефона каза:

— Това е Деметра. Звънчетата на биковете, които теглят колесницата й. Идва да ме вземе, както се бяхме разбрали.

— Да — измърморих аз.

Бях принуден да позволя на Персефона да се върне в горния свят. Странните старици от Върховния съд на ада ми издадоха ограничителна заповед. Да престана и да не упорствам. Да се откажа от момичето. За момент се изкуших да се разбунтувам. Но реших да бъда разумен. Нямах шанс срещу живите. Дори мъртвите да се биеха на моя страна, в което дълбоко се съмнявам. Проблемът е, че мъртвите не са никакви бойци. Смъртта като че ли отнема нещо на човека. Би било безсмислено кръвопролитие. Живите си умират да избиват мъртвите. Те ни смятат за слуги на злото. Разбира се, това е голяма заблуда. Но няма как да се боря с нея.

Така или иначе бях събркал — отвличането й от лицето на земята по този начин противоречеше на всички закони. Бях сгрешил. И тази грешка работеше срещу мен.

В самото начало, когато със Зевс и Посейдон си разпределяхме света, след като бяхме убили стария Кронос, правилата бяха прости и ясни. Всеки от тримата стана върховен владетел на своето царство и нямаше право да бракониерства на чужда територия. Тези правила не се спазваха стопроцентово. Но, ако някой не беше доволен от нещо, винаги се позоваваше на тях. Много добре го знаех, но въпреки това я отвлякох. Отвлякох я, защото я исках. Желанието ми обаче противоречеше на законите. И, въпреки че Персефона бе най-важното нещо в живота ми, какъвто и да беше той — защото сигурно разбирате, че животът на царя на ада не може да се сравнява с живота дори на най-окаяния човек — трябваше да се подчинявам на закона за космическата собственост и всичко свързано с него, колкото и несправедлив и тенденциозен да беше той.

Все пак правилата трябва да се спазват. Животът е нищо без правила — дори смъртта е нищо без правила.

— Семенцето — казах аз. — Какво направи със семенцето?

Тя ми показа дланите си. Бяха празни.

— Ох, сигурно съм го изпуснала.

Звучеше весело. В ада не се случва нищо весело, затова не знаех как да реагирам.

— Не ме дразни — измърморих. — У теб ли е семенцето? Или си го изпуснала? Или си го скрила и смяташ да го вземеш по-късно?

Тя се наведе и ме целуна по челото.

— Разбира се, че ще те дразня. Малко дразнене, любими мой, е точно това, от което се нуждаеш. Тук всички сте прекалено мрачни и сериозни.

— Ти промени всичко това — признах аз. — Донесе в ада радост и удоволствие, които не бях очаквал. Сега, преди да си тръгнеш, няма ли да ми оставиш поне малко надежда, че ще се върнеш?

— О, ти винаги ще се надяваш, каквото и да кажа. Това е, което искаш, нали?

— Предполагам, че е така. Не може ли да ми оставиш поне това? Да съм сигурен, че ще се връща за по шест месеца всяка година?

Тя поклати глава, но се усмихна:

— Сигурността е много типична черта на твоето царство. Всеки знае точно мястото си, което е в небитието. Няма нищо по-сигурно от смъртта. Мисля, че точно това не харесва на Ахил. Мъртвите лесно привикват към тази сигурност. „Може би смъртта е лошо нещо — казва си човек, — но поне е сигурна и можеш да разчиташ на нея.“

— Да, така си казваме — признах.

— Защото си мъртъв — изтъкна Персефона. — Обаче аз не съм, аз съм жива. Не съм обвързана с вашите правила. Аз съм същество от царството на живота. Там, откъдето идвам, няма нищо сигурно. Всичко се променя от добро към по-лошо или от лошо към по-добро. Винаги има надежда и винаги има отчаяние.

Зънчетата се приближаваха. Сетне в далечината се появи самата каляска, покрита с цветя, теглена от шест украсени с гирлянди бика. Самата Деметра седеше отпред със строг, класически вид — както обикновено. Държеше малък камшик от лозови клонки. Косата ѝ се развиваше и когато видя Персефона, тя размаха камшика за поздрав.

Деметра е от онези хора, които са важни, но не искаш да имаш работа с тях. Толкова са значими, че не е хубаво да си навличаш гнева им, но в същото време не играят особена роля в живота ти, затова обикновено нямаш изградена представа за тях. Дали олицетворението на Есента има бенка на брадичката? Дали е тантуреста и има строги, безмилостни очи? Да, очите, може би. Но не останалото. Тя идва с теглена от бикове каляска, в която стои права. Нали се сещате каква жена би се придвижвала така? Нужно ли е да обяснявам повече?

Персефона се изправи, наведе се и ме целуна веднъж, леко по устните. Отдръпна се, преди да успея да я прегърна. Качи се чевръсто в колесницата на Деметра. И скоро се скриха от поглед.

Хадес остана да гледа глупаво след тях. Тя си отиде. И той вече нямаше с кого да говори. Изглеждаше, сякаш се кани да произнесе монолог.

Неочаквано тя се върна, с неодобрително гледащата си майка и украсените ѝ с гирлянди бикове. Каква сцена. Каква непреходна постановка! Сърцето на Хадес затуптя по-силно.

— Забравих да ти напомня за Ахил и Елена — каза Персефона.
— Да отмениш вечерята с тях.

— Ти вече ми напомни.

— Така ли?

— Да. По-рано. Но се радвам, че се върна. Исках да те питам нещо.

— Мислех, че никога няма да ме питаш нищо — сподели Персефона. — Знам, че ме обичаш, но винаги си прекалено мълчалив и намусен. Можеше да приказваш малко повече на тази тема. Да, с удоволствие ще ти отговоря. Какво искаше да ме питаш?

— Чудех се какво става с Тантал в последно време. Чух, че ти знаеш, тъй че би ли ми казала?

— Разбира се. — Персефона се обърна към жената, увита с шал и управляваща биковете. — Ще бъда максимално кратка, майко.

Деметра кимна неохотно. Достатъчно ѝ беше, че си връща дъщерята. Нямаше смисъл да я оскърбява, като прекъсва разказа ѝ.

ТАНТАЛ

Винаги съм смятала, че чично Тантал е интересна личност — започна Персефона. — Предполагам, че си запознат по принцип с

положението му. Затънал в едно блато, а над главата му на медна нишка виси огромна канара. Канарапа никога не пада, разбира се, но въпреки това напрежението е голямо, защото по повелята на самия Зевс нищо свързано със състоянието на камъка не трябва да се приема за сигурно; той може да падне всеки момент и няма начин това да се избегне, въпреки че досега винаги сме го заварвали да виси стабилно като здрава скала. Единственото правило, което важи в тази ситуация е случайността — затова можеш да си представиш притеснението на Тантал от тази канара над главата му. В противен случай можем да зачертаем цялата гръцка митология.

Така Тантал си стои в малка кална локва на брега на Стикс, затънал до гуша във вода. Но наведе ли се да пийне, водата се дръпва и лицето му се накисва в черната тиня. Оттам идва и прякорът му: Корибат — Мръсната уста. Никаква вода за Тантал. Това е първото правило.

Освен това от клоните на върбата, край която е окован, от приведените ѝ клони висят всякакви вкусотии, цели пастьрми, лебервурсти, салами с всякакъв размер, вид и вкус, сирена, каквито светът не познава, разнообразни салати, прекрасно пригответи зеленчуци, увити във фини паяжини, самите те — също ядливи.

Обаче, разбира се, както сигурно се досещаш, всеки път когато Тантал се опита да изяде нещо, то се изплъзва от ръцете му. И тъй — стои до гуша във водата, а не може да пийне; заобиколен от храна, а не може да хапне. Това е идеята на Зевс за жестоко наказание.

Само че в ада човек свиква с всичко и, дори да не може да си пийне вода, Тантал я усеща, чувства как се плиска около краката му. Това не са му отнели. Няма как. Какво би му останало, ако не можеше да усеща водата, в която стои?

Тази сутрин водата беше особено приятна. Понякога това се случва дори в ада. Опитват се да те отвратят, но понякога не успяват. Тантал не падаше духом, опитваше се да извлече максимална полза от положението си. Като не можеше да яде, покани приятели на гощавка.

Гостите му бяха от близо и далеч. От всички части на ада.

Скоро всички се събраха и Тантал се обърна към тях:

— Приятели мои, прощавайте, че не мога да изляза от локвата сега. Обаче реших да ви гощавам, докато си стоя тук, затънал до гуша в тази прекрасна вода.

Всъщност Тантал беше в ада толкова отдавна, че се ползваше с известни привилегии. Имаше право например да се къпе в която река си поиска. Тази сутрин беше в Лета. Беше му любимата. Боговете бяха изкопали кални ями по бреговете на всички реки в ада и посадили върби, от които да виси храна; така Тантал можеше да кисне в която си иска кална яма, стига да предупреди навреме хората, които се грижеха за тези неща, да подготвят терена.

На Тантал му беше коствало доста време, докато убеди Хадес и другите богове да му дадат свободен достъп до всички реки.

— В крайна сметка — бе изтъкнал той, — аз не се опитвам да облекча присъдата си. Приемам, че трябва за вечни времена да стоя затънал до врата в блато. Обаче защо да не сменям гледките?

Отначало никой не му обръщаше внимание. След време обаче съдиите най-сетне разгледаха молбата му. Но Радамант, главен съдия на мъртвите, отказа да слуша доводите му.

— Няма такава традиция — изръмжа той.

— Така е — съгласи се Тантал, — но и няма правило, което да го забранява. Което не е забранено, е разрешено.

На Радамант, Минос и другия съдия изобщо не им се занимаваше, поне в началото. Изглеждаше им прекалена разправия, а те и без това си имаха достатъчно работа. По онова време имаше много да се прави. Хората постоянно умираха и идваха от Земята, прииждаха с дузини, стотици, хиляди, дори милиони на големия кръстопът, където седяха съдиите. Нямаше време да осъдят и една десета от всички мъртвци. Историите им в много отношения поразително си приличаха.

Повечето души, искащи да бъдат осъдени, идваха увити със савани. На някои челюстите все още бяха овързани с гробарските превръзки. Имаше такива, които носеха пари, някои — доста големи суми, защото, макар Харон да искаше само по един обол, някои по- aristokратични фамилии натъпкваха в устите на мъртвците си по няколко обола, по шекел-два, дори по цял талант сребро. Никой не искаше да го помислят за стиснат.

На всички е известно, че Харон, лодкарят на мъртвите, взема такса за превозването на душите до Хадес — по един обол, в брой и веднага. Понеже в саваните няма джобове, мъртвците носеха парите си в устата.

Причината Харон да взема тази такса, а и по принцип въпросът за парите в ада, е интересна странична тема. В ада парите са безполезни. Единствената им употреба е за купуване и продаване, а това се прави на земята, не в задгробния свят. В ада не се продава нищо и хората там изпадат в ужасно душевно състояние заради атрофиранието на жлезата на пазаруването. Казват, че колкото и да живее в ада, смъртният не може да се освободи от спомените за универсалните магазини. Такива в ада няма никакви, както няма и неуниверсални магазини. Та така, няма какво да се купува, но принципът беше важен.

* * *

Както и да е, Харон отказваше да превозва когото и да било без пари. Безпаричните мъртвци се събираха на брега на Стикс и почваха да се вайкат. Ужасно е да слушаш хленченето на мъртвите души. Те седяха или лежаха в тинята на брега и молеха Харон да ги превози някак безплатно, като един вид обществен транспорт. Той само ги поглеждаше строго и заявяваше:

— Няма безплатен транспорт, дори в ада!

На брега на Стикс се трупаха толкова безпарични мъртвци, че стана скандал.

Харон държеше на принципа. Вземаше такса заради принципа, не за парите. Реално нямаше какво да прави с толкова много боли. Беше съbral цяла камара и ги държеше в склада си в Стиксвил, в корабната работилница, където от време на време караше на поправка лодката си. Защото съществуват опасности дори при преминаването през Стикс, и ако си мислите, че да умрете, е последното неприятно нещо, което може да ви се случи, значи нямаете никаква представа какви проблеми могат да ви се струпат, след като се преселите в отвъдното.

Знаменитостите сред мъртвците нямаха проблем да преминат, независимо дали имаха pari или не. Никой няма да спре известна куртизанка като Лаида от Коринт или Сафо, за която се говори, че била по-красноречива дори от Сократ. Когато Рим се превърна във водеща сила, обичаят с оставянето на боли в устите на мъртвите съвсем

западна, не на последно място защото фалиралата и дискредитирана Гърция вече не снабдяваше света с тази валута. Старото правило за единния обол в устата си остана, но вече не се спазваше толкова, защото кой ще откаже да закара някоя римска императрица в ада само защото не стиска медна монета между белите си зъби.

На Тантал му беше необходимо известно време, докато свикне с посещенията на римски императрици, които по негово време още не са били планирани от бащите си. Идваха при него заради авторитетния му вид и много почтително го разпитваха за разни неща — защото Тантал бе един от ветераните, един от първите заселници, един от коренното население на ада. Беше от „първите прокълнати“, както се наричаха първите престъпници на света.

Откакто беше тук, Тантал бе видял много промени. Дявол го взел, казваше на новодошлите, адът не е чак толкова лошо място. Човек свиква с всичко. Дори с ада. Може би най-вече с ада. Защото, когато лошото вече ти се е случило, няма от какво повече да се боиш.

СИЗИФ

Камерата отново полита, като авангард на изненадващото познание, стрелява се по прашни коридори, осветени с отразено сияние, и примамливо спира, за да покаже някои стари приятели на Тантал. Да вземем например Сизиф — кадърът фокусира як плешив мъжага с брада, осъден да изкачва голям камък до върха на стръмен хълм, а щом стигне най-горе, да го изпуска и той пак да се изтъркува надолу.

Самата работа не е чак толкова трудна. Проблемът е, че никой не е казал колко дълго ще я върши. Сизиф продължава да търкаля камъка нагоре дълго след като наказанието му би трябвало да е изтекло и той да бъде освободен от задълженията си.

Обаче не, те оставиха Сизиф да работи. Той доста се амортизира, но не се изтощаваше, защото човешкият дух е вечен и това е добре дошло — той има нужда от цялото възможно дълголетие. Сизиф сменяше много канари. Да пуска камъните да се търкалят надолу по хълма, беше част от работата му, затова не можем да го обвиним в умишлено разрушение. Просто никой не се беше замислил за екологичните последствия. Какво по-лесно, когато стигнеш до върха на хълма, да пуснеш камъка сам да се търкаля надолу. Канарите на Сизиф дълбаеха все по-дълбоко и по-дълбоко в склона, прорязаха

набраздени улеи и накрая изравниха самия хълм. Затова хората, отговарящи за тези неща, трябваше да търсят нови подходящи канари за носене. За тази цел не ставаше кое да е парче скала — трябваше да е доста кръгло, иначе нямаше да се търкаля до основата на склона, освен в редките случаи, когато се разтрояваше по пътя. А това също причиняваше вреди.

* * *

Камерата отново се завърта и показва, за наше забавление, механизма на изкушението. Връщаме се при Тантал по най-подходящия възможен начин. За момент ставаме сериозни. Вече знаем — няма нужда да напомняме пак — че според земните представи от клоните над главата на Тантал трябва да висят плодове, печени меса и други благини, да го мамят и да се дръпват, щом се опита да ги стигне. По тази причина, разбира се, след известно време той престана да посяга към тях. За това обаче никой не се беше сетил.

Във всеки случай, цялата тази храна трябваше да се подновява почти ежедневно, все едно я е изял. Защото не можеш да изкушаваш някого с вмирисано месо и гнило грозде. Затова може да се каже, че за да има наказание, Тантал, макар и да не вкусваше нищо от нея, пак изхабяваше адски много храна.

С времето политиките се променяха и стилът на приготвяне на храна също се менеше.

В началото се опитваха да го изкушават с обикновени неща: овесени курабийки, репички и лук, и от време на време някое печено агне. После дойде нова администрация и тази тактика бе преосmisлена.

* * *

— Нашият класически ад — изтъкна един от главните администратори на една неотдавнашна оперативка — е важна междузвездна туристическа атракция. Милиони хора ни посещават еженощно в сънищата си. Милиони други идват лично по един или

друг начин. Идват дори извънземни посетители. Ние сме важна експозиция, бих казал нещо като диорама на човешкия дух. Затова е важно да се обзаведем подобаващо.

Това бе прието като закон и причини голяма суматоха в службите, отговарящи за поддръжката на древните зали и монументи. Всичко трябваше да се обнови. В случая с Тантал цялата постановка трябваше да се актуализира, а това означаваше ново меню. Наложи се да бъдат обучени готвачи, които да приготвят нови, по-съвременни ястия, и, тъй като нямаше достатъчно доброволци, за извършването на тази работа бяха осъдени хора, нямащи никакви допирни точки с изисканата кухня. Обаче след време тази длъжност придоби известен престиж и най-добрите готвачи на света вече се натискаха да готвят за Тантал.

Той започна да вижда на клоните над главата си неща, които не беше и сънувал. Дори се наложи да назначат специалисти, които да му обясняват какво представляват лакомствата; иначе не би знаел какво пропуска и наказанието му би изгубило ефикасността и символичната си стойност. Казваха му например:

— Това е пущено глиганско в аспик, това са круши „Хубавата Елена“, а онова — компот от екзотични плодове.

И така нататък. После чакаха бдително да видят как ще реагира и си водеха записи, защото Тантал все пак бе стандарт, с който сравняваха всяко изкушение.

Тантал бързо придоби компетентността, необходима в неговата работа. Той знаеше, че е важен културен символ. Не е лесно да съзнаваш, че всички изкушения се измерват спрямо теб. Стана капризен и придирчив. Вследствие на серията от пиршества, които се организираха пред него дни наред, Тантал стана голям експерт по приготвянето на храна. Не му беше необходимо да я опитва, за да знае кое е хубаво и кое — лошо. Започваше шумно да протестира, когато, по известен само на него начин, забележеше, че липсва някаква подправка.

— Този калкан има прекалено много пипер. Това агнешко е прекалено меко и овкусено с неподходящ вид мед. Този сос има горчив послевкус.

Готвачите много се ядосваха на Тантал. Как, питаха те, можеше да оценява храната, без да я опита? Защото, разбира се, адските

механизми се грижеха за това, никога да не можеше да вкуси нищо. Той им отговаряше, че го прави, първо, по миризмата и второ, със самото умение да разграничава, което бе развил.

— Защото, господа, реалното опитване на тези храни би притъпило сетивата ми. Аз не бих вкусил ястията ви, дори да можех! Но моята работа тук е да ги оценявам и мога да ви кажа, че тази храна не е на нужното ниво.

* * *

Така завърши отговора си Персефона на въпроса на Хадес. После се качи в теглената от бикове колесница и отпътува с Деметра към горния свят. Няма живи свидетели, които да ни кажат какво се е случило с наровото семенце в ръката й. Факт е обаче, че тя се връща в ада при съпруга си Хадес всяка есен, когато светът станеше мрачен и студен. Зимата, с малки снежинки, идваше и си отиваше и скоро първите предвестници на пролетта се появяваха в планинските долини.

Аз седях на трона си в ада, вечерях с Ахил и Елена и чаках връщането на Персефона. „Какво ли прави?“ — питах се. Какво е станало с наровото семенце? И точно преди да се върне, в последния възможен момент, когато изразходех цялата си надежда, уморен да мисля за жителите на ада, аз си казвах, че единственото, което искам, е моята Персефона. Сега зимата тепърва започва и аз седя на железния си трон, чувствам вкус на пепел в устата си и чувам далечните звънчета. Знам, че това предвещава едно благословено събитие, пристигането на любимата ми, макар че никога не мога да бъда сигурен.

БЯГСТВОТО НА АГАМЕМНОН

Идеята за този разказ ми даде възможност да напиша нещо за древните гърци от времето на Омир. Героите ми обаче не са елини. Те са съвременни хора от нашето време, играещи една древна игра — играта на Агамемнон и Клитемнестра. Как ще се развият нещата сега? Дали Агамемнон ще успее да запази живота си?

Агамемнон беше отчаян. Егист и хората му го бяха сгاثили в спалнята на Клитемнестра. Чуваше тропането им по коридорите. Измъкна се през прозореца и слезе по стената, като се държеше с нокти за миниатюрните грапавини, оставени от каменоделците. Когато стъпи на улицата, реши, че му се е разминал — оставаше да открадне кон и да се махне от Микена.

Това стана в късния следобед. Слънцето се беше спуснало на запад и тесните улици тънха в полумрак.

Помисли си, че се е измъкнал. Но не!

— Ето го! Ето го Агамемнон! Извикайте подкрепления!

Мъжът бе мускулест спартанец с броня и шлем, с меч и щит. Агамемнон нямаше броня, само меч и нож. Но, въпреки това, бе готов да влезе в двубой със спартанеца, защото бе обхванат от гняв и, въпреки че Омир не го споменава, Агамемнон бе опасен противник, когато се разгневи.

Войникът явно разбра. Дръпна се в един вход, като продължаваше да вика за подкрепления. Агамемнон реши да си плюе на петите.

Леко дезориентиран, огледа улицата в двете посоки.

Микена беше родният му град, но той от десет години живееше в Троя. Дали, ако поемеше наляво, щеше да излезе на Лъвската порта? И

дали Егист бе поставил стражи там?

* * *

А сутринта бе влязъл триумфално в града. Колко бързо можеше се прецака всичко!

Когато влизаше в Микена, в колесница зад него возеха Касандра. Заради протокола ръцете ѝ бяха вързани, понеже теоретично беше пленничка. От няколко седмици обаче — откакто я купи от Аякс след разграбването на Троя — спеше с нея. Струваше му се, че тя го харесва, въпреки че гръцките войници бяха избили родителите и всичките ѝ близки. Бяха го направили в момент, когато кръвта им все още кипеше от гняв заради загиналите им другари и десетте дълги години, пропилени в обсадата на града, докато Одисей не измисли трика с дървения кон. Това им позволи да отворят портите отвътре и даде начало на безчинствата, изнасилванията и разграбването.

Сега никой от тях не се гордееше особено със стореното. Агамемnon обаче мислеше, че Касандра разбира, че не е имало нищо лично. Не очакваше тя да му прости. Смяташе обаче, че ѝ е ясно, че предводителите — той, Ахил, Хектор, Одисей — не се подчиняват на правилата за обикновените хора.

Те бяха специални и много лесно можеше да забрави, че той не е истинският, оригиналният Агамемnon. Бяха избрани за тези роли с жребий, порочна лотария, наложена им от извънземните с безумното намерение да повторят редица събития от древността, но този път с възможност за промяна на крайния резултат.

Въсъщност името му бе Крис Джонсън, но се подвизаваше като Агамемnon от толкова отдавна, че почти беше забравил какъв живот е водил преди лотарията да го определи за тази роля.

Не му стигаха трудностите, докато се добере до Троя, злополучната история с Ифигения, десетгодишното киснене пред стените, скарването с Ахил и накрая — дървения кон на Одисей, завземането и разрушаването на Троя и избиването на почти всичките ѝ жители и дългото плаване към дома в тъмното като кръв море, докато се върне в Микена, а сега и това.

Ами преди? Спомняше си прашното градче, недалеч от мексиканската граница. Водонапорната кула на Амос беше най-високата сграда в прерията в радиус от триста километра. „Палачинките на мама“ бе единственият ресторант. Когато изтегли късмета си от лотарията, бе помислил, че е готов да даде живота си, само и само да се махне от това място, само малко да си поживее.

* * *

Да се измъкнеш от Микена, не беше никак лесно. Сърцето на града представляваше лабиринт от тесни улички и сокаци. Кварталът, в който се намираше сега, близо до пазара, приличаше на ориенталски град — пълен с магазинчета из кривите улици. Много от продавачите носеха тюрбани. Агамемнон не се беше интересувал от живота на древните елинни, но предполагаше, че това е правилна възстановка. Организаторите на лотарията не правеха нищо без причина.

Улицата, по която тръгна, излезе на широк булевард със статуи от двете страни. Между тях разпозна Персей и Ахил, Атина и Артемида. Статуите бяха боядисани с ярки цветове. С изненада забеляза и своя статуя. Не приличаше много на него, но отдолу бе изписано името му. С английски букви, не с гръцки. Това беше един компромис, който извънземните направиха заради съвременните хора — всички в тази Гърция говореха на английски.

Запита се дали статуята изобразява оригиналния Агамемнон. Знаеше, че лотарията винаги пресъздава класическите роли. Но дали изобщо е имало оригинален Агамемнон? С митовете и легендите човек не можеше да бъде сигурен.

По булеварда се приближаваше шествие.

Имаше музиканти, свирещи на кларнети и тромpetи. Тимпани. Дори пиано, качено на магарешка каручка.

Това очевидно не отговаряше на историческата действителност. Той обаче си спомни, че всичко е постановка и извънземните можеха да си я направят както поискат. Дори нямаше представа къде се намира тази тяхна „Гърция“.

След музикантите вървяха танцьорки с ефирни туники, венци на главите и цветя в косата. Изглеждаха пияни. Това явно бяха менади,

подлудени последователки на Дионис; а зад тях идваше самият бог на виното.

Когато се приближи, Агамемнон го позна. Това бе Ед Картър от Сентървил в Илинойс. Бяха се запознали в една от залите за инструктаж на лотарията, където получиха първите си задачи.

— Дионисе!

— Здрави, Агамемноне, откога не сме се виждали. Добре изглеждаш.

Дионис очевидно беше пиян. Устата и туниката му бяха изцапани с вино. Изглеждаше неспособен да спре танцовия си марш, затова Агамемнон тръгна с него.

— Ще дойдеш ли с мен? — попита Дионис. — По-късно ще имаме пир, а след това ще отидем да разчекнем цар Пентей.

— Толкова ли е необходимо това?

Дионис кимна:

— Имам изрична заповед. Пентей ще си го получи. Освен ако не измисли нещо, за да се спаси. Но се съмнявам.

— Ами с теб какво става, Дионисе? — малко неискрено попита Агамемнон.

— Доста добре съм, Агамемноне. Започвам да свиквам. Макар че не беше никак забавно да ме убият миналата седмица. Голяма неприятност.

— Не съм чул за това.

— И аз не го очаквах. Но те винаги те изненадват, нали се сещаш, за да се уверят, че удовлетворяваш всички характерни черти на персонажа си. Съвсем насърко се ожених за Ариадна — познаваш ли я? Прекрасно момиче. Изоставена от Тезей на остров Наксос, нали се сещаш — и не след дълго аз минах и я взех. Малко неочеквано беше и за двамата, обаче как си прекарвахме! Наксос е прекрасно място — препоръчвам ти да отидеш на почивка там — но, както и да е, веднага след това се озовах прероден в Диктейската пещера. Мисля, че Диктейска беше. И онези типове, онези титани с бели лица, идваха към мен с очевидно намерение да ме убият. Съпротивлявах се ожесточено. Превърнах се в птица, в риба, в дърво. Можех да се справят, но играта бе нагласена срещу мен. Трябваше да умра, за да се преродя. Хванаха ме и ме разкъсаха, точно както моите менади ще направят с Пентей. Аполон обаче събра чарковете ми, Зевс ме погълна и не след дълго се

преродих. И ето ме сега начало на шествие от обезумели жени по улиците на Микена. Не е зле за момче от Сентървил, Илинойс, нали? Ами с теб какво става, Агамемноне?

— Имам малко проблеми. Спомняш ли си жена ми, Клитемнестра? Та тя ми е бясна, защото смята, че съм пожертввал дъщеря ни Ифигения.

— Защо го направи?

— За да извикам вятър, който да закара флотилията ни до Троя. Обаче в действителност не съм го направил! Направих така, че изглежда като жертвоприношение, но уредих Артемида да закара Ифигения в Авлида, където ѝ осигури хубава работа като главна жрица.

— Всички мислят, че си заповядал да убият дъщеря ти.

— Грешат! Има версия на легендата, според която не съм го направил. Аз се придържам към нея. Обаче тази кучка Клитемнестра и гнусният ѝ любовник Егист не искат да повярват. Пуснали са стражи из целия град със заповед да ме убият, щом ме видят.

— Какво ще правиш сега?

— Трябва да се спася някак! Можеш ли да ми помогнеш? Няма ли начин да се измъкна от тази каша?

— Може би има — отговори Дионис. — Но трябва да попиташ Тирезий за подробности.

— Тирезий? Той не е ли мъртъв?

— Какво значение има? Той е върховен магьосник на античността. Ще те приеме на драго сърце. Обича да говори с живите.

— Ама как да сляза в отвъдния свят?

— Трябва да убиеш някого, после заедно с Харон, който ще отнесе сянката на мъртвеца да преминеш през Стикс.

— Не искам да убивам никого. Стига ми толкова.

— Тогава намери някой, който всеки момент ще умре. Това също върши работа.

— Кой?

— Примерно Касандра.

— Не, само не Касандра.

— Тя и без това е обречена.

— Мисля, че измислихме как да я отървем. Във всеки случай, няма да я убивам.

— Както искаш. Всъщност всеки може да ти свърши работа.
— Няма да хвана някого от улицата и да го очистя!
— Агамемноне, не е моментът да се правиш на придиричiv...

Какво ще кажеш за някой болен от чума? Някой, който още не е съвсем мъртъв, но е на път?

— Къде да намеря болен от чума?
— Проследи някой лекар.
— Как ще разбера, когато дойде Харон? Той се показва само на мъртвите.

Дионис се намръщи за момент, изведнъж лицето му се проясни. Бръкна под туниката си и извади жълт камък на синджирче.

— Дадоха ми го в Египет. Това е египетски камък психопомп. Някакъв вид аметист, предполагам. Вземи го. Ха, ето там един лекар! Желая ти късмет, Агамемноне! Хайде, трябва да вървя.

Дионис махна с ръка и продължи с танцуvalна походка след менадите.

* * *

Агамемнон видя човека, за когото говореше Дионис: висок мъж на средна възраст с дълго черно наметало, бастун от слонова кост и конична филцова шапка, която беше символът на Асклепий.

Агамемнон се приближи към него.

— Вие лекар ли сте?
— Да. Стрепсиад от Кос. Но нямам време да си приказваме сега, защото ме викат спешно.

— При някой болен от чума ли?
— По случайност, да. Безнадежден случай, опасявам се. Извикаха ме твърде късно. Но все пак ще се опитам да помогна.

— Искам да дойда с вас!

— Лекар ли сте? Роднина?

— Не. Репортер съм! — заяви Агамемнон в момент на вдъхновение.

— Как е възможно? В Микена няма вестници. Чувал съм, че известно време са издавали „Аргоска преса“, но цената на медта скочи, а пък Египет престана да изнася папируси...

— Това е ново начинание!

Лекарят не коментира. Личеше, че не му е приятно, но нищо не можеше да направи и Агамемnon тръгна след него.

След няколко пресечки Агамемnon забеляза, че отиват към най-мизерните квартали на града. „Чудесно — помисли си. — В какво се забърквам?“

* * *

Влязоха в тясна уличка, в дъното на която имаше малка колиба. Стрепсиад отвори вратата и двамата влязоха. Вътре, на бледата светлина от единствения прозорец и мъждукаща маслена лампа се виждаше мъж, проснат върху окъсано одеяло на пода. Изглеждаше много стар, много изнемощял.

Стрепсиад коленичи, за да го прегледа, после поклати глава и пак се изправи.

— Колко му остава? — попита Агамемnon.

— Не много, клетият. Наближава последният пристъп. Личи по цвета на кожата му. Понякога в такива случаи болният издържа няколко часа, половин ден, дори денонощие. Но не повече.

— Нека да погледна — каза Агамемnon.

Той коленичи до болния. Кожата на човека беше синкавосивкава. Устните — сухи и напукани. Ноздрите и ъгълчетата на очите му бавно кървяха. Това бе единственият признак, че все още е жив.

Агамемnon отлично съзнаваше, че има съвсем малко време да избяга от Микена. Но човекът все още беше жив. Колко оставаше, докато умре? Минута? Час? Колко оставаше, докато войниците на Егист го намерят? Трябваше да действа. Опита да се настрои психически, за да го удушис.

Посегна към гърлото на човека. В този момент клепачите на болния се размърдаха. Втренчи се в Агамемnon с кръвясили сини очи и той се поколеба...

— Цар Агамемnon! — прошепна умиращият. — Възможно ли е да сте вие? Аз съм Пилиад. Бях хоплит първи ранг в Аргоската фаланга. Вие ми бяхте пълководец през Троянската война. Какво правите тук, царю?

— Чух за нещастието ти, Пилиаде, и дойдох да те видя — изльга Агамемnon.

— Много мило от ваша страна, царю. Но пък вие винаги сте бил добър човек и командир. Изненадвам се, че сте си спомнил за мен. Аз бях един обикновен войник. Родителите ми се принудиха да продадат стопанството си, за да ми купят доспехи и да мога да се присъединя към армията, за да защитим честта на Гърция и да отмъстим за отвлечането на Елена.

— Спомних си за теб, Пилиаде, и дойдох да се сбогуваме. Ние спечелихме войната. Могъществото на Гърция надделя. Разбира се, имахме Ахил. Но какво щеше да направи Ахил, ако нямахме хора като теб?

— Добре си спомням Ахил и погребалната му клада, след като го убиха. Надявам се да го срещна в Хадес. Говори се...

Несвързаният монолог на болния бе прекъснат от рязкото отваряне на вратата. В колибата нахълтаха двамата воиници. Леко се поколебаха, когато видяха лекаря с дългото му наметало. После забелязаха Агамемnon.

По-старшият от двамата, мъж с рунтава червена брада, каза:

— Убий всички. Егист не иска свидетели. Аз лично ще се погрижа за Агамемnon.

Вторият войник беше същият, който бе видял Агамемnon да се измъква през прозореца на двореца и беше избягал от него. Сега се приближи към лекаря, който вдигна бастуна си от слонова кост да се защити, като измънка:

— Недейте! Аз съм неутрален лекар от Кос. Тук съм само, за да се грижа за болните и ранените. Пуснете ме, няма да кажа на никого какво съм видял.

Войникът погледна мъжа с червената брада, който повтори:

— Без свидетели!

И се обърна към Агамемnon.

Лекарят замахна с бастуна и фрасна войника по главата. Бастунът се счупи. Войникът изръмжа, извади меча си и пристъпи към лекаря.

Агамемnon не можа да види повече, защото червенобрадият идваше към него. Извади меча си, но знаеше, че без броня няма шанс

срещу опитен хоплит. Заобиколи болния, проснат на одеялото, и червенобрadiят войник го последва, предпазливо, но безмилостно.

Чу се крясък. Лекарят бе ранен, но още се съпротивляваше, опитваше се да намушка войника с остатъка от бастуна. Агамемnon продължи да обикаля; уви наметалото около ръката си, въпреки че съзнаваше колко е безнадеждно, абсолютно безнадеждно...

Изведнъж, за един миг, всичко се промени.

Пилиад мобилизира последните си сили, протегна ръка и сграбчи червенобрadiя за краката. Войникът се препъна и замахна яростно към умиращия. Това бе единственият шанс на Агамемnon и той го използва. С пресипнал крясък се хвърли върху войника и го изкара от равновесие. Тежестта на бронята свърши останалото. Той падна тежко върху Пилиад; мечът му мина през гърдите на болния и се заби в пода.

Агамемnon скочи върху него. Пусна меча, извади ножа от колана си и се опита да прободе войника в лицето. Острието отскочи от предпазителя на носа и върхът му се счупи. Агамемnon се прицели по-добре, пъхна ножа през една пролука на шлема, прободе окото на войника и го заби в мозъка му.

— Браво, царю — изхриптя Пилиад. — Да покажем на тези троянски свине какво умеем...

Агамемnon скочи на крака точно когато другият войник заби меча си в корема на лекаря. Шлемът му беше паднал в борбата. Агамемnon го сграбчи отзад, изви му главата и му преряза гърлото.

В дома на болния настъпи тишина.

* * *

На пода имаше четири трупа. Лекарят току-що предаде богу дух. Пилиад бе издъхнал с усмивка на уста. Агамемnon се надяваше да е от радост, а не саркастичната усмивка на починал от чума.

Войникът с прерязаното гърло лежеше в локва от собствената си кръв. От нея се издигаше пара. Червенобрadiят, с прободен мозък, не кървеше много. Но и той беше не по-малко мъртъв от другите.

Агамемnon нямаше дали драскотина. Дали не му се вярваше. Той се оципва, за да се увери.

Беше непокътнат. Сега оставаше да намери Харон.

Бръкна под туниката си и извади аметиста, който му беше дал Дионис. Огледа стаята през него.

Видя всичко в тъмно жълто. Пропорциите не бяха каквито си ги спомняше. Аметистът явно изкривяваше формата на предметите. Зави му се свят. Седна на пода. Пое си дълбоко въздух, успокoi се със силата на волята си и отново се огледа.

Видя нещо като струйка дим. Дали беше от маслената лампа? Не, тя се бе счупила при борбата — цяло чудо беше, че не подпали колибата.

В същото време стените като че ли се променяха, разширяваха се, разпадаха се.

Агамемнон примигна. Стаята се променяше бързо. Той загуби ориентация. Вече не виждаше стените. Озова се навън. Свали аметиста от окото си и отново се ориентира.

* * *

Наистина беше навън. И не в Микена. Седеше на камък край нисък, блатист бряг. Долу имаше река. Водата бе черна, гладка, гъста като зехтин. Светлината беше като на свечеряване. Слънцето не се виждаше, макар че всичко бе започнало в следобедните часове. Нямаше и звезди. Въпреки това той виждаше. На известно разстояние от него от тинята стърчеше скала. Имаше четири силуeta. Агамемнон се досети кои са.

Зад четиридесета се виждаше нещо като кей. За едната подпора бе завързана ниска, дълга лодка, а в нея стоеше човек.

Лодкарят махна с ръка и каза с ясен глас:

— Хайде, момчета! Знаете правилата. Качвайте се в лодката.

Четиридесета станаха и се повлякоха към кея. Стъпките им бяха бавни — неохотна походка на мъртвъци. Агамемнон също се изправи и тръгна след тях.

Стигна до кея едновременно с мъртвите. Позна лекаря, Пилиад и двамата войници.

Лодкарят ги подканя да побързат, да се качват и да не се мотаят.

— Хайде, не ми губете времето. Да не мислите, че сте единствените мъртвъци, които чакат да бъдат превозени? Хайде бързо,

качвайте се... Ей, ти — обърна се към Агамемнон, — нямаш работа тук. Ти си още жив.

Агамемнон вдигна аметиста.

— Трябва да се кача. Ти си Харон, нали?

— Синът му. Един от синовете му. Всички се казваме Харон. Работата е прекалено много за сам човек. Дори всички заедно трудно се справяме! Но правим каквото можем. Виждам, че имаш психопомп, затова можеш да се качиш.

— Отново се обърна към умрелите: — Носите ли си пари за превоза?

Те поклатиха глави.

— Беше много неочеквано — обясни лекарят.

— Аз ще гарантирам за тях — каза Агамемнон. — И за себе си също. Ще оставя парите където кажеш, след като се върна. Давам ти думата си на Агамемнон, цар на царете.

— Гледай да не забравиш, иначе, след като умреш, сянката ти ще виси на тоя бряг за вечни времена.

— Колко искаш? — попита Агамемнон.

— Таксата е по един обол за всеки мъртвец, но за теб ще бъде пет обола, защото си жив и затова си по-тежък. Отиди в някой клон на „Томас Кук“, накарай ги да изчислят валутата ти в боли и внеси таксата на „Задгробен депозит“.

— В „Томас Кук“ имат задгробни депозити?

— Не знаеше ли?

* * *

Агамемнон и мъртвците се качиха в лодката на Харон. Беше тясна, с две пейки, разположени наддължно една срещу друга. Агамемнон и Пилиад седнаха от едната страна, двамата войници — от другата, а лекарят, след кратко колебание — на малката пейка пред кабинката, разположена под прав ъгъл спрямо другите две. Харон отвърза въжето от кея и отблъсна лодката от брега. След като тя се отдалечи, извади дълго гребло, застана на кърмата и леко подкара.

Поседяха мълчаливо известно време, докато лодката се носеше по тъмните води.

След малко Агамемон попита:

— Дълго ли ще пътуваме?

— Колкото трябва — отговори Харон. — Защо? Бързаш ли?

— Не особено. Просто ми е интересно. И искам да разгадая тази мистерия.

— Съветвам те да обуздаеш любопитството си. Тук, в царството на мъртвите, точно както в царството на живите, дори да разгадаеш някоя мистерия, тя води до друга. Любопитството ти не може да бъде задоволено. Спомням си когато дойде Херкулес. Адски бързаше, нямаше търпение да пребори Цербер и да го завлече в света на живите.

— Говори се, че е успял.

— Е, да. Обаче какво спечели? Когато се върна горе, цар Евристей му беше измислил нова задача. Когато си жив, работата няма край.

Войникът с червената брада се намеси неочеквано:

— Искам да знаеш, Агамемоне, че не ти се сърдя, задето ме уби.

— Много мило от твоя страна. Особено след като толкова усилено *ти* се опитваше да убиеш мен.

— Нищо лично. Аз съм Салиск, командир на личната охрана на Егист в Микена. Той ми заповядва да те убия. Изпълнявах заповед.

— И виж докъде стигна! — възклика Агамемон.

— Къде другаде бих могъл да стигна? Ако не тази, то другата или по-другата година.

— Аз не очаквах да ме убият — каза другият войник. — Казвам се Креонид. Службата ми при Егист трябваше да изтече тази седмица. После щях да се върна в малкото си стопанство в околностите на Аргос. При жена ми и малката ми дъщеричка.

— Стига си хленчил — измърмори лекарят. — Аз съм Евмен и съм уважаван лекар от Кос — остров, прочут с лечителите си. Дойдох в Микена по чисто хуманитарни подбуди, да помогам на жертвите на чумата, която вие донесохте от Азия. А как ме възнаграждават? Един безчестен войник ме убива, за да не остават свидетели на противозаконната и неморална екзекуция, наредена от владетеля му.

— Ама аз изпълнявах заповед! — възрази Креонид. — Прекият ми командир, Салиск, ми заповяда.

— А пък аз — изтъкна Салиск — изпълнявах заповедите на своя командир, благородния Егист.

— Обаче това бяха неморални заповеди! — заговори със строг, басов глас Пилиад, като се изпъчи. Вече по нищо не личеше, че е бил болен от чума. — Това е очевидно!

— Така ли мислиш? — сопна се Салиск. — И какво от това, дори да са били неморални? Какво трябва да направи войникът? Да оспорва и оценява всяка заповед, която получава от командирите си? Говори се, че през Троянската война и вие, момчета, сте правили неща, с които не се гордеете. Изклали сте цялото население на Троя и сте я опожарили.

— Отмъщавахме за отвлечането на Елена! — разпалено заяви Пилиад.

— Че каква ти е на теб тая Елена? Да не ти е жена или дъщеря? Никаква не ти е! Жена на един чужд цар. Защото вие сте аргосци, а не спартанци. Освен това, според всички свидетелства, жената сама е изоставила Менелай и доброволно е тръгнала с Парис. За какво изобщо бяхте тръгнали да отмъщавате?

— За убитите ни другари! За Ахил, обичания ни пълководец!

— Не ме разсмивай. Другарите ти бяха тръгнали да грабят, а Ахил — за слава. Освен това той сам си избра съдбата. Според пророчествата трябваше или да загине достойно при Троя, или да води дълъг и безславен живот, ако си остане у дома. Никой не беше длъжен да се жертва заради този нещастник! Той сам си избра да умре.

Настъпи мълчание. След малко доктор Евмен каза:

— Сигурно тогава е изглеждало различно. Когато ни кара да избираме, съдбата не ни дава време да разсъждаваме. Всичко става в суматохата и настървението на мига; решенията се вземат веднъж, за добро или за лошо.

— Не е ли същото при теб, докторе? — попита Агамемон. — Или ти единствен сред нас си безгрешен?

Евмен замълча няколко минути. После отговори:

— Подбудите ми не бяха съвсем безкористни. Мога да призная пред вас, понеже, така или иначе, ще трябва го да кажа пред съдиите на мъртвите. Царица Клитемnestра прати послание до лекарската колегия на Кос да помогнем за чумата срещу съответното възнаграждение. Преди да замина, успях да си купя хубава малка къща на острова за съпругата и децата ми.

— Клитемнестра! — възклика Агамемнон. — Тази долна кучка, която се опита да ме убие!

— Опитваше се да помогне на народа си — изтъкна Евмен.

— Освен това действията ѝ не са без основание. От проверени източници знаем, че си пожертввал дъщеря си Ифигения, за да извикаш вятър, който да закара корабите ти до Троя.

— Чакай малко. Има друга версия на легендата и в нея Артемида закарва Ифигения в Авлида и я прави върховна жрица на тавърците.

— Не ме интересуват скальпените ти версии. Сигурно си я измислил с политически цели. В сърцето си ти знаеш, че си пожертввал дъщеря си.

Агамемнон въздъхна и замълча.

— И не само това, ами накара сина си Орест да убие майка си, заради което той изгуби разсъдъка си.

— Нямаше как да го предвидя — оправда се Агамемнон. — Хароне, ти какво мислиш?

— С баща ми и братята ми отдавна превозваме мъртвите през тази река и си споделяме всичко, което чуем. Ние също често се питаме за собственото си битие.

Лодкарят отпи глътка вино от кожения мях, оставен на дъното на лодката, и продължи:

— За какво сме тук? Защо има Харон и Харонова функция? Можем ли да съществуваме отделно от функцията си? Точно както ти, Агамемноне, можеш да се запиташ представляваш ли нещо извън моралната дилема на живота си. Дилема, която, с каквото и намерение и цели да е създадена, няма нито край, нито начало, и която, под една или друга форма, винаги е съвременна, винаги се повтаря. Успяваш ли някога да се отделиш от тази Агамемнонова функция и просто да се отدادеш на безсмислени забавления? Или съществуваш винаги в тази роля? Можеш ли да направиш каквото и да било, без то да те постави пред морален въпрос, универсална дилема, етично неразрешима в самата си същност?

— Ами ние, останалите? — намеси се Евмен. — Нима животът ни е несъществен, само защото не си поставяме велики морални въпроси?

— И вие, и Агамемнон сте еднакво пренебрежими — отговори Харон. — Вие сте само актьори в стари пиеси, които имат по-голяма

или по-малка значимост според капризите на епохата. Всички сте хора и не може да се твърди, че едни са по-значими от други. Но един персонаж като теб, Агамемнон, служи като символ и въпросителен знак за цялото човечество.

Смразяваща мисъл мина през ума на Агамемон.

— Ами ти, Хароне? Какъв си ти? Човек? Или един от онези, които ни вкараха в лотарията?

— Ние сме някакъв вид живи същества. Съществуването ни е свързано с повече въпроси, отколкото с отговори. А сега, господа, надявам се, че разговорът ви е бил приятен, защото вече стигнахме.

Агамемон забеляза, че наблизават тъмен бряг. Беше нисък, като онзи, от който бяха тръгнали, но по края му имаше ивица светъл пясък.

Дъното на лодката застърга леко в плитчината.

— Дотук сте — обяви Харон. Обърна се към Агамемон: — А ти да не забравиш, че си ми дължник.

— Сбогом, пълководецо — каза Пилиад. — Надявам се на справедлива присъда и да се видим пак в двореца на Ахил, където се говори, че живее с Елена, най-красивата жена за всички времена. Говори се, че двамата правят пиршества за героите от Троянската война и декламират Омировите стихове на чист гръцки. Аз не бях герой, дори не бях истински грък, но се надявам, че Ахил и Елена приемат и хора като мен. Сега, след като смъртта ме избави от чумата, аз съм бодра душа и готов да приветствам великите герои от нашето троянско начинание.

— Дано да стане както искаш — отговори Агамемон. — Аз може да се позабавя, понеже още съм жив.

Другите също се сбогуваха с него и го увериха, че не му се сърдят за смъртта си. После тръгнаха към троновете на съдиите, които се виждаха на едно възвишение. Агамемон се насочи по една табела, на която пишеше: „Единствен път към Елисейските градини и Островите на блаженството.“ Това бе районът, където очакваше да срещне Тирезий.

* * *

Тръгна през красиви ливади с пасящи крави в далечината. Знаеше, че те са част от стадата на Хелиос, които постоянно преминавали в тази част на Хадес, защото тревата била по-свежа.

След известно време стигна до долина, в която имаше езерце. По средата му, затънал до гушата, стоеше мъж. От клоните на дърветата по брега, току над главата на човека висяха зрели плодове. Но посегнеше ли да откъсне банан или ябълка (пораснали на едно и също дърво), те се дръпваха и не можеше да ги достигне.

Агамемnon се досети кой е това. Приближи се до езерото и извика:

— Хей, Тантале!

— Я, Агамемnon! Царят на царете! Да не си дошъл да царуваш в ада, Агамемноне?

— Ами! Само минавам. Искам да говоря с Тирезий. Случайно да знаеш къде мога да го намеря?

— Тирезий има частен апартамент в двореца на Хадес. Като минеш онзи хълм, отляво. Ще го видиш.

— Много благодаря, Тантале. Тежко ли е това наказание, което са ти измислили боговете? Мога ли да ти помогна с нещо?

— Много мило, че питаш, но няма какво да се направи. Освен това наказанието не е чак толкова жестоко, колкото изглежда. Боговете са много строги, когато раздават наказания, но не следят кой ги изтърпява. Затова тук няколко души се сменяме, така е по-разнообразно.

— С кого се редувате, ако не е тайна?

— Не е. Със Сизиф и Прометей от време на време си разменяме наказанията. Бутането на Сизифовия камък ми се отразява добре, иначе ще надебелея — при всяка възможност се тъпча като невидял.

— Хубаво, ама да търпиш, докато лешоядът кълве черния ти дроб... това сигурно не е приятно.

— Ще се изненадаш. Лешоядът често не улучва добра и изкълвава някой бъбрек вместо него, което не е толкова болезнено. Особено като имаш предвид, че тук сме в ада и чувствата са малко притъпени. Дори цар Ахил и царица Елена, благословени да се наслаждават на ненадминатата красота на партньора си, нямат голямо желание за пълтски удоволствия. Болката е за предпочитане през безчувствеността.

* * *

Агамемнон тръгна в посоката, която му показва Тантал. Изкачи се по стръмната пътека и видя долу приятна борова горичка. Между дърветата се разхождаха десетина мъже и жени с бели одежди и разпалено разговаряха.

Агамемнон се приближи към тях и се представи. Една жена каза:

— Знаем кой си. Очаквахме те, защото посещението ти бе споменато в няколко книги от изгорялата Александрийска библиотека. В чест на идването ти неколцина от нас написаха философски речи, озаглавени „Жалбата на Агамемнон“. Съдържат нещата, които очаквахме да чуем от теб.

— Като сте знаели, че идвам, защо не изчакахте да чуете какво реално ще кажа?

— Защото, Агамемноне, избрахме философския подход, подхода на действието. Предпочетохме ние да съчиним речта ти, вместо безучастно да чакаме ти да я напишеш, ако изобщо го направиш. И, тъй като ти самият не си философ, сметнахме, че е малко вероятно да организираш мислите си в изказване, достатъчно подредено за интелигентния и непредубеден слушател. Освен това не си драматург, затова разсъжденията ти едва ли притежават яснотата и изяществото, присъщи на дълбокомислени писатели като Есхил и Софокъл. Тъй като веднъж казани, думите не могат да бъдат оттеглени, защото разговорът не дава възможност за корекции, ние си позволихме волността да изложим онova, което очаквахме, че ще кажеш, в подходящ граматически стил, внимателно редактиран и с достатъчно пояснителни бележки, за да предаде смисъла на живота и мнението ти във вид, разбираем дори за най-примитивния интелект.

— Много любезно от ваша страна — измърмори Агамемнон, който, макар и ощетен откъм философско мислене, притежаваше скромен, но полезен саркастичен талант.

— Ние не очакваме трудът ни да те представя като човек, Агамемноне — каза друг философ. — Но се надяваме, че сме те отразили точно.

— Всичко това е много интересно. Но бихте ли ми казали къде мога да намеря Тирезий?

Философите се скучиха и си зашушукаха. След малко един от тях отговори:

— Ние не признаваме Тирезий за философ. Той е обикновен шаман.

— Това лошо ли е?

— Шаманите може да знаят някои истини, но не може да се разчита на тях, защото не знаят *защо* и *как* са ги научили. При липсата на това...

— Стига! Няма нужда да обсъждаме шаманизма. Искам само да говоря с този човек.

— Обикновено се мотае в горичката зад двореца на Ахил. Ела пак, ако искаш екземпляр от книгата с речите ти.

— Ще дойда — отговори Агамемнон и тръгна в указаната посока.

* * *

Мина през друга горичка. Забеляза, че тук беше по-светло, отколкото в другите части на Хадес, които бе посетил. Въпреки че не се виждаше слънце, тук имаше повече светлина. Предполагаше, че това е един от по-приятните региони на отвъдния свят. Пред него се разкри гледка, която не го изненада особено: имаше маса, отрупана с храна и напитки, а до нея седеше мъж с маска и дълго наметало. Имаше и втори стол — празен.

Мъжът до масата махна с ръка:

— Агамемнон? Чух, че ме търсиш, затова улесних срещата ни, като се настаних на пътя ти. Ела, седни, ще ти налея нещо.

Агамемнон се приближи и седна.

— Ти ли си Тирезий?

— Да, аз съм. Вино?

— Няма да откажа. — Агамемнон изчака Тирезий да му сипе. — Може ли да попитам защо носиш маска?

— Ей така. Има и друго. Аз съм магьосник. Или шаман, ако използвам тази модна в наши дни дума. Често пътувам, и не само тук, в ада, но и на други места във времето и пространството.

— И не искаш да те познаят?

— Има известно удобство в това, да не те познават. Но съм с маска заради друго. Виж, Агамемноне, когато познаваш нечие лице, това ти дава известна власт над него. Мерлин се убеди лично в това, когато се събра с Господарката на езерото и тя го омагьоса. Затова гледам да не давам никому повече власт върху себе си, ако мога да го избегна.

— Не мога да си представя някой да има власт над теб.

— Същото можеше да се каже и за Мерлин и един-двама други. Предпазливостта никога не е излишна. Кажи сега защо съм ти потрябал. Аз знам, разбира се, но искам да го чуя от твоята уста.

— Не е тайна. Жена ми Клитемнестра и нейният любовник Егист са се зарекли да ме убият. Дойдох да те попитам дали има начин да се измъкна от този капан, в който съм попаднал.

— Би трябало да те убият, задето принесе в жертва дъщеря си Ифигения, за да може флотилията ти да стигне до Троя.

— Чакай малко! Има друга версия, в която не убивам Ифигения. Тя е жива, в Авлида!

— Я не ме будалкай. И двете версии са верни. Ти хем си убил дъщеря си, хем не си. Обаче и в двете версии си виновен. Чувал ли си за котката на Шрьодингер^[1]? Това е научна басня, много популярна в твоето време.

— Чувал съм. Но не мога да кажа, че я разбирам.

— Авторът на тази история е осъден, въпреки че никоя котка не е загубила реално живота си. И това важи и за двета свята.

Агамемнон замълча за момент. Постоянно наблюдаваше маската на Тирезий, която изглеждаше направена ту от ковано злато, ту от плат със златни нишки и потрепваше, докато той говореше.

След малко Агамемнон попита:

— За кои два свята говориш?

— За света на Земята, с различните му времеви рамки, и за света на лотарията.

— Значи, няма спасение?

— Драги приятелю, не съм казал такова нещо. Исках само да подчертая, че си се забъркал в много по-сложна и нечестна игра, отколкото си представяш?

— Защо хората от лотарията ни причиняват това?

— По най-простата и най-очевидна причина. Защото, когато са го измислили, идеята им се е сторила добра. Земята е била идеално опитно поле за онези, които са искали да експериментират с времевите рамки. Имало е много незавършени древногръцки легенди. За създателите на лотарията това е била идеалната експериментална постановка. Решили са да ги преиграват отново и отново, за да видят дали всеки път моралните уравнения ще дават един и същи резултат.

— А така ли става?

Тирезий сви рамене и за момент на Агамемнон му се стори, че под наметалото не стои човешко тяло.

— Както казах, тогава идеята звучеше добре. Но добрите идеи от вчера не изглеждат толкова добри днес.

— Би ли ми казал как да се измъкна от тук?

Тирезий кимна:

— Трябва да тръгнеш по Реката на времето.

— Никога не съм чувал за нея.

— Това е метафора. Но отвъдният свят е място, където метафорите стават реалност.

— Метафора или не, не виждам никаква река наоколо.

— Ще ти покажа как да стигнеш до нея. Има пряка връзка — тунел, от тук до Сцила и Харибда на брега на океана. По този тунел ще стигнеш.

— Няма ли друг начин?

— Това е единственият. След като минеш покрай Сцила и Харибда, ще видиш разпленената линия от разбиващи се вълни. Мини през нея. Така ще преминеш през реката в океана, който води към миналото. Но не трябва да спираш. След малко ще видиш друга линия от пяна. Пресечи я и ще попаднеш в реката, която ще те пренесе от миналото в бъдещето.

— Миналото... Обаче къде в бъдещето?

— На място, което познаваш, Агамемноне. Недей се бави повече, тръгвай!

* * *

Агамемнон стана и тръгна в посоката, която му бе показал Тирезий. Когато погледна назад, магьосникът го нямаше. Изобщо беше ли се появявал? Агамемнон не беше сигурен. Неопределеностите на лотарията бяха достатъчно неприятни. Но когато се намесеше и магия...

Видя нещо светло, полускрито в храсталациите. Това беше вход на тръба, навлизаща дълбоко под земята. Достатъчно широка, за да влезе човек. Тръбата беше от някакъв светъл метал, вероятно алуминий, и очевидно построена от създателите на лотарията, защото в древността не са използвали този материал.

През нея ли трябваше да мине? Агамемнон се подвоуми. В този момент забеляза жена, застанала в близост до тръбата. Веднага се досети, че това може да бъде само една жена.

— Елена!

— Здравей, Агамемноне. Мисля, че досега не сме имали възможност да поговорим. Дойдох да ти благодаря, че ме изпрати вкъщи при Менелай. И да те поканя да ми гостуваш тук, в Елисейските полета.

— Много мило, царице Елена. Обаче трябва да се прибирам вкъщи.

— Наистина ли трябва?

Агамемнон се подвоуми. Никога досега не беше подлаган на такова изкушение. Тази жена бе въплъщение на всичките му мечти. Не можеше да има нищо по-прекрасно от това, да бъдеш обичан от Елена.

— Хубаво, но новият ти съпруг, Ахил...

— Ахил има славна репутация, но е мъртъв, Агамемноне, както и аз. Един мъртъв герой не струва и колкото живо куче. Ти си жив. Жив в ада! Това прекрасно обстоятелство е голяма рядкост. Навремето Херкулес и Тезей са минали пътьом, но не са останали. Освен това, тогава още не съм била тук. Нещата можеха да са по-различни, ако бях!

— Да, жив съм. Обаче никой няма да ми разреши да остана.

— Ще се опитам да убедя Хадес. Той ме харесва, особено сега, когато Персефона прекарва тук само половината от годината.

Агамемнон си представи бъдещето. То бе вълнуващо, но и плашещо. Той обаче знаеше какво иска. Да остане тук с Елена — или каквото бе останало от истинската Елена...

Тя протегна ръка към него. Той протегна своята...
В далечината се чуха гласове.

* * *

В небето се появиха два силуeta. Единият бе на висока, красива, жена на средна възраст с разпуснати дълги тъмни коси. Другият — на млада, висока, стройна, с руса коса, събрана върху главата и украсена със сребърни накити.

Жените сякаш слизаха от небето към него и спореха разпалено.

— Трябва да му кажем в лицето какво направи! — настояваше по-възрастната.

— Мамо, недей сега с тези сцени.

— Той заповяда да те убият, не разбиращ ли? Да прережат гърлото ти на олтара! Трябва да му го кажеш в очите.

— Не искам да обвинявам татко в такова ужасно престъпление. Все пак има и друга версия, според която Артемида ме пренася при тавърците и ставам тяхна върховна жрица.

— Агамемнон те уби! Ако не буквально, то метафорично, независимо коя версия следваме. И в двете версии е виновен.

— Успокой се, мамо. Не искам да го обвинявам.

— Пикла недорасла, ще правиш каквото ти кажа! А, стигнахме. Ето го презреният убиец. Ей, Агамемноне!

Агамемнон не искаше да слуша повече. Пусна Елена — с пълното съзнание, че се отказва от всички блаженства на смъртта, в полза на превратностите на живота — шмугна се в храстите и скочи в бялата метална тръба.

* * *

Агамемнон очакваше стремглаво падане, но не и въртеливото движение, на което бе подложен в спираловидно спускащата се тръба. Беше тъмно и в никой от двата края не се виждаше светлина. Спускаше се бързо и изглежда, че с нищо не можеше да ускори или забави падането си. Движеше се единствено под действие на

гравитацията и го обхвата страх да не би жена му и дъщеря му да скочат също в тръбата да го преследват. Мисълта бе непоносима.

Продължи да се носи надолу в мрака, търкаше се в стените на тръбата като във водна пързалка. Спускането свърши. За миг пропадна във въздуха, сетне се пльосна във вода.

Шокът бе толкова силен, че цялото му тяло се парализира, не можеше да помръдне.

* * *

Озова се на един ъгъл в малко тексаско градче.

До пикап, спрян пред дрогерията, стояха Хосе и Мария. Те ахнаха като видяха Крис. За момент останаха като вцепенени. После бързо се приближиха.

— Сеньор Крис! Вие ли сте? — каза Хосе.

Прегърнаха се. Когато заминаваше за лотарията и далечни земи, Крис ги беше оставил да поддържат ранчото му. Можеха да ползват всичко, което изкараха. Но ранчото си оставаше негово, той беше у дома.

Мария обеща:

— Довечера ще ви направя любимото пуешко с лют сос.

После щяха да му разкажат за братовчедите си в Мексико, някои от които познаваше от дете.

Напазаруваха и не след дълго пътуваха по познатия черен път към ранчото. Хосе ги закара със стария си пикап.

Ранчото изглеждаше малко западнало, но беше много хубаво. Крис обиколи кухнята. После задряма на големия диван и си посънува за Гърция и Троя. След това седнаха да вечерят.

* * *

След вечерята отиде в дневната и пак легна на дивана. Беше приятно и удобно, миризмите — познати и успокоителни. Отново заспа — знаеше, че спи. Освен това много точно разбра кога започна сънят: когато видя високия, увит с наметало Тирезий.

Магъосникът кимна и седна на края на дивана. На Крис му мина мисълта, че този присънил му се персонаж може да е опасен, но нямаше какво да направи.

— Дойдох, за да се убедя, че си се прибрали. С реката на времето никога не можеш да бъдеш сигурен.

* * *

— Да, върнах се където ми е мястото. Кажи ми, Тирезий, има ли опасност Клитемнестра да ме открие?

— Тук няма да те намери. Но наказанието ще те застигне. Неизбежно е.

— За какво ще ме наказват? Не съм сторил нищо!

— Когато беше Агамемnon, ти уби дъщеря си. За това деяние дължиш на Необходимостта смъртта си.

— Обаче, според версията, към която се придържам...

— Стига с тези инфантилни брътвежи. Една млада жена е убита. Според Омир, по чиито правила се ръководим, няма вина. Но има наказание. Наказанието се налага заради необходимостта от вина, която по времето на Омир още не е била измислена. Чрез вината ние се учим. Така си връщаме невинността.

— Мислех, че след като се прибера у дома, ще бъда свободен от всичко това. Освен това Артемида...

— Престани с тези благовидни глупости. Сега разбирам защо Платон е мразил софистите. Човек не може да научи нищо, ако се опитва да представи злото в по-добра светлина. Съдбата на Агамемnon е проклятие, което се случва отново и отново, набирайки енергия от изкуплението и повторението. Гърците са обичали да създават такива ситуации: Едип, Тантал, Сизиф, Прометей, списъкът е безкраен. Един след друг героите изпадат в ситуации, които не могат да се разрешат справедливо. Случаят никога не е ясен, но винаги има наказание.

— Тук ли свършва?

— Изкуплението за митични прегрешения никога не свършва. Да се отвориш към непознаваемото, е част от човешката същност.

В съня си Крис се изправи и разтвори ризата си.

— Добре тогава, удряй!

— Достойно за Агамемнон, Крис. Но аз няма да те убия.

— Така ли? Защо си тук тогава?

— В наши дни винаги има нужда от магьосник, който да извлече поуката.

— А тя е...?

— Че е много вълнуващо да си човек.

— Дошъл си, за да ми кажеш това? Значи, Клитемнестра постига отмъщението си!

— И на свой ред бива убита от Орест. В тези драми няма победител, Крис.

— Добре, значи това си дошъл да ми кажеш.

— Да, и да оправя някои проблеми. Довиждане, Крис. Ще се видим в ада.

След тези думи Тирезий изчезна.

Крис се стресна и се събуди. В съня му Тирезий изглеждаше много истински. Но сега всичко свърши, той беше в ранчото си в Тексас. Седна на дивана. Беше вечер. След залез-слънце бе застудяло. Той стана. Като чу стъпки, Мария бързо дойде от кухнята. Носеше старото му велурено сако.

— Облечете това, сеньор Крис — каза, като го наметна с дрехата.

Сакото го стегна по странен начин. Парализира ръцете му. Хосе също влезе и никак изви главата му назад.

— Какво правиш? — попита Крис, но нямаше нужда, защото видя острите в ръката на мексиканеца. — Как можеш!

— Сеньор Крис, ние се включваме в лотарията. Двамата с Мария! — отговори Хосе. — Аз ще бъда новият Агамемнон, а тя ще е Клитемнестра, но преди това трябва да решим проблема. Трябва да убием стария Агамемнон, за да не се случи отново!

Крис си помисли, че Хосе бърка нещата, че се опитва да реши резултата от мита, преди да е започнал. Почуди се дали Касандра го беше предупредила за този възможен изход и дали той не я е беше пренебрегнал, защото това бе нейното проклятие. Падна на пода. Болката бе остра и кратка и той остана с чувството, че оставя нещо недовършено, макар че не си спомняше какво...

Нямаше как да знае на този етап, че един мъж с яке от бизонска кожа е отишъл в местния клон на „Томас Кук“, за да извърши паричен

превод. Превод на „Задгробен депозит“. Служителят не беше чувал за такава услуга, но когато попита управителя, се оказа, че има.

Благодарение на този превод Крис нямаше да кисне за вечни времена на отсамния бряг на Стикс. Така бе покрита и таксата за превоза на четиримата му спътници.

Много мила постъпка от страна на Тирезий. Не беше длъжен, но все пак го направи. Старият магьосник имаше класа. А и точно това правят добрите магьосници — изглеждат проблеми.

---

[1] Мисловен експеримент, според който в затворена черна кутия има котка и капсула с отрова, която се спуква под въздействието на случаен ядрен разпад. Не може да се определи точно в кой момент умира котката, но при отварянето на кутията тя винаги е мъртва — Б.пр. ↑

Издание:
Робърт Шекли
16 страховити истории

All Rights Reserved
Uncanny Tales
Copyright © 2003 by Robert Sheckley

© SKYPRINT 04 Ltd., 2013
© 2013 Марин Загорчев — превод
© SKYPRINT 04 — оформление на корицата

ISBN 978-954-390-107-4

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.